

**Kolluk Güçlerinin Orantısız
Güç Kullanımı Sonucunda
Yaşam Hakkı İhlalleri Raporu**

Kolluk Güçlerinin Orantısız Güç Kullanımı Sonucunda Yaşam Hakkı İhlalleri Raporu

ÖLMEK ZORUNDA DEĞİLDİLER

“Yalnızca kabahatler yasasına muhalefet eden çoğu zanlıyı, yargılama sürecine dahil etmek yerine; ‘Öngörü, Makul şüphe ve Takdir’ gibi soyut kavramları kendi mantığına göre yorumlayan zanlı polis, 400’den fazla sivil insanı olay yerinde ölümle cezalandırdı”

2

Raportörler

Dr. Günal Kurşun

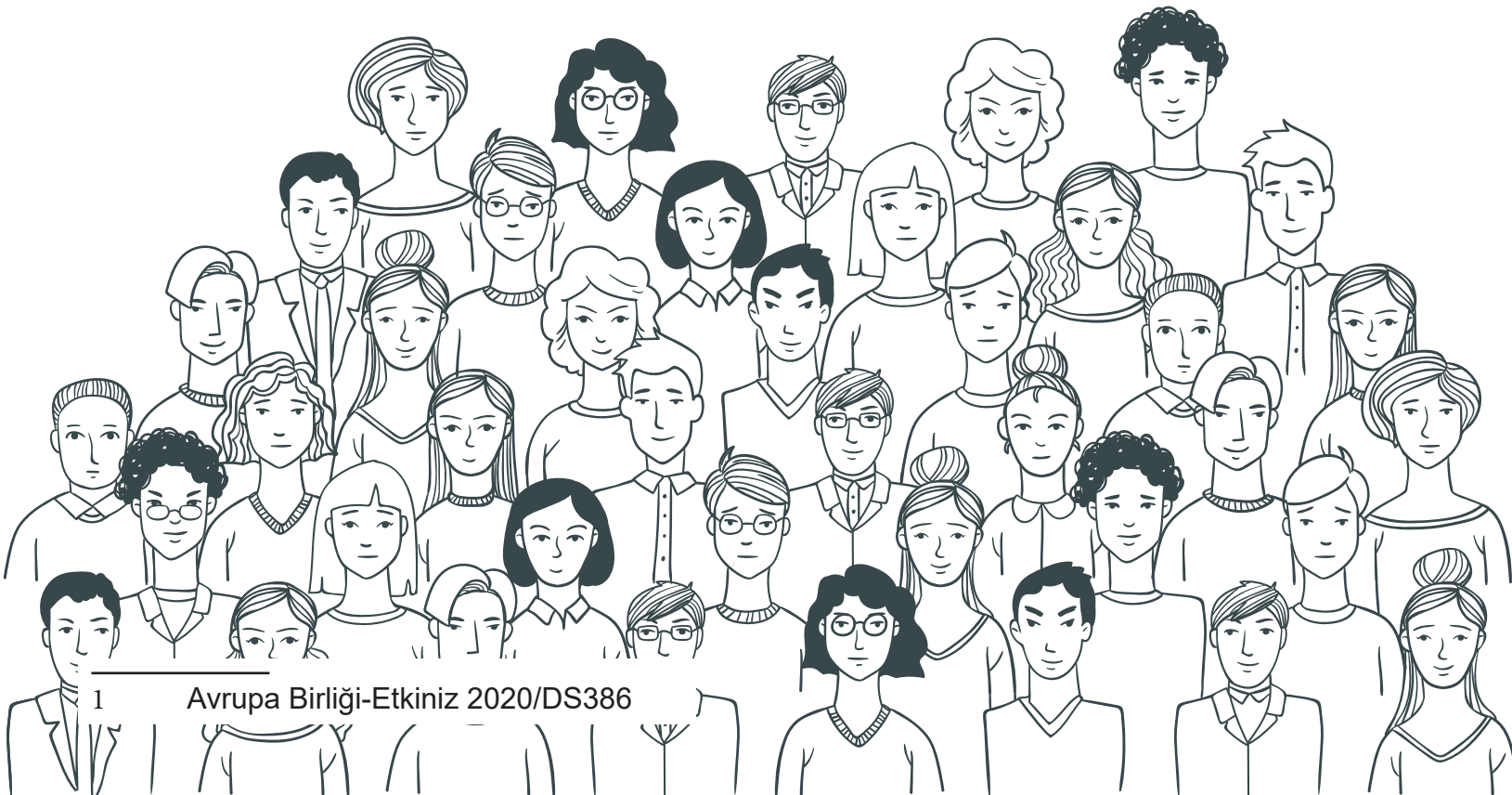
Mehmet Tursun

İzmir-2021

Bu rapor, Etkiniz AB Programı kapsamında Avrupa Birliği finansal desteği ile üretilmiştir. Bu raporun içeriğinden yalnızca Baran Tursun Vakfı sorumludur ve hiçbir şekilde Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmamaktadır.

“Kolluk Güçlerinin Orantısız Güç Kullanımı Sonucunda Yaşam Hakkı İhlalleri Raporu – Ölmek Zorunda Değillerdi”, ulusal ve uluslararası insan hakları mekanizmalara erişimi sağlamak amacıyla, Avrupa Birliği-Etkiniz Programı¹ tarafından Baran Tursun Vakfı'na sağlanan finansal destek ile görevlendirilen **uzman raportörler Dr. Günal Kurşun ve Mehmet Tursun** tarafından Türkçe ve İngilizce dilinde hazırlanmıştır.

İçindekiler	4
Özet	5
Giriş	6
Metodoloji	8
Mevcut Durum	8
I.Yaşam Hakkı İhlalleri	8
A.Polislerin Orantısız Güç Kullanımı Sonucu Gerçekleşen Ölümler	8
B.Yaşam Hakkı İhlalleri	10
C.Gözaltında Ölümler	15
Ç.Güvenlik Güçlerine Ait Araçların Çarpması Sonucunda Ölümler	19
D.Yaşam Hakkı İhlal Edilen Çocuklar	21
II.Soruşturmaların Etkililiği ve Yargı Süreçleri	25
A.Zanlı Polislerin Fiilen Cezasız Kalmaları	25
B.Mağdurlara, Şikayetçilere, Tanıklara ve İnsan Hakları Örgütlerine Karşı Açılan Misilleme Davaları	26
C.Polisin Ölümcül Güç Kullanmasının Sonuçları	28
III.PVSK m.16 Üzerine Hukuki Analiz	29
A.Mevcut Hukuk	29
B.Polis Vazife Salahiyet Kanunu'nun 16. Maddesine Göre Zor ve Silah Kullanma Yetkisi	29
C.Zor (Kuvvet) Kullanma Çeşitleri ve Bunların Uygulanma Şartları	32
Ç. Kuvvet Kullanma Sırasında ve Öncesinde Kolluğa Direnmenin Yaptırımları	36
Sonuçlar	38
Tavsiyeler	39
Ek 1- 2007-2020 yılları arasında Baran Tursun Vakfı'nca Tespit Edilen 404 Vaka	41
Ek 2-Kolluğun Zor ve Silah Kullanma ile İlgili Başarı Ölçütleri	54
Ek 3-Zor ve Silah Kullanma ile İlgili Değerlendirme Kriterleri	56

Özet

02.06.2007 tarihli ve 5681 sayılı kanun ile, “Terör, şikayetlerin ve suç oranlarının çok hızlı artışı gibi gerekçelerle, 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyetleri Kanunu’nda (PVSK) bazı değişiklikler yapıldı. Başta “zor ve silah kullanma” başlıklı m.16 olmak üzere, 01.06.2005 tarihli Adli ve Önleme Aramaları Yönetmeliği’nde (AÖAY) düzenlenen “durdurma ve kimlik sorma” yetkisinin kanuni dayanağı yaratılmış oldu. O tarihten önce, kanuni dayanağı olmayan bir yetki kullanımı söz konusu idi.

27.03.2015 tarihinde yürürlüğe giren, tam adı “Polis Vazife Ve Salâhiyet Kanunu, Jandarma Teşkilat, Görev Ve Yetkileri Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” olan, ancak kamuoyunda İç Güvenlik Kanunu olarak bilinen 6638 sayılı kanunda yapılan bazı değişikliklerle de konuya ilişkin “**makul şüphe, öngörü ve takdir**” gibi kavramlar yeniden düzenlendi.

Durdurma ve kimlik sormanın nedenleri, konusu ve amaçları, işlemin şekli, süresi ve usulü, konularında düzenleme yapılmasın rağmen, makul şüphe, öngörü ve takdir gibi soyut kavramlara ilişkin kolluğa yeterli eğitim verilmediğinden, kolluğa silah kullanma yetkisini düzenleyen PVSK madde 16’ya her kolluğun kendine göre bir anlam yüklediği, dolayısıyla yüklenen bu anlama göre de, her kolluğun kendine göre bir işlem yapması sonucunda, aslında Kabahatler Kanunu’na göre işleme tabii tutulması gereken 400’den fazla vaka ölümle sonuçlanmıştır.

Bunlardan aralarında çocukların ve kadınların da olduğu sivillerin ölümü ile sonuçlanan vakalarda; polise saldırı ve şiddet uygulanmadığı, polis ile silahlı çatışmaya girilmediği, devletin nüfuz ve icraatına silahla karşılık verilmediği, başkasının can ve mal güvenliğini tehlikeye sokan bir şiddet ve tecavüzün olmadığı halde, şüphelilerin yaşam hakları ortadan kaldırılmıştır.

Bu ağır hak ihlalleri sonucunda, günlük yaşamına devam eden veya Kabahatler Kanunu’na muhalefet eden herhangi birine kolluğun her an şiddet uygulayabileceği, silahıyla ateş edebileceği ve öldürebileceğine dair toplumda ciddi algılar oluşmuştur.

Giriş

1. Kolluk kuvvetleri (güvenlik güçleri, polis, jandarma, asker), toplumu şiddetten korumak, adaleti uygulamak ve insanların haklarını güvence altına almak için önemli bir rol oynamaktadır. Bunu genellikle zor ve tehlikeli koşullar altında yaparlar ve bazı durumlarda güç kullanmadan işlevlerini yerine getiremezler. Bir dizi zorlukla başa çıkmak zorunda olan devletler, kolluk güçleri olmadan işleyemez. İnsan hakları sistemi de kolluk güçleri olmadan ve adaletin yerine gelmesi gereken durumlarda güç kullanılmadan etkili olamaz.

Bu güç elbette sorumlulukla birlikte gelir. Polise tanınan geniş yetkiler, herhangi bir toplumda kolaylıkla suiistimal edilebilir ve sürekli ihtiyat konusu olması toplumun, insan haklarının ve demokrasinin yararına değildir. Düzgün çalışabilmesi için, kolluk güçlerinin güç kullanımına ilişkin uygun yönergelere ve hesap verebilirlik için uygun mekanizmalara ihtiyacı vardır. Bunlar hem temel insan hakları sözleşmelerinde hem de özellikle Birleşmiş Milletler (BM) Kolluk Güçleri için Davranış Kurallarında, BM Kolluk Güçlerinin Güç ve Ateşli Silah Kullanımına İlişkin Temel İlkelerinde ve Hukuk Dışı, Keyfi ve Yargısız İnfazların Etkili Önlenmesi ve Soruşturulmasına İlişkin Birleşmiş Milletler EI Kitabında belirtilmiştir.

6

Bahsi geçen uluslararası standartlarda belirtilen yasal ve uygulamaya yönelik bazı gelişmeler Türkiye’de hayata geçirilmeye çalışılmışsa da Baran Tursun Uluslararası, Dünya Ölçeğinde Silahsızlanma, Yaşam Hakkı, Özgürlük, Demokrasi, Barış Ve Dayanışma Vakfı’nın (BARANSAV) son 11 yıldır yaptığı konu ile ilgili izleme çalışmalarında kolluk güçlerinin ölümcül güç ya da makul olmayan ölçüde silah kullanımı veya kötüye kullanımı sonucunda 404 kişinin öldürüldüğü belgelenmiştir. Bu ölümler, ağır insan hakları ihlali olarak da kabul edilen hukuk dışı, keyfi ve yargısız infazları olarak tanımlanır ve doğrudan devlet görevlileri eliyle gerçekleştirilmiş yaşam hakkı ihlalleridir.

Bu çerçevede bu rapor, Türkiye’de güvenlik kuvvetlerinin orantısız güç kullanımı ve silah kullanma yetkisinin aşımı sonucunda yaşamlarını kaybeden insanlar konusunda yapılan raporlama çalışmalarının azlığı sonucunda konunun yeterince kamuoyu gündeminde tutulamaması gerçeğinden hareketle, konunun gündemde tutulabilmesi, böylelikle de somut değişimlerin sağlanabilmesi amacıyla hazırlanmıştır. Bu rapor ile, kolluk güçlerinin çoğunluğu 5326 sayılı Kabahatler Kanunu’na göre işleme tabi tutulması gereken 400’den fazla vakanın yaşamı ve yaşam hakkını korumakla görevli güvenlik güçlerinin ölümcül veya makul olmayan ölçüde silah kullanımı veya kötüye kullanımı sonucunda ölümle sonuçlanması verisiyle, Türkiye’de yaşam hakkının hem yasalarda hem de uygulamada ne düzeyde korunduğu analiz edilmekte, güvenlik kuvvetlerinin ne ölçüde konu hakkındaki ulusal ve uluslararası mevzuata bağlı kalabildiği araştırılmaktadır.

2. Raporun hazırlanmasında, Türkiye Cumhuriyeti mevzuatının yanı sıra 17 Aralık 1979 tarih ve 34/169 sayılı Birleşmiş Milletler Genel Kurul Kararıyla konulan Birleşmiş Milletler Yasaların Uygulanmasından Sorumlu Olanlar İçin Davranış Kuralları, 27 Ağustos-7 Eylül 1990 tarihleri arasında Havana'da toplanan Suçların Önlenmesi ve Suçluların Islahı Üzerine Sekizinci Birleşmiş Milletler Konferansında kabul edilen Kanun Uygulayıcıların Zor ve Silah Kullanma Yetkilerine Dair Temel Prensipler, 1979 tarihli ve 690 sayılı Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi'nin "Polis Hakkındaki Bildiri" Kararı, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin Avrupa Polis Etiği Kuralları Hakkında 2001 tarihli ve 10 sayılı Tavsiye Kararı, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin Kamu Görevlileri İçin Model Davranış Kuralları Hakkında 2000 tarihli ve 10 sayılı Tavsiye Kararı, 13.04.2005 tarihli ve 25785 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri İle Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik", Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri İle Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in eki statüsündeki Kamu Görevlileri Etik Sözleşmesi, Uluslararası Polis Şefleri Derneği Etik Kuralları, Uluslararası Af Örgütü tarafından, Birleşmiş Milletler'in kanun uygulayıcıları, ceza adalet sistemi ve insan hakları konularındaki standartlarından yola çıkılarak Aralık 1998 tarihinde hazırlanmış olup kolluk görevlilerinden iyi davranış adına en önemli 10 beklentiyi ifade eden Yasaların Uygulanmasından Sorumlu Olanlar İçin Temel İnsan Hakları Standartları Belgesi, 18 Mart 1986 tarih ve 86-592 sayılı Kararname ile konulan Fransa Milli Polisi Meslek Ahlakı Kanunu ile Avustralya New South Wales Bölgesi Polis Davranış ve Etik Kuralları belgelerinden yararlanılmıştır ve rapor içeriği, yukarıda sayılan tüm bu belgelerle getirilen uluslararası ve ulusal standartlar çerçevesinde yorumlanmaktadır

3. Çalışma ile, mevcut uygulamanın değiştirilmesine katkı sağlanması hedeflenmekte ve başta Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı olmak üzere konunun tüm muhataplarının ilgilerinin çekilmesi hedeflenmektedir. Raporla, tüm Türkiye çapında son on beş yılda (2007 yılından beri) gerçekleşen ve faili güvenlik kuvvetleri olan vakalar araştırma konusu yapılmıştır. Vakaların 2007 yılından başlatılmasının ana nedeni, 2007 yılında PVSK m.16'da düzenlenen polisin silah kullanma yetkisinin genişletilmesine yönelik kanun değişikliğidir. **Baran Tursun Vakfı'nın veri tabanında kayıtlı 404 vakanın analizi sonucunda oluşan raporda, doğrudan ülkenin özellikle doğusu ve güneydoğusunda devam eden silahlı çatışmalardan kaynaklı yaşam hakkı ihlalleri konusundaki tutulmuş, bu konuyla dolaylı ilişkili ölümlere ve "adli vaka" olarak adlandırılan ve kayıtlara "taksirli öldürme" olarak yansıyan vakalar kapsama alınmıştır. Vakaların listesi ve kısa özetleri Baran Tursun Vakfı iveri bankasında, internet sayfalarından ve raporun sonundaki ekten izlenebilir**

Metodoloji

4.Yaşam hakkı ihlallerini inceleyen bu rapor, ulusal ve uluslararası insan hakları mekanizmalarına erişimi sağlamak amacıyla, Avrupa Birliği-Etkiniz Programı tarafından Baran Tursun Vakfı'na sağlanan finansal destek ile görevlendirilen **uzman raportörler Mehmet Tursun ve Dr. Günal Kurşun** tarafından Türkçe ve İngilizce dilinde hazırlanmıştır. Raporun en önemli verisi, Baran Tursun Vakfı'nın yıllar içinde gözlem ve raporlamalarıyla oluşturduğu veri tabanıdır. Bu veri tabanına Vakfın internet sitelerinde ve diğer dijital portallarından ulaşılabilir. Veritabanı oluşturulurken açık kaynaklar, ulusal ve uluslararası medya ve insan hakları kuruluşlarının haber ve raporlarından yararlanılmıştır. Kaynaklardan elde edilen veriler, yine başka açık kaynaklar, ulusal veya uluslararası medya kuruluşları ve insan hakları örgütlerinin raporlarıyla doğrulanmaya çalışılmıştır. Bunun mümkün olmadığı noktalarda doğrudan olayda yer alan ve hayatta bulunmayan kişi ya da kişilerin akrabalarına ulaşılmaya gayret edilmiştir. Genel sorunların dışında, Türkiye'ye özgü sivil raporlama çalışmalarını karşılaşılabilen tehdit ve güçlükler bu raporun kapsamı dışındadır.

Mevcut Durum

I.Yaşam Hakkı İhlalleri

8

A. Polisin Orantısız Güç Kullanımı Sonucu Gerçekleşen Ölümler

6.Türkiye'de yaşam hakkı ihlalleri, kişilerin “**dur ihtarına**” uymaması gerekçesiyle öldürülmesinden, barışçıl gösterilerde ve gözaltındaki ölümlere kadar çok geniş bir yelpazede kendini göstermektedir. Kanunla polis memurunun o anki inisiyatifine ve kendince kanuna yüklediği algısına bırakılan, “öngörü”, “**makul şüphe**” ve “**takdir**” gibi soyut ve altı doldurulmamış kavramlar sonucu, yaşama yönelik hiçbir tehditte bulunmayan, polise karşı şiddet uygulamayan, aslında Kabahatler Kanununa göre işleme tabi tutulması gereken 400'den fazla sivil insanın yaşam hakkı ihlal edilmiştir.

7.Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu'nda 2007 ve 2015 yıllarında yapılan değişikliklerle, polisin ateşli silah kullanma konusunda artırılan yetkilerine tereddüt göstermeden başvurmaları sonucu, yaşam hakkı ihlallerinin önemli ölçüde arttığı gözlenmektedir. Yasanın öngördüğü gibi ‘**son seçenek**’ olarak silahını kullanması gereken polis, makul şüphe, öngörü ve takdir gibi yeterince eğitimini almadığı soyut kavramlara kendince bazı anlamlar yükleyerek, neredeyse ‘**ilk seçenek**’ olarak silahını ölümcül sonuç verecek şekilde kullanmaktadır. Kabahatler Kanununa muhalefet edenleri yargılama sürecine dahil etmek yerine yargılama yapılmadan, polisin o anki psikolojisi ile orantılı olarak ve her polisin kendince bir anlam yüklediği makul şüphe, öngörü ve takdir gibi soyut kavramlarla yüzlerce şüpheli adeta ölümle cezalandırmışlardır.

8.PVSK m.16'da belirtilen zor ve silah kullanma yetkisi kendi içinde çeşitli muğlak ifadeler de barındırmaktadır. Bu çerçevede incelenen görüntülerin pek çoğunda; polisin bir güvenlik uzmanı

da olduğu dikkate alındığında, tereddütlü hali ve güvenlik zafiyeti algısı içinde olduğu, bu zafiyete genelde hukuksal bilgi, özelde ise ölçülülük ilkesi konusunda tereddütleri, empati eksikliği, silah kullanma yetkisinde mobil atış yeteneğinin yeterli olmaması ve okullarda başta hukuk ve mobil atış eğitimi hususunda yeterli eğitim verilmemesi ya da yanlış eğitim verilmesi gibi nedenler etkilidir.

9.Zor kullanma yetkisi söz konusu olduğunda, ölçülülük ilkesi, gereklilik, orantılılık ve elverişlilik kriterleri çerçevesinde kolluğun zor kullanma yetkisi öncesinde ve sırasında kendini şahsın yerine koyarak, onu anlamaya çalışarak, zor kullanma neticesi ile kişinin ve kendisinin düşeceği psikolojik veya fiziki sıkıntılar arasında bir denge kurmak suretiyle kuvvet kullanması gerekmektedir. Bu çerçevede kolluğun empati yaparak profesyonelce, insan haklarına ve kanunlara uygun güç kullanması hem kamu düzenini, hem de düzeni bozan kişiyi koruyacaktır. Yaşanan kimi olaylara bakıldığında, “psiko-hukuksal empatik güç” olarak adlandırılabilir, hukuksal olarak bir olayda silah kullanma veya güç kullanma kanuni şartları oluşsa dahi ilgili şahsa nasıl müdahale edileceği yönünde karar alınırken gösterilecek empati, hukuksal yetkinin daha sağlıklı kullanılmasını sağlayacaktır. Bu empati, polisin olaya nasıl yaklaşacağını, karşısındaki kişinin psikolojik durumunu, gerçekten zor kullanılmasının gerekip gerekmediğini, güç kullanılması gerekiyorsa kişinin maruz kalacağı güç neticesi meydana gelecek sonuçların orantılı olup olmadığını gösterecektir

10.Polisin başta öldürücü güç olmak üzere, güç kullanımına ne zaman ve nasıl başvurabileceğini kesin bir biçimde düzenleyen uluslararası yasalar ve standartlar bulunmaktadır. Birleşmiş Milletler Kolluk Güçleri Görevlileri Tarafından Kuvvet ve Ateşli Silah Kullanılması Hakkında Temel İlkeler (BPUFF), polisin güç kullanımını düzenleyen en önemli uluslararası belgedir. Bu gibi uluslararası belgelerin güvenlik kuvvetlerine verilen eğitimlerde baz alınan nokta olarak belirlenmediği de polis meslek okulları müfredatlarından anlaşılmaktadır.

11.Gerek ulusal gerekse de uluslararası belgelerde polisin öldürücü güç kullanmasının birinci koşulu, şüphelinin eyleminin güvenlik gücünün kendisinin veya bir başka şahsın ölümüne veya vücudunda bariz yaralanmaya yol açıp açmayacağıyla orantısızdır. Bu orantı ve gereklilik, aynı zamanda meslek eğitimlerinde öğretilmektedir. Polis tapu dairesinde ya da nüfus dairesinde çalışan normal bir memur değildir. Yaşamı korumakla görevli, bu yönde eğitilmiş ve donatılmış bir güvenlik uzmanıdır. Polisin aldığı eğitim ve donatılarla ölümcül güç kullanmasının tamamen profesyonel bir şekilde uygulanması mümkün ve gereklidir.

Bittner(1991/42:“Polisin zor kullanma kapasitesine sahip olma rolünün, polislik mesleğini anlamanın temeli olduğu” ileri sürülmektedir

12.Polisler orantısız ve ölümcül güç kullanmasında ‘son seçenek’ yerine ‘ilk seçenek’ olarak çekinmeden tereddütsüz silah kullanmasını ‘kanuni görev’ olarak anlamaktadır. Ölümle sonuçlanan vakalarda sanık sıfatıyla yargılanan polisler, genellikle **“Biz kanuni görevimizi yaptık”** şeklinde özetlenebilecek argümanlar ileri sürmektedirler. Polisler, bu savunmalarıyla, yasanın öngördüğü gibi **“son seçenek”** olarak silah kullanmaları gerekirken, Polis Vazife ve Salahiyetleri Kanunu’nun zor ve silah kullanma maddesine kendilerince yükledikleri bir anlamla, **“ilk seçenek”** olarak algılamaktadır. Polisin bu algısı, otoriter ve totaliter rejimler bir yana, demokratik ülkeler arasında yer alma iddiasındaki Türkiye’yi, polisin insanları öldürme oranının yüksek olduğu ülkeler arasına sokmuştur

13.Ölümcül güç kullanan polisler, şüpheliyi yargı sürecine dahil etmek, cezalandırmayı yargıya bırakmak yerine, yasal yetkilerini aşarak öldürme olayını gerçekleştirmeyi, o an verdiği kararlar şüpheliyi ölümlerle cezalandırmayı kanuni görev saymaktadır. Bu durum, yaşanan sorunun en önemli algı kaynağı olarak tespit edilmektedir.

B.Yaşam Hakkı İhlalleri

14.Yaşama hakkının ihlal edildiği olaylarda, yargısal ve yargısal olmayan mekanizmalardan insan haklarını izleyerek ve gözlemleyerek elde edilen yüzlerce vakadan derlenen ve çoğu kamuoyunca bilinen kimi örnek vakalar aşağıda listelenmektedir:

Ali Hemdan/Adana-Seyhan/27.04.2020: Adana Seyhan'da polisin açtığı ateş sonucu, kalbinden vurularak öldürüldü. Gözaltına alınan polis memuru, sevk edildiği adliyede, sulh ceza Hakimliğince 'kasten öldürme' suçundan tutuklandı.

Zanlı polis: Şahıslar bize doğru gelirken, tedirgindiler birden kaçmaya başladılar, birini yakaladım ölen çocuk kaçmaya devam ediyordu, Koşarken elimde eldiven bulunduğundan, oruçluydum, yorgundum, sendeleyip yere düştüm. Yere düşerken de silah ateş aldı. Ben kesinlikle silahı şahsa doğrultmadım.

Avukat Tugay Bek: Polisin dur ihtarını işiterek, yüzünü döndüğü anda, polis memuru soğukkanlı bir şekilde 15/20 metre mesafede bulunan Ali El Hemdan'a tek atışla kalbinden vurarak öldürme olayı gerçekleştirmiştir."

Sonuç: Dava devam etmektedir

*

Yaşar Alperen Savaş/Samsun/23.12.2019: Komiser yardımcısının silahıyla omzuna vurması sonucu başından vurularak öldürüldü.

Zanlı Polis: Ölen Alperen'e neden kaçtıklarını sordum, ehliyetlerinin olmadığını, bu yüzden korkup kaçtıklarını söyledi. Elimde silahımla omzuna vurduğum anda, silahım ateş aldı, öldürme kastım yoktu"

10 Avukat Adem Erol: Silah kullanmanın akademik eğitimini almış bir kişinin, namlusuna mermi sürülmüş silahıyla maktulün omzuna vurması, silahın ateş alamayacağı düşünmesi olanaksızdır: Polis memuru kastla adam öldürmekten cezalandırılmalıdır.

Sonuç: Zanlı polis 7 yıl 6 ay cezaya çarptırıldı.

*

Ekrem Görkem Karakan/G.Antep/31.12.2017: Polisin dur ihtarına uymadığı gerekçesiyle öldürüldü.

Zanlı polis: Öldürme kastım yoktu, daha önce canlı bomba istihbaratını almıştık, tedirgindik, onun için ateş ettim.

Avukat Bülent Duran: "İç güvenlik tasarısının çıkmasının ardından 300 çocuk polis tarafından öldürüldü. Biz Ekrem'i belki geri getirmeyeceğiz ama suçun cezasız kalmasının önleyerek başka anaların ağlamasını engelleyeceğiz"

Sonuç: Polis memuru Hasan Bilki'ye "Bilinçli taksirle öldürme" suçundan 5 yıl 7 ay 15 gün hapis cezası verildi.

*

Çağdaş Gemik/Antalya/ 27.10.2008: Motosikletiyle gezerken, polisin dur ihtarını sonucunda durup, motosikletinden inen Çağdaş Gemik polis tarafından açılan ateş sonucu vurularak öldürüldü.

Zanlı Polis: Dur diye ikaz edip havaya bir el ateş ettim. Yeniden ikaz etmek isterken ayağım mıcır yüzünden kaydı. Bu sırada elimde olan tabanca istemim dışında patladı. Çağdaş'ın yere düştüğünü gördüm"

Avukat Münip Ermiş: Bilindiği gibi Polis Vazife ve Salahiyetleri Kanununun yürürlüğe girdiği 2007 yılından bu tarafa onlarca kişi polis kurşunu ile yaşamını kaybetmiştir. Bunlardan biride Antalya'da 18 yaşından katledilen Çağdaş Gemik'tir"

Sonuç: Polis 13 yıl 4 ay hapisle cezalandırıldı

*

Uğur Kurt/İstanbul/26.05.2014: Okmeydanı Cem Evi'nde cenaze beklerken polislin açtığı ateş sonucunda hayatını kaybetti.

Avukat Turgut Kazan: "Kamuoyunu uyarıyoruz. Hepimizin hayatı tehlikededir. Bu sadece Kurt ailesinin uğradığı bir haksızlıkla sınırlı kalmayacaktır. Bu örnek aynı zamanda hepimizin can güvenliğini ve yaşama hakkını tehlikeyle karşı karşıya bırakıyor. Türkiye Meksika olacak hiçbirimizin can güvenliği kalmayacak"

Sonuç: Sanık polis 1 yıl 8 ay hapis cezasına çarptırıldı. Ceza 12 bin 10 TL adli para cezasına çevrildi.

*

Baran Tursun/İzmir/25.11.2007:Doğum günü kutlamasından dönerken 250 metre uzaktan polislin araç farlarıyla selektör yapmasından sonra, ilerdeki kavşakta bekleyen polislerin açtığı ateş sonucu hayatını kaybetti

Zanlı polis: "Baran'ın aracı hızlı bir şekilde yanımdan geçerken, sendeledim, ayağım kaydı ve elimdeki silah kendiliğinden patladı, kimseyi bilerek öldürmedim, kanunun bana verdiği yetkiye göre davrandım, ben görevimi yaptım"

Baran'ın babası: Polisler ve tanıklık yapan diğer polisler yalan söylemektedirler. Oğlumu vurup trafik kazası süsü vermek için trafik kazası raporu düzenliyorlar, hastaneye trafik kazası yapan vatandaş olarak teslim edilip bu yönde tutanak tutuyorlar. Bize de "oğlunuz trafik kazası yaptı" diye haber veriyorlar. Hastanede Baran'ın kafasında polise ait mermi çekirdeği tespit edilince, sahte belge ve yalan tanıklıklarla olayın seyrini değiştirdiler.

Sonuç: Polis Oral Emre Atar 2 yıl 1 ay cezaya çarptırıldı.

*

Muhammet Alican Razi/Ankara/25.05.2020: Polislin dur ihtarına uymadığı gerekçesiyle açılan ateş sonucu hayatını kaybetti. 11

Soruşturma devam etmektedir.

Anne Gönül Razi: "Polisler bizi aradığında, 'oğlunuz kazada öldü' dediler. Bize söylendiği kadarıyla polisler kaza süsü vermek ve öldürüldüğü anlaşılmasın diye ön camı patlatmışlar, oğlumun yanındaki cama da kan sürmüşler.

Dosyaya gizlilik kararı verilerek, soruşturma devam etmektedir. Otopsi raporunda ise, maktulün 'başının arkasından kurşunla vurulduğu' yazılmaktadır.

*

Dilek Doğan/İstanbul/25.10.2015: İstanbul Armutlu mahallesindeki evinde arama yapıldığı sırada bir polislin ateş etmesi sonucu hayatını kaybetti.

Zanlı Polis: Savunmasında, "Olay günü OHAL bölgesinden gelmişim. Çok yorgundum, Ben kimseyi öldürmedim, kimseye bilerek silah doğrultmadım bu nedenle vicdanen rahatım. Ben devletimin bana verdiği görevi yerine getirdim. Kimseye ateş etmedim"

Avukat Metin Doğan: 2. celsede görülen bu davada biz zaten adalet beklemiyoruz, Avukatların talepleri reddedildi ve tutuklanmadı, sanık polis de ortada yok, kaçmış da olabilir. Kamu görevlilerinin işlediği suçlar, yargı tarafından korunmaktadır. Cezasızlık zırhında yargının günahı çok büyük

Sonuç: Sanık polise 'Bilinçli taksirle insan öldürmekten 6 yıl 3 ay ceza verildi.

*

Cem Aygün/Ankara/30.08.2012 : Ankara Keçiören'de sevgilisiyle tartıştığı sırada, polislin dur ihtarına uymadığı gerekçesiyle öldürüldü.

Baba İsmet Aygün: "Polis oğlumu göz kırpmadan öldürdü. Gündüz vakti çocuğumu peş peşe ateş ederek kovaladılar. Burada sıkıştırıp vurup öldürdüler. Hepiniz gördünüz. Allah rızası için anlatın ne gördüyseniz. Bugün gençler ölüyorsa eğer bizim sustuğumuz için ölüyor. Vebalini almayın. Ne biliyorsanız anlatın"

*

Kemal Kurkut/Diyarbakır/21.03.2017: Diyarbakır'da düzenlenen Nevruz kutlamalarına katılmak üzere kutlama alanına girişte kontrol noktasındaki barikatları aştıktan sonra polisin açtığı ateş sonucu yaşamını yitirdi.

Ağabey Ercan Kurkut: "Kardeşimin katiline verecekleri cezayı çok önemsiyorum ama devlet kendi kendine ceza verir mi? Biz aile olarak bu davanın adil bir şekilde sonuçlanmayacağını biliyoruz. Adalet beklemiyorum."

Av. Mehmet Emin Aktar: "Polisin ateş etmesi kasıtlı bir davranış. Ateş etmesi durumunda sonuçlarını da tahmin edebilecek durumda. Sonuç olarak eğitilmiş bir kişi, güvenlikten sorumlu bir kişi, nereye nasıl ateş edeceğini bilen bir kişi. Kasıt bir eylem var. Bu dosyada da cezasızlık pratiği önemli ölçüde zorlanarak işliyor"

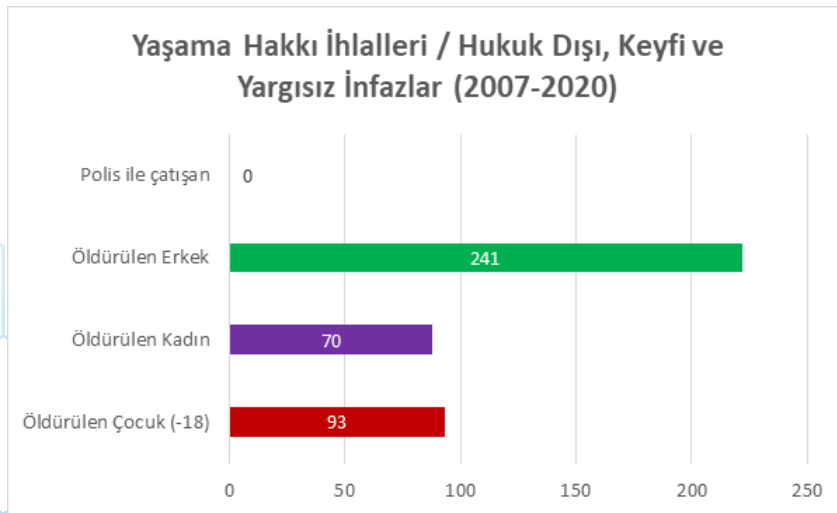
Sonuç: Savcı mütalaasını verdi, duruşma ertelendi.

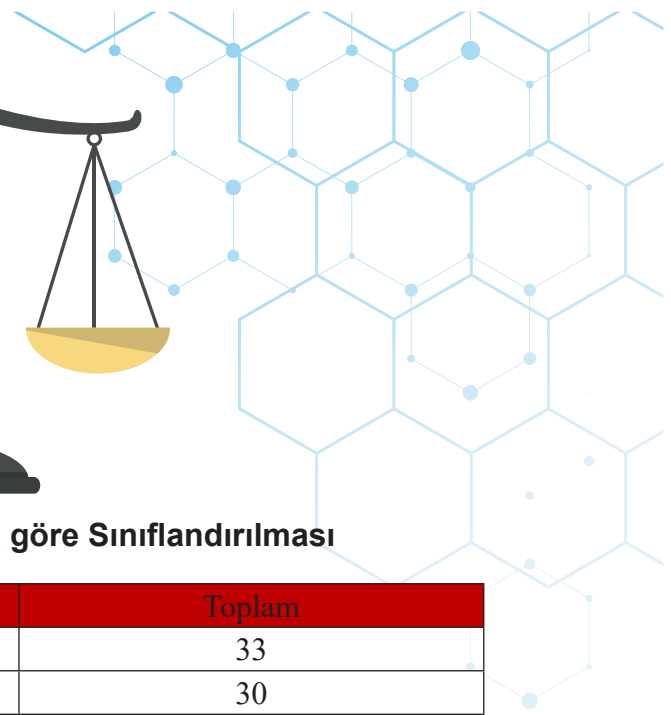
15. Yukarıdaki sonuçlar incelendiğinde, vakaların hemen tümünde eğitim eksikliği, çalışma koşullarının zorluğu ve ağırlığı, yanlış bilgi, yanlış algı, cezalandırılmayacağına güven ve yaygın ve sistematik cezasızlık olgusu ortak noktalar olarak ön plana çıkmaktadır. 2007-2020 yılları arasında gerçekleşen yaşam hakkı ihlallerinin toplamı Tablo 1'de verilmektedir.

16. Toplam ihlaller, yıllara göre değerlendirildiğinde, her yıl birbirine yakın sayıda vakanın yaşandığı, dönemin siyasi ve ekonomik koşullarına bağlı olarak sayıların belli varyansta değiştiği gözlenmektedir. Yıllara göre yaş ve cinsiyet bazlı ayrıntılı sınıflandırma Tablo2'de verilmektedir.

Tablo 1- Yaşama Hakkı İhlalleri Toplamı (2007-2020)

Öldürülen Çocuk (-18)	:93
Öldürülen Kadın	:70
Öldürülen Erkek	:241
Polis ile çatışan	:0
Toplam Ölüm Vakası	:404

Tablo 2- Yaşam Hakkı İhlallerinin Yıllara göre Sınıflandırılması

Yıl	Çocuk	Kadın	Erkek	Toplam
2007	5	1	27	33
2008	5	2	23	30
2009	6	1	15	22
2010	1	2	8	11
2011	2	4	7	13
2012	3	1	17	21
2013	5	5	13	24
2014	6	5	16	27
2015	26	32	50	108
2016	10	9	25	44
2017	8	5	20	33
2018	3	1	9	13
2019		2	6	8
2020	2		4	6
Toplam	93	70	241	404

Burada dikkat edilmesi gereken konu uluslararası insan hakları standartları çerçevesinde kolluk gücünün silah ya da başka araçlarla ölümcül güç kullanımını gerektirmeyen olaylarda gerçekleşen bu ölümler hukuk dışı, keyfi ve yargısız infaz olarak tanımlanmaktadır çünkü polis/kolluk gücü ile çatışma içermeyen olaylardır bu olayların hepsi.

17.Yaşam hakkının özü bireyin hayatta kalmasıdır; tüm insan haklarının temelini ve önkoşulunu oluşturan bu hak, demokrasilerde hiç bir biçimde sınırlandırılması düşünülemeyecek bir haktır. Gerek uluslararası sözleşmelerin güçlü etkisi ve gerekse de yargı içtihatların bağlayıcı etkisi yaşama hakkının korunmasında devletlere tartışmasız yükümlülükler getirmiştir. Bu yükümlülüklerden biri, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesinin 3. Maddesinde “Yaşamak, özgürlük ve kişi güvenliği herkesin hakkı” olduğuna dair yükümlülüğü, diğeri de Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin-AİHS 2/1 maddesine göre “Yaşamı yasayla koruma” güvencesi ve yükümlülüğünü devletlere vermiştir. Türkiye, bu yükümlülüğünü Anayasada düzenleme yaparak yerine getirmiştir. Anayasa m.17, “Herkes, yaşama, maddî ve manevî varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir” lafzını kullanmaktadır.

18.Türkiye’de yaşama hakkı ihlalleri, kişilerin “dur” ihtarına uymadığı gerekçesiyle öldürülmesinden, barışçıl gösterilerde ve gözaltındaki ölümlere kadar çok geniş bir yelpazede kendini göstermektedir. Tamamı kabahatler kanununa göre işleme tabii tutulması gereken, yukarıda ayrıntılı dökümü verilen 400’den fazla vakada yaşama hakkı ihlal edilmiştir. AİHS ve BM tanımlamalarına göre ve uluslararası insan hakları hukuku çerçevesinde “ölçülülük” ve “gereklilik” yükümlülüğünü dikkate almayan polis gücü, Polis Vazife ve Salahiyetleri Kanunu kapsamında, aralarında çocukların, kadınların ve yetişkinlerin de olduğu yüzlerce sivilin yaşama hakkını ihlal etmiştir.

14

19.Polisin orantısız güç kullanmasına ilişkin uluslararası hukuk, doğrudan ateş etme veya ölümcül güç kullanımı, yaşamı korumak, ölçülülük ve gereklilik koşuluyla son çare olarak kullanabileceğini belirtmektedir. Türkiye’de polis gücünün makul olmayan ölçüde silah kullanımı veya kötü kullanımı sonucu yüzlerce vakanın ölümle sonuçlanması, AİHS m. 2/1 bağlamında “Yaşamı yasayla koruma yükümlülüğünü” işlevsiz hale getirmiştir.

20. Olaylar derinlikli analiz edildiğinde, başta yaşama hakkı olmak üzere, kişi güvenliği ve özgürlüğü, özel yaşamın dokunulmazlığı gibi vazgeçilmez temel haklar, her polisin kendi algısına ve kendine göre bir anlam yüklediği, makul şüphe, öngörü ve takdir gibi soyut kavramlar, tamamen polisin iradesine bırakılmış gibi bir görünüm arz etmektedir. Örneğin makul şüphe kavramı, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından makul şüphe, ilgili kişinin suçu işlemiş olabileceği konusunda objektif bir gözlemciyi iknaya yeterli bilgi ve olguların mevcut olması olarak tanımlanmaktadır². Bu yönüyle bakıldığında, olayların hemen hiçbirisinde silah kullanmayla ilgili bağımsız bir gözlemciyi iknaya yeterli şüphe oluşmamaktadır.

21.Suç veya kabahatin önlenmesi gibi soyut bir gerekçeyle, polise hemen hemen herkesin, her yerde, her zaman ve olağan yaşantısında durdurma ve kontrol altına alma serbestisini vermektedir. PVSK m.4/A’da düzenlenen polisin durdurma ve kimlik sorma yetkileri son derece geniş tutulmuş, özellikle 2007’den sonra kolluk kuvvetlerinin ateşli silah kullanma konusunda arttırılan yetkilerine tereddüt göstermeden başvurmaları, yaşam hakkı ihlallerin artışında önemli rol oynamıştır, kolluk kuvvetlerinin doğrudan ya da dolaylı olarak neden oldukları ölüm olayları; binlerce ailenin de mağdur olmasına sebep olmuştur.

22.Ateşli silah kullanma konusundaki yetki Kabahatler Kanununda bulunmasına rağmen,

2 Günal Kurşun, “Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 5.Maddesi Bağlamında Özgürlük ve Güvenlik Hakkı”, Online Hukuk Devleti Akademisi, Ed.Ali Rıza Çoban, Özgürlük Araştırmaları Derneği Yayınları, Ankara, 2021, s. 116.

aynı hüküm Polis Vazife ve Salahiyetleri kanununda da tekrar edilmiştir. Bu doğrultuda, birbirinin aynı olan PVSK ve Kabahatler Kanunundaki bu hükümler, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin Özgürlük ve güvenlik hakkını düzenleyen 5/1-c maddesine de aykırıdır.

C.Gözaltında Ölümler

23.Gözaltında ve çoğunluğu işkence veya kötü muamele sonrası gerçekleşen ölümler, Baran Tursun Vakfı'nın 2007-2017 yılları raporlarında yer almıştır. 4 Haziran 2007 tarihinde Çanakkale Anafartalar polis karakolunda ölen Hakkı Cangı ve 20 Ağustos 2007 tarihinde İstanbul Beyoğlu polis karakolunda ölen Festus Okey ile devam eden ve son olarak da 15.12.2017 tarihinde Antalya Gazipaşa ilçesinde, emniyet müdürlüğü binasından atlayarak intihar ettiği iddia edilen 19 yaşındaki Murat Araç ile birlikte 29 kişi, Baran Tursun Vakfı'nın veri tabanına göre gözaltında iken hayatını kaybetmişlerdir.

24.Güvenlik kameraları, gözaltına alınanları ve dürüst olmayan polis güçlerini izlemek, asılsız işkence ve hak ihlalleri iddialarına karşı kanıt toplamak, karakolları ve dolayısıyla nezarethaneleri gözetim altında tutmak için geliştirilen bir sistem olmasına rağmen, ölüm olaylarının meydana geldiği tüm polis karakollarında, kameralar ya arızalanmış ya kısmı kayıt yapmış ya da kayıt yapmamıştır. Durum böyle gösterilince, ölümlerin gerçekleştiği gözaltı merkezleri üzerinden işlem yapmak veya delil toplamak mümkün olmamıştır, dolayısıyla kötü muamelenin ve ölüm olaylarının cezasız kalması kolaylaşmıştır³.

25.Olay anında karakollarda bulunan ve gerçeğinde ise olaydan sorumlu olan polislerin; "**Görmedim, duymadım**" şeklinde özetlenebilecek anlatımlarıyla dosyalar ya takipsizlikle, ya cezasızlıkla veya ertelenmiş sembolik cezalarla sonuçlandırılmaktadır.

15

26.Baran Tursun Vakfı, gözaltı merkezlerinde gerçekleşen bazı ölüm vakalarını izleyerek ve gözlemleyerek çeşitli veriler elde etmiştir⁴.

Baran Tursun Vakfı Veri Bankasında Bulunan Bir Kısım Gözaltı Ölümleri:

Festus Okey: İstanbul Beyoğlu Polis Karakolu'nda ateşli silahla öldürülmüştür.

Ateş eden Zanlı polis: "Silah elimdeydi ama tetiğe ben basmadım, karakoldaki güvenlik kamerası bazen arıza yapıyordu, olay günü neden çalışmadığını bilmiyorum" demiştir.

*

Metin Yüksel: Zonguldak Polis Merkezindeki işlemler yürütülürken, saat 17.00 sıralarında nezarethanenin penceresinden atılmış, karakoldaki diğer polislerin yardımıyla Yüksel'in cesedi içeriye alınmıştır.

Polisler: "Metin, kendisi nezaret penceresinde atladı, güvenlik kameraların çalışıp çalışmadığını bil-memekteyiz" dediler.

*

A.Rahman Sözen: 21.07.2009 tarihinde İzmir'in Gümüşpala polis karakolu nezarethanesinde polise ait ateşli silahla öldürülmüştür. Resmi kayıtlara göre A.Rahman nezaretteyken polisin silahını alarak,

3 BM Hukuk Dışı, Keyfi ve Yargısız İnfazlar Türkiye raporu (26-30 Kasım 2012), http://ihop.org.tr/wp-content/uploads/2007/03/ChristofHeyns_TurkiyeZiyaretiRaporu_Tr.pdf (26.12.2020).

4 Baran Tursun Vakfı veri bankası: Gözaltı merkezlerinde hayatını kaybedenler: <http://www.baransav.com/?pnun=343&pt=KARAKOLLAR+DA+%C3%96L%C3%9C+BULUNANALAR>

iki el havaya bir el de kafasına isabet edecek şekilde intihar etmiştir. Zanlı polis: “A.Rahman silahımı aldı önce havaya sonra kendine sıktı, güvenlik kamerası bozuk olduğu için kayıt yapılamadı” ifadesinde bulunmaktadır.

*

Osman Aslı: İstanbul Firuzköy Polis Karakolunda ayakkabı bağcıklarıyla asılı bulunmuştur. Zanlı Polis Memuru: “Osman karakolda bot ipiyle kendisini asmış, nasıl oldu bilmiyoruz, güvenlik kameraları kayıt yapmamış, haberimiz yok” demiştir.

*

Ahmet Cömert: Darıca’da gözaltına alınan 23 yaşındaki Ahmet Cömert’in, polis merkezinin nezarethanede kendisini asarak yaşamına son verildiği söylenmiştir. Baba Durmuş Cömert, “oğlunun intihar edecek biri olmadığını” söylemektedir.

Zanlı polisler: “Ahmet Cömert’in intiharıyla bizim ilgimiz yoktur, güvenlik kameraları her zaman çalışıyordu, o gün neden çalışmadığını bilmiyoruz” dediler.

*

Resul İlçin: Şırnak’ın İdil İlçesi’nde polisler tarafından götürüldüğü karakolda yaşamını yitiren 52 yaşındaki Resul İlçin’in yapılan otopsisinde kafasında ve vücudunun çeşitli yerlerinde darp izi olduğu ortaya çıkmıştır. Şırnak Valiliği ise İlçin’in kendiliğinden yere düşerek öldüğünü iddia etmektedir.

Valilik: “Resul sandalyeden düşerken güvenlik kameraları kayıt yapmıyormuş, kayıt yapılmış olsaydı zaten gösterecektik” açıklamasında bulunmuştur.

16

*

Ahmet Akbaş: İstanbul Esenler polis karakolunda ölü bulunmuştur. Ahmet Akbaş’ın yakını Ergin Akbaş: “Olayın üzerinde uzun zaman geçmesine rağmen savcı olay yerine geç geldi. Doktorlar gelmemiş müdahale etmemişler, güvenlik kameraları arızalıymış, kayıt yapmamış” iddiasında bulunmaktadır.

*

Abbas İnan: Çanakkale Anafartalar Polis Merkezinin nezarethanesinde battaniyeden kopardığı parçayla kendini asarak intihar ettiği söylenmiştir. Emniyet güçleri olayı intihar olarak nitelerken güvenlik kameralarının neden çalışmadığı konusunda açıklık getirememektedir.

*

Erdal Koloğlu: Zonguldak’ta gözaltına alınan 34 yaşındaki Erdal Koloğlu polisin cop darbelerinin ardından ölmüştür. Maktulün kardeşi: “Karakol önünde bağırdığı için yaklaşık 10 polis ağabeyime copla vurdu. Biri de yere yatırarak başına bastı. Güvenlik kameralarının görüntüleri hemen sildiler” ifadesinde bulunmaktadır.

*

Dariusz Witek: Sınır dışı edilmek üzere İstanbul Kumkapı misafirhanesine getirilen Dariusz Witek’in, 24 saat kameralarla izlenen nezarethanede 7 saat asılı kaldığı iddia edilmiştir. 4 polis memuru açığı alınmış, 15 polis memuru hakkında soruşturma başlatılmıştır. Ölümü konusunda polis tarafından yapılan açıklamada “Şahsın pantolonunun astar kısmındaki ipi kullanarak, kendini asmak suretiyle intihar ettiği belirlenmiştir” denmektedir. Güvenlik kameraları için ise yetkililer: “Zaten bu kameralar sık sık arıza yapıyormuş onun için kayıt işlemi olmamış” ifadesinde bulunmaktadır.

*

Gökhan Belgüzar: İstanbul Bakırköy Asayiş Amirliği'nde battaniye şeridi ile kendisini astığının iddia edilmiş, nezarethanede kalan diğer şahsın olay anında uyuduğunun ve olay yerini görebilecek konumdaki kameranın kayıt yapmadığının söylenmiştir. Olay anında monitörü takip etmesi gereken polis memurunun iş yoğunluğu gerekçesiyle monitörü izlemediğinin de beyan edildiği olayda baba İrfan Belgüzar: "Oğlumu ya yanındaki adam ya da polisler öldürdü. 80 cm'lik bir yerde bir insan nasıl kendini assın' demektedir.

*

Erhan Turan: İstanbul Şişli Araştırma Amirliği'nde gözaltında bulunan Erhan Turan'ın, öğlen saatlerinde 7. kattan atlayarak intihar ettiği iddia edilmiştir. Görgü tanıkları, "Camdan 'imdat' diye bağıryordu. Yanında 3-4 kişi vardı" iddiasında bulunmaktadır. Olayın ardından, nezarethane sorumlusu polis memuru S. L. hakkında görevi ihmal suçundan 5 ay hapis cezası verilmiştir.

Gözaltı merkezlerinde gerçekleşen ölümler, yer ve tarih bilgileriyle kısa açıklamaları Tablo 3'te verilmektedir.

Tablo 3- Gözaltında Gerçekleşen Ölümler

Sıra	Adı Soyadı	Gözaltı Merkezi	Tarih	Açıklama
01	Hakkı Cangı	Çanakkale	04.06.2007	Karakolda ölüm
02	Festus Okey	İstanbul-Beyoğlu	20.08.2007	Polis silahıyla ölüm
03	Gökhan Belgüzar	İ s t a n b u l - Osmaniye	10.08.2007	Karakolda asılarak ölüm
04	Dariusz Witek	İ s t a n b u l - Kumkapı	18.09.2007	Karakolda asılarak ölüm
05	Mustafa Kökçe	İ s t a n b u l - Ümraniye	13.06.2007	Karakolda ölüm
06	Selçuk Yıldır	Kocaeli	28.05.2008	Karakolda ölüm
07	V.Süleymanova	İğdır	13.06.2008	Polis aracından düşerek ölüm
08	Metin Yüksel	Zonguldak	02.07.2008	Karakolda ölüm
09	Serkan Çedik	Bursa	11.08.2008	Karakolda ölüm
10	Ahmet Laçın	İstanbul	19.10.2008	Karakolda ölüm
11	Orhan Oflaz	Antalya	10.07.2008	Polis silahı ile ölüm
12	Abbas İnan	Çanakkale	01.12.2008	Karakolda asılarak ölüm
13	Ahmet Cömert	Kocaeli-Darıca	01.11.2009	Karakolda asılarak ölüm
14	A . R a h m a n Sözen	İzmir-Gümüşpala	21.07.2009	Karakolda ölüm
15	Resul İlçin	Şırnak-İdil	22.10.2009	Karakolda ölüm
16	Osman Aslı	İstanbul-Firuzköy	20.12.2009	Asılarak ölüm
17	Ahmet Akbaş	İstanbul-Esenler	01.08.2009	Karakolda ölüm
18	Erhan Turan	İstanbul-Şişli	26.03.2010	7.Kattan atlayarak ölüm
19	Murat Konuş	İstanbul	06.01.2010	İşkence sonucu ölüm

20	Özcan Kurtuluş	İzmir-Şirinyer	14.09.2010	Karakolda asılarak ölüm
21	Fuat Bayoğlu	İstanbul	30.04.2012	Karakolda ölüm
22	Hamedu L.Said	Mersin-Yumuk tepe	29.07.2012	Karakolda ölüm
23	Fırat Kırtekin	İstanbul-B.Düzü	25.01.2012	Polis silahı ile ölüm
24	Willem Tyas	Manavgat	02.10.2011	Karakolda ölüm
25	Kenan Yılmaz	İstanbul-S.Gazi	22.05.2012	Fenalaşarak ölüm
26	Selman Pınar	Batman	01.05.2012	Duvarдан düşerek ölüm
27	H. Latif Kaplan	İstanbul-Bağcılar	20.09.2012	Asılarak ölüm
28	Ali Akın	İstanbul-B.Çek-mece	12.08.2012	Polisi silahı ile ölüm
29	Murat Araç	Antalya-Gazipa-şa	15.12.2017	Emniyet binasından atla-yarak

27.2007 ve 2012 yılları arasında olağan dışı bir şekilde gözaltı merkezlerinde gerçekleşen 29 ölüm vakasının ortak yanı, olayların hiçbirinde güvenlik kameralarının çalışmıyor oluşudur. Ölüm vakalarının gerçekleştiği karakollarda güvenlik kameralarının işlevsiz, arızalı ve kısmi kayıt yapılmasının hayatın doğal akışına aykırı olduğunu tespit eden Baran Tursun Vakfı ve Mazlum-Der'in organizasyonunda, mağdur aileler ile birlikte, bu olağandışılığı görüşmek, önerilerde bulunmak ve çözüm üretmek için TBMM'de grubu bulunan siyasal parti temsilcileriyle ve TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonu ile görüşmeler yapılmıştır.

18

28.Söz konusu görüşmeler, 24.01.2013 tarihinde hükümet yetkilileri ve AKP Grup Başkanvekili Ahmet Aydın ve İçişleri Bakanlığı ile de sağlanmıştır⁵. Gerek dönemin Başbakan Yardımcısı gerekse İçişleri Bakanlığı, gözaltında gerçekleşen olağan dışı ölümlerin, dürüst olmayan polis güçlerini izlemek, asılsız işkence ve hak ihlalleri iddialarına karşı kanıt toplamak amacıyla kurulan kamera sistemlerinin yeteri derece işlev görmediğine dair, Baran Tursun Vakfı ve Mazlum-Der'in iddialarını not etmişlerdir.

29.Dinlenen iddialar, alınan notlar ve yayınlanan genelgeler etkisini göstermiş ve 2017 yılından sonra gözaltı merkezlerinde çok daha büyük bir hassasiyet gösterilmeye başlanmıştır; Baran Tursun Vakfı tarafından bu tarihten sonra gerçekleşen herhangi bir olay tespit edilmemiştir.

30.Baran Tursun Vakfı'nın yaptığı bu çalışmalar ile hem gözaltında gerçekleşen ölümlerin

5 Baran Tursun Vakfı ve Mazlum-Der'in TBMM görüşmeleri raporu, <http://www.baransav.com/?pnun=754&pt=PVSK+Mağduru+birey+ve+Aileler%2FAnkara+toplantısı> (26.12.2020).

önüne geçilmeye çalışılmış, hem de ulusal ve uluslararası insan hakları mekanizmaları nezdinde, Türkiye'ye, polis karakollarına ve Türkiye polis teşkilatına itibar kazandırılmıştır.

Ç.Güvenlik Güçlerine Ait Araçların Çarpması Sonucunda Ölümler

31.Sivil yerleşim alanlarında gerekli özeni göstermeyen polis gücünün, aşırı hızlı ve trafik kurallarına aykırı bir şekilde kullandığı zırhlı araçların çarpması sonucu 2016-2020 yılları arasında 32 sivilin yaşam hakları ihlal edilmiştir. Meydana gelen ölüm vakalarına ilişkin açılan soruşturma ve kovuşturmalarda polis aracı kullanıcıları korunup kollanmış ve meslektaşları tarafından düzenlenen trafik kaza tutanakları, ceza almayacak şekilde düzenlenmiştir. Düzenlenen bu tutanaklara göre soruşturma ve kovuşturmalar, ya takipsizlikle ya da düşük cezalarla kapatılmıştır⁶. Tablo 4'te, güvenlik kuvvetlerine ait araç çarpması sonucunda gerçekleşen ölümler listelenmektedir.

Tablo 4-Güvenlik Güçlerine Ait Araçların Çarpması Sonucunda Gerçekleşen Ölümler (2012-2020)

Sıra	Adı Soyadı	Ölüm yeri	Tarih	Açıklama
32	Cihan Can	D.Bakır	08.12.2019	Zırhlı Polis aracı çarpması
31	Ali Sezer	Tunceli	13.06.2018	Zırhlı Polis aracı çarpması
30	Mehmet Tektekin	D.Bakır	06.06.2018	TOMA polis aracı çarpması
29	Pakize Hazar	Lice	29.05.2018	Zırhlı Polis aracı çarpması
28	Mahmut Öner	Lice	15.08.2018	Zırhlı Polis aracı çarpması
27	Mevlüt Fağtaş	Lice	15.08.2018	Zırhlı Polis aracı çarpması
26	Hamit Dağtaş	Lice	15.08.2018	Zırhlı Polis aracı çarpması
25	Fikri Demirbaş	Lice	15.08.2018	Zırhlı Polis aracı çarpması
24	Zeynel Demirbaş	Lice	15.08.2018	Zırhlı Polis aracı çarpması
23	Çocuk T.	D.Bakır	28.12.2017	Polis aracı çarpması
22	Emine Saban	Sakarya	17.12.2017	Polis aracı çarpması

⁶ Baran Tursun Vakfı veri bankası –Polis aracı çarpması sonucu gerçekleşen ölümler: <http://www.baransav.com/?Syf=18&Hbr=1001284&Kimisi-uykuda-yatakta,-kimisi-yolda-y%C3%BCr%C3%BCrken,-kimisi-de-durdu%C4%9Fu-yerde;-ya-polis-panzeri,-ya-da-polis-arac%C4%B1-%C3%A7arpmas%C4%B1-sonucu-%C3%B6ld%C3%BC>

21	Gülten Yarayışlı	Bitlis-Hizan	19.10.2017	Zırhlı Polis aracı çarpması
20	Felek Batur	Siirt	20.10.2017	Zırhlı Polis aracı çarpması
19	Remzi Menteşe	D.Bakır	21.10.2017	Zırhlı Polis aracı çarpması
18	Raşid Osso	İstanbul	31.07.2017	Polis aracı çarpması
17	Can Aydoğmuş	Antalya	27.05.2017	Polis aracı çarpması
16	Furkan Yıldırım	Silopi	03.05.2017	Zırhlı Polis aracı çarpması
15	Mahmut Yıldırım	Silopi	03.05.2017	Zırhlı Polis aracı çarpması
14	Sami Uçan	Vana	06.07.2017	Zırhlı Polis aracı çarpması
13	Okan İnce	Şırnak	21.03.2017	Zırhlı Polis aracı çarpması
12	Bahadır Beyazlı	Şırnak	21.03.2017	Zırhlı Polis aracı çarpması
11	Kerem Aslan	Kozluk	03.03.2017	Zırhlı Polis aracı çarpması
10	Şahin Öner	D.Bakır	10.02.2017	Zırhlı Polis aracı çarpması
09	Berfin Dilek	Mardin	08.02.2017	Zırhlı Polis aracı çarpması
08	Bünyamin Bayram	Van	01.11.2016	Zırhlı Polis aracı çarpması
07	Hakan Sarak	Cizre	23.10.2016	Zırhlı Polis aracı çarpması
06	Naciye Özdemir	Tunceli	05.09.2019	Zırhlı Polis aracı çarpması
05	Taha Kılıç	Van	24.07.2016	Zırhlı Polis aracı çarpması
04	Nail Mavuş	İstanbul	02.05.2016	Polis aracı çarpması
03	Hatun Eltun	D.Bakır	10.03.2016	Zırhlı Polis aracı çarpması
02	Hüseyin Barut	D.Bakır	23.04.2016	Zırhlı Polis aracı çarpması
01	Burak Topçu	Eskişehir	26.09.2012	Polis aracı çarpması

20

32.Polise ait araçların çarpması sonucu gerçekleşen 32 ölüm vakanın, tablo-4'te gösterilen 01,04,17 ve 18. sırada bulunan 4 vaka Türkiye'nin batı illerinde, geri kalan 28 vakanın tümü Doğu ve G.Doğu illerinde gerçekleştiği tespit edilmiştir. İnsan hakları savunucuları, zırhlı araçların kullanımından sorumlu resmi kuruluşların ve kullanıcı kolluk personelinin, kullanımdan doğabilecek olası risklere ve ihlallere karşı önleyici tedbirler almadıklarını, özensiz ve keyfi davrandıklarını belirterek yaşanan olaylar sonrası failerin beraat etmeleri ya da az ceza almalarının faileri cesaretlendirdiğine dikkat çekmektedirler⁷.

7 İnsan Hakları Derneği, 2019 Türkiye İnsan Hakları İhlalleri Raporu, <https://www.ihd.org.tr/2019-yili-turkiye-insan-haklari-ihlalleri-raporu/> (26.12.2020).

33. Bu olayların faillerinin açılan soruşturma ve/veya davalarda az bir ceza alması veya beraat edilmesi sonucu, yargısal süreçlerin adeta bir cezasızlığın tezahürü olarak karşımıza çıkması, aynı zamanda bu olayların faillerini cesaretlendirmekte ve hukuki bir yaptırımla karşı karşıya bulunmayacakları güveni kazandırmaktadır. Olaylar böylelikle yaygınlık kazanmakta ve zırhlı araç sürücülerinin kent trafiğinde düzensiz ve keyfi bir tavır içerisinde bulunmalarına yol açmaktadır.

34. Zırhlı araç çarpması nedeni ile hazırlanan dosyalarda, idari ve adli soruşturmaların eksik, yanlış ve fail/failler konumundaki kolluk birimini aklayacak şekilde, bilgilerin yine ilgili kolluktan temin edilerek oluşturulduğuna dikkat çekilmelidir. Soruşturma makamlarının, eylemin oluşumundan itibaren zırhlı aracın sürücüsü kamu görevlisinin görevi icrasında gerçekleşen trafik kazası ön kabulü ile hareket ettikleri görülmektedir⁸. Aşağıda listelenen kimi olaylar incelendiğinde, sorunun kaynağında cezasızlık olgusunun yattığı, bir önceki olayın sonucunun bir sonrakinin tetikleyici etki yaptığı gözlenmektedir.

*2017 yılında Diyarbakır'ın Lice ilçesinde, zırhlı aracın çarptığı sivil araçta Fikri Demirbaş, Zeynep Demirbaş, Mahmut Öner, Mevlüt Dağtaş ve Abdulhamit Dağtaş yaşamını yitirmiştir. Lice Cumhuriyet Savcılığı, Adli Tıp Kurumunun sivil araç sürücüsü Fikri Demirbaş'ın "asli kusurlu olduğu" yönündeki raporunu gerekçe göstererek soruşturmada "takipsizlik" kararı vermiştir.

*3 Mayıs 2017 tarihinde Şırnak-Silopi'de evlerine giren panzerin altında ezilerek yaşamını yitiren Muhammed (7) ve Furkan Yıldırım (6) kardeşlerin ölümüne neden olan zırhlı araç sürücüsü polis Ö.Y. ve onu görevlendiren amiri M.M. hakkında açılan dava, 19 Haziran 2019'da karara bağlanmıştır. Mahkeme, Ö.Y.'ye verdiği 2 yıl 1 aylık hapis cezasını 19 bin TL para cezasına çevirirken, M.M. hakkında ise "beraat" kararı vermiştir⁹.

35. Türkiye Büyük Millet Meclisinin bazı üyeleri, polise ait zırhlı araçların karıştığı olayları, polis araçlarının çarpması sonucu gerçekleşen ölümleri, yaralananları ve yargı sürecini, yazılı soru önergeleriyle TBMM'nin gündemine de getirmişlerdir¹⁰.

D.Yaşam Hakkı İhlal Edilen Çocuklar

36. 2007 ve 2015 yıllarında Polis Vazife ve Salahiyetleri Kanununda yapılan değişiklikle, polise soyut kavramlara dayalı yeni yetkiler verilmiştir. Soyut kavramlara kendince bazı anlamlar yükleyen polis faaliyetleri çerçevesinde, aralarında bebeklerin de olduğu 18 yaşın altında 93 çocuğun yaşam hakkı ihlal edilmiştir¹¹.

8 İnsan Hakları Derneği 2019 insan hakları raporu

9 <https://www.evrensel.net/haber/335470/panzerin-ezdigi-2-kardesin-davasinda-polise-tahliye> (26.12.2020).

10 İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın yazılı soru önergesi: https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=223396

11 Baran Tursun Vakfı veri bankası (-18) çocuk ölümleri: <http://www.baransav.com/?p-num=722&pt=PVSK+Kapsam%C4%B1nda+%C3%B6len+18+ya%C5%9F%C4%B1ndan+k%-C3%BC%C3%A7%C3%BCk+%C3%A7ocuklar+RAPOR>

37. Çocukların ölümü ile sonuçlanan vakalarda rastlanan bir başka olgu, tıpkı yetişkin ölümlerinde görüldüğü gibi “cezasızlıktır”. Kapsamlı ve caydırıcı bir soruşturma yürütülmediği, sorumluların ortaya çıkarılmadığı, soruşturma ve kovuşturmaların etkili bir şekilde yürütülmediği görülmektedir¹². Baran Tursun Vakfı'nın tespit edebildiği 93 vaka, Tablo 5'te verilmektedir.

Tablo 5- Yaşam Hakkı İhlal Edilen Çocuklar (18 yaş altı)

93- YAŞARALPERANSAVAŞ (17) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 23.12.2019 Olay Yeri: Samsun OLAY: Polis dur ihtarına uymadığı gerekçesi ile öldürüldü	92- CİHAN SEYHAN (17) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 12.12.2018 Olay yeri: İstanbul OLAY: Polis dur ihtarına uymadığı gerekçesi ile öldürüldü.	91- EKREM GÖRKEM (16) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 14.01.2018 Olay yeri: Gaziantep OLAY: Polis dur ihtarına uymadığı gerekçesi ile öldürüldü	90- ÇOCUK (4) Ölüm Şekli: Zırhlı Araç Çarpması Olay Tarihi: 28.12.2017 Olay yeri: Diyarbakır OLAY: Polis kullandığı zırhlı aracın çarpması sonucu öldü.
89- FELEK BATUR (7) Ölüm Şekli: Zırhlı Araç İle Ezilme Olay Tarihi: 21.10.2017 Olay yeri: Siirt OLAY: Polis kullandığı zırhlı aracın çarpması sonucu ezilerek öldü.	88- YİĞİTCAN CAMGÖZ (14) Ölüm Şekli: Orantısız Güç / Darp Olay Tarihi: 25.09.2017 Olay yeri: İzmir OLAY: Polis tarafından orantısız güç kullanılarak öldürüldü.	87-- RAŞİD OSO (8) Ölüm Şekli: Zırhlı Araç Çarpması Olay Tarihi: 01.08.2017 Olay yeri: İstanbul OLAY: Polis kullandığı zırhlı aracın çarpması sonucu öldü.	86- TAHA KILIÇ (4) Ölüm Şekli: Zırhlı Araç İle Ezilme Olay Tarihi: 24.07.2017 Olay yeri: Van OLAY: Polis kullandığı zırhlı aracın çarpması sonucu ezilerek öldü.
85- FURKAN YILDIRIM (6) Ölüm Şekli: Zırhlı Araç Çarpması Olay Tarihi: 02.05.2017 Olay yeri: Silopi / Şırnak OLAY: Polis kullandığı zırhlı aracın çarpması sonucu öldü.	84- MUHAMMED YILDIRIM (7) Ölüm Şekli: Zırhlı Araç Çarpması Olay Tarihi: 02.05.2017 Olay yeri: Silopi / Şırnak OLAY: Polis kullandığı zırhlı aracın çarpması sonucu öldü.	83- OĞUZHANERKUL (18) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 14.04.2017 Olay yeri: Şırnak OLAY: Polis dur ihtarına uymadığı gerekçesi ile öldürüldü.	82- BARİŞ KEREM (19) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 14.04.2017 Olay yeri: Batman OLAY: Polis dur ihtarına uymadığı gerekçesi ile öldürüldü.
81- BERFİN DİLEK (7) Ölüm Şekli: Zırhlı Araç Çarpması Olay Tarihi: 09.02.2017 Olay yeri: Dargeçit / Mardin OLAY: Polis kullandığı zırhlı aracın çarpması sonucu öldü.	80-- HAKAN SARAK (5) Ölüm Şekli: Zırhlı Araç Çarpması Olay Tarihi: 24.10.2016 Olay yeri: Cizre / Şırnak OLAY: Polis kullandığı zırhlı aracın çarpması sonucu öldü.	79- MUSTAFADUMAN (17) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 30.08.2016 Olay yeri: Van OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	78- FERİT İLİ (17) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 18.07.2016 Olay yeri: Antalya OLAY: Polis tarafından vurularak öldü
77- ZELİHA CUMA (7) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 19.05.2016 Olay yeri: İstanbul OLAY: Polis tarafından vurularak öldü	76- TANSU ÇAKI (18) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 29.04.2016 Olay yeri: İstanbul OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	75- HÜSEYİN BARUT (8) Ölüm Şekli: Zırhlı Araç Çarpması Olay Tarihi: 24.04.2016 Olay yeri: Bismil / Diyarbakır OLAY: Zırhlı aracın çarpması sonucu öldü	74- SEMRA ÇELİK (17) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 05.04.2016 Olay yeri: Diyarbakır OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.
73- MUĞDAT AY (12) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 14.02.2016 Olay yeri: Nusaybin / Mardin OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	72- MAHMUT BULUK (16) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 09.02.2016 Olay yeri: Diyarbakır OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	71- MAHMUT ÇAKIR (16) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 03.02.2016 Olay yeri: Adana OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	70- HAYRETTİN ŞINIK (11) Ölüm Şekli: Gaz Bombası Olay Tarihi: 16.01.2016 Olay yeri: Cizre / Şırnak OLAY: Polis tarafından kullanılan gaz bombası sonucu öldü.

69- YAKUP ISIRGN (18) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 15.01.2016 Olay yeri: Cizre / Şırnak OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	68- NİDAR SÜMER (17) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 07.01.2016 Olay yeri: Cizre / Şırnak OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	67- BİŞENG GORAN (12) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 05.01.2016 Olay yeri: Cizre / Şırnak OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	66- RAMAZAN ÖĞÜT (16) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 31.12.2015 Olay yeri: Sur / Diyarbakır OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.
65- HÜSEYİN ERTENE (16) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 28.12.2015 Olay yeri: Cizre / Şırnak OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	64- MİRAY İNCE (3 AYLIK) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 25.12.2015 Olay yeri: Cizre / Şırnak OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	63- DAVUT ÖZER (15) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 22.12.2015 Olay yeri: Tarsus / Adana OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	62- ŞİYAR SALMAN (18) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 15.12.2015 Olay yeri: Bağlar / Diyarbakır OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.
61- İBRAHİM AKAN (15) Vurulma Tarihi: 18.12.2015 Vurulduğu yer: Cizre/Şırnak Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay: Polislerin açtığı yayılım ateş sonucu öldü.	60- ÇETİN TAŞAR (18) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 31.12.2015 Olay yeri: Şırnak OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	59- HAKAN DOĞAN (15) Vurulma Tarihi: 07.12.2015 Vurulduğu yer: Nusaybin / Mardin Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay: Polislerin açtığı ateş sonucu öldü	58- ÇEKVAR ÇUBUK (16) Vurulma Tarihi: 02.12.2015 Vurulduğu yer: D.Bakır Ölüm şekli: Polis kurşunu Olay: "terörist" denilerek öldürüldü.
57- SELMAN AĞAR (10) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 02.12.2015 Olay yeri: Cizre / Şırnak OLAY: Polis keskin nişancısı tarafından vurularak öldü	56- NASİP YEŞİL (18) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 27.11.2015 Olay yeri: Silopi / Şırnak OLAY: Polis tarafından vurularak öldü..	55- FERHAT DOĞRU (18) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 06.11.2015 Olay yeri: Sur / Diyarbakır OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	54- MUSTAFA AŞLIĞ (16) Vurulma Tarihi: 25.10.2015 Vurulduğu yer: Şırnak Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay: Operasyon yapan polisin ateş sonucu öldü.
53- İDRİS CEBE (18) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 12.10.2015 Olay yeri: Dargeçit / Mardin OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	52- HELİN ŞEN (12) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 10.10.2015 Olay yeri: Sur / Diyarbakır OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	51- ÖMER KOÇ (16) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 04.10.2015 Olay yeri: Bağlar / Diyarbakır OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	50- BERAT GÜZEL (12) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 02.10.2015 Olay yeri: Bismil / Diyarbakır OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.
49- BİLAL MENGİL (55) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 28.09.2015 Olay yeri: Silvan / Diyarbakır OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	48- BÜNYAMİN İRCİ (14) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 10.09.2015 Olay yeri: Cizre / Şırnak OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	47- SELMAN AĞAR (10) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 09.09.2015 Olay yeri: Cizre / Şırnak OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	46- ZEYNEP TAŞKIN (17) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 07.09.2015 Olay yeri: Cizre / Şırnak OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.
45- SAİT NACİ (16) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 07.09.2015 Olay yeri: Cizre / Şırnak OLAY: Polislerin dur ihtarına uymadığı gerekçesi ile öldürüldü.	44- OSMAN ÇAĞLI (18) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 07.09.2015 Olay yeri: Cizre / Şırnak OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	43- CEMİLE ÇAĞIRCA (10) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 07.09.2015 Olay yeri: Cizre / Şırnak OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	42- AYTEN GÜLHAN (18) Vurulma Tarihi: 05.09.2015 Vurulduğu Yer: Tunceli Ölüm Tarihi: 05.09.2015 Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay: Çatışma arasında kalarak öldü yok
41- BARAN ÇAĞLI (7) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 28.08.2015 Olay yeri: Cizre / Şırnak OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	39- ADEM İRTEGÜN (16) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 29.08.2015 Olay yeri: Yüksekova/Hakkari OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	38- FIRAT ELMA (16) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 18.08.2015 Olay yeri: İstanbul OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	37- MUHAMMED AYDEMİR (15) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 12.08.2015 Olay yeri: Diyadin / Ağrı OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.
36- ORHAN ASLAN (16) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 12.08.2015 Olay yeri: Diyadin / Ağrı OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	35- HIDIR TAMBOĞA (17) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 07.08.2015 Olay yeri: Silopi / Şırnak OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	34- HASAN NERE (17) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 29.07.2015 Olay yeri: Cizre / Şırnak OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	33- SERHAT SAVAŞ (15) Ölüm Şekli: Gaz Bombası Olay Tarihi: 10.2014 Olay yeri: İstanbul OLAY: Polislerin kullandığı gaz bombası fişeği ile öldürüldü.

32-NİHATKAZANHAN(12) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 13.01.2015 Olay yeri: Cizre / Şırnak OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	31- ÜMİT KURT (14) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 06.01.2015 Olay yeri: Cizre / Şırnak OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	30- KADRİ ÇAKMAK (16) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 16.12.2014 Olay yeri: Diyarbakır OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	29- ROJHAT ÖZDEL (18) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 06.12.2014 Olay yeri: Yüksekova OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.
28- FURKAN ÇAVUŞ (14) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 17.07.2014 Olay yeri: Erzurum OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	27- İBRAHİM ARAS (15) Ölüm Şekli: Gaz Bombası Olay Tarihi: 15.06.2014 Olay yeri: Adana OLAY: Polisin kullandığı gaz bombası sonucu öldü.	26- LÜTFULLAH TACİK (17) Ölüm Şekli: Darp Olay Tarihi: 31.05.2014 Olay yeri: Van OLAY: Polis tarafından karakolda darp edilerek öldü.	25- BERKİN ELVAN (16) Ölüm Şekli: Gaz Bombası Olay Tarihi: 11.03.2014 Olay yeri: Karaman OLAY: Polisin kullandığı gaz bombası fişeği ile öldürüldü.
24--SİNANSALTIKALP(17) Ölüm Şekli: Zırhlı Araç Çarpması Olay Tarihi: 25.08.2013 Olay yeri: Cizre / Şırnak OLAY: Polisin kullandığı zırhlı aracın çarpması sonucu öldü.	23- TUĞRUL CİMLİ (17) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 14.05.2013 Olay yeri: Ayvalık / Balıkesir OLAY: Polis tarafından vurularak öldürüldü.	22 MAZLUM AKAY (11) Ölüm Şekli: Gaz Bombası Olay Tarihi: 29.07.2012 Olay yeri: Adana OLAY: Polisin kullandığı gaz bombasından etkilenerek öldü.	21- YUSUF YILAN (9) Ölüm Şekli: Zırhlı Araç Çarpması Olay Tarihi: 14.06.2012 Olay yeri: Erzurum OLAY: Polisin kullandığı zırhlı aracın çarpması sonucu öldü.
20. ÖZGÜR TAŞAR (17) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 04.06.2012 Olay yeri: Yüksekova OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	19-DOĞAN TEYBOĞA(13) Ölüm Şekli: Gaz Bombası Olay Tarihi: 24.07.2011 Olay yeri: Silopi / Şırnak OLAY: Polis tarafından kullanılan gaz bombası fişeği ile öldürüldü.	18-- İBRAHİM ORUÇ (17) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 20.04.2011 Olay yeri: Diyarbakır OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	17- DİREN BASAN (10) Ölüm Şekli: Zırhlı Araç Ezmesi Olay Tarihi: 04.06.2010 Olay yeri: Şırnak OLAY: Zırhlı aracın altında ezilerek öldü.
16- EMRAH GEZER (18) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 23.08.2008 Olay yeri: Ankara OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	14- ÖZGE KEYİKÇİ (13) Ölüm Şekli: Gaz Bombası Olay Tarihi: 19.10.2009 Olay yeri: Kütahya OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	13- MEHMET UYTUM (2) Ölüm Şekli: Gaz Bombası Olay Tarihi: 10.12.2009 Olay yeri: Şırnak / Cizre OLAY: Polis tarafından kullanılan gaz fişeği sonucu öldü.	12-ENES ATA/8 Ölüm Şekli: Polis kurşunu Olay Tarihi: 30.3.2007 Olay Yeri: DİYARBAKIR OLAY: Öğrenci Enez Ata polisin açtığı ateş sonucu öldü.
11- ABDULSAMET ERİP (14) Ölüm Şekli: Gaz Bombası Olay Tarihi: 23.04.2009 Olay yeri: Hakkari OLAY: Polisin kullandığı gaz bombası sonucu öldü.	10- İBRAHİM H.ÇOBAN (17) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 27.10.2008 Olay yeri: Şanlıurfa OLAY: Polisin dur ihtarına uymadığı gerekçesi ile vurularak öldürüldü.	09-- FEVZİ ABİK (15) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 12.08.2008 Olay yeri: Adana OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	08- ÇAĞDAŞ GEMİK (17) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 27.10.2008 Olay yeri: Antalya OLAY: Polisin dur ihtarına uymadığı gerekçesi ile vurularak öldürüldü.
07- YAHYA MENEKŞE (16) Ölüm Şekli: ZIRHLI ARAÇ ÇARPMASI Olay Tarihi: 15.02.2008 Olay yeri: Şırnak / Cizre OLAY: Polis zırhlı aracı ile ezilerek öldü.	06- - FURKAN AKŞİL (12) Ölüm Şekli: Orantısız / Güç Olay Tarihi: 2008 Olay yeri: Şırnak / Silopi OLAY: Polis tarafından öldürüldü	05- EMRAH DERViŞOĞLU (17) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 08.01.2008 Olay yeri: İstanbul OLAY: Polisin dur ihtarına uymadığı gerekçesi ile vurularak öldürüldü.	04--UĞUR ÇETİN (17) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 12.12.2007 Olay yeri: Adana / Seyhan OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.
03- FAHRETTİN ŞEDAL (16) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 10.04.2007 Olay yeri: Hakkari OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	18- MAHSUN MIZRAK (14) Ölüm Şekli: Gözaltında Ölüm Olay Tarihi: 2007 Olay yeri: Diyarbakır OLAY: Karakolda gözaltındayken öldü.	02- SONER CANKAL (17) Ölüm Şekli: Gaz Bombası Olay Tarihi: 2007 Olay yeri: Ankara OLAY: Polisin, gösteri yapmak isteyen guruba kullandığı gaz fişeği ile öldü.	01- MEHMET AKBULUT (17) Ölüm Şekli: Gaz Bombası Olay Tarihi: 2007 Olay yeri: Diyarbakır OLAY: Gösteri yapmak isteyen guruba kullandığı gaz fişeği sonucu öldü.

38. Dur ihtarına uymama nedeniyle öldürmelerin büyük bir oran tuttuğu listede, çocukların gösterecekleri tepkiler konusunda fazladan hassasiyet ve dikkat göstermesi gereken güvenlik güçlerinin eğitim süreçlerinde bu konunun neredeyse hiç dikkate alınmadığı görülmekte, çocuklara yetişkinler gibi tepki ve muamele gösterildiği ayrıca dikkat çekmektedir.

II.Soruşturmaların Etkililiği ve Yargı Süreçleri

A.Zanlı Polislerin Fiilen Cezasız Kalmaları

39. Polisin aşırı güç kullanması sonucu ölümlerle sonuçlanan bazı vakalarda, etkili ve tarafsız soruşturmalar yapılmamaktadır. Yargılamanın hukuka uygun gerçekleştirildiğinin kabul edilebilmesi için yargılamaya esas alınan deliller, failin suçu işleyip işlemediğini, işlenmiş olan suçu aydınlatmak için, suç delillerin hukuka uygun bir şekilde düzenli ve eksiksiz olarak muhafazası ve değerlendirilmek üzere yargı mercilerine ulaştırılması gerekmektedir. 03.10.2001 tarih ve 4709 sayılı Kanun'un 15'inci maddesi ile Anayasa'nın 38'inci maddesine "Kanuna aykırı olarak elde edilmiş bulgular, delil olarak kabul edilemez." hükmü ilave edilmiştir. Anayasanın bu amir hükmüne rağmen bir çok vakada öldürme olayına karışanlar, zanlı olarak yargılanması gerekenler, soruşturma ve kovuşturma aşamalarında delilleri toplama, tanıklık yapma, soruşturmayı yürütme gibi etkili görev yapmaları nedeniyle, delil yaratma ve delillerin karartılmasına zemin hazırlamaktadır.¹³ Bu durumda da, kanuna aykırı olarak toplanan delillerle adil yargılamanın önüne geçilmekte, adalete erişim ve hesap verebilirlik konusunda Türkiye ulusal üstü mahkemelerde "ihlalcı devlet" sıfatıyla mahkum olmaktadır.

40. İşkence, kötü muamele ve yaşam hakkı ihlalleri kapsamında görülen pek çok davada, güvenlik güçlerinin soruşturma ve kovuşturma aşamasında görevlerine devam etmesi, yargı sürecini olumsuz etkilemekte ve suçluların cezalandırılması zorlaşmaktadır. Yaşam hakkı ihlallerinden sorumlu olan veya sorumlu olabileceğinden şüphe edilen polisi yargılamak yerine terfi ettirmek, adalet arayanların önünde engel teşkil etmektedir.

25

41. Öldürme olayının faili olan polis, genellikle olay yerinde delilleri kendisi toplamakta veya olayın akışına göre delil üretmektedir. Zanlılar tarafından üretilen ve toplanan delillere göre güvenlik birimleri tarafından olayın fezlekesi düzenlenmektedir. İzmir'de Baran Tursun'u öldürdükten sonra, ateş etmeyi gizlemek suretiyle trafik kazası raporu düzenlenmesi, Ankara'da 20 yaşındaki Soner Cankal'ı öldürdükten sonra, cesedinin üzerine kurusıkı tabanca bırakılması, Antalya'da motosikletle gezerken öldürülen 17 yaşındaki Çağdaş Gemik'in cesedinin yanına birkaç gram uyuşturucu bırakılması, Kızıltepe'de 12 yaşındaki Uğur Kaymaz'ı öldürdükten sonra cesedinin üzerine silah bırakılması gibi delil yaratma fiilleri, diğer vakalarda da yaygın bir şekilde görülmektedir. Bu fiillerde amaçlanan şey; kendileri veya arkadaşlarının fail olduğu kötü muamele veya öldürme vakalarının esası olan delilleri gizlemek, aklama yönünde delil üretmektir.

42. Cezasızlık, Türkiye'de yaşam hakkı ihlali söz konusu olduğunda neredeyse "yaygın ve sistematik" bir şekilde, gerek yargıda gerek de karar vericiler nezdinde "cezalandırmama kültürü" nün hakim olduğunu görmekteyiz. Bu tarafsız yaklaşım ve müsamahalar sonucu zanlı polislerin fiilen cezasız kalmaları kolaylaşmaktadır. Polisin aşırı ve orantısız güç kullanması sonucu meydana gelen yaşam hakkı ihlallerinde mahkûmiyetle sonuçlanan davaların oranının çok düşük olması, polisin soruşturmaların tarafı olduğu birçok olayda delilleri toplaması, tanıklık yapması ve aktif görevlerinde kalmalarına izin verilmesiyle yakından ilişkilidir.

43. Davalının devletin güvenlik görevlisi olduğu durumlarda suçluları koruma mekanizmaları farklı etki ve yöntemlerle devreye girmektedir. Hukukun üstünlüğüne inandığını söyleyen idareciler, farklı etki ve yöntemler kullanarak cezasızlığa zemin hazırlamaktadır. İdari makamların adaletin tesisine yardımcı olmak yerine, bir yanda öleni ve ağır insan hakları ihlaline maruz kalanları kötüleme

ve aşağılamakta, öte yanda suça karışan polisin masumiyeti yönünde medya organlarında koruma ve kollama yönünde görüş bildirmekte ve hoşgörülü davranmaktadır.

44. Cezasızlık sürecine dair eylem ve işlemler bir kişi ile sınırlı olmayıp, cezasızlık sonucunun oluşmasının çok farklı etkiler ve yöntemler vardır. Suçluyu koruma ve kollama, soruşturma süreci, delil üretme, devlette yaşama hakkı algısı, “devletin ali menfaati”, devlet bekasının her şeyin üstünde tutan hakimın takdir yetkisi, sivil toplum kuruluşlarının etkisizliği gibi kavramlar, ya tek tek, ya bir kaçı ile, ya da tümünün bir araya gelmesiyle cezasızlığın koşulları oluşmaktadır.

45. Devlete karşı işlenen suçlar ile devletin işlediği suçlara yargının farklı bakışı, yargıyı tarafgir duruma getirmiştir. Yargı, bu tarafgir tutumuyla evrensel hukuktan ve adil yargılamadan uzaklaşarak toplum vicdanında itibarsızlaşmıştır. Bir gazetecinin söylediği gibi, “Türkiye’de yasalar genellikle ölüden değil, öldürenden yana işliyor. Dikkat edin bakın, verilen kararlar hiçbir zaman ölenlerin yakınlarına “adalet yerini buldu” dedirtmiyor, tam aksine hep isyan ettiklerini duyuyoruz”¹⁴.

46. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi’nden Mithat Sancar ile Eylem Ümit’in yaptığı araştırmada 51 hâkim ve savcıya devlete karşı işlenmiş suçlar ile devlet görevlileri tarafından işlenmiş suçlara yargının yaklaşımında bir farklılaşma olduğu eleştirileri hatırlatılıp, “sizce yargıda böyle bir eğilimden söz edilebilir mi” sorusuna yüzde 45 oranla “Evet, maalesef var” cevabı gelirken, yüzde 24 oranla da “Evet, olması da lazım” cevabı gelmektedir¹⁵. Hakimlerin büyük bir çoğunluğunun devletin çıkarının konu olduğu veya devletin taraf olduğu davalarda tereddütsüz devletten yana tavır alması, evrensel hukuk ile sınırları netleşmemiş taraflı zihniyetleri arasında kendini kısıtlamaktadır.

26

B.Mağdurlara, Şikayetçilere, Tanıklara ve İnsan Hakları Örgütlerine Karşı Açılan Misilleme Davaları

47.Yaşam hakkının ihlal edildiği davalarda cezasızlığı teşvik eden yaygın bir uygulama da, kötü muameleyle suçlanan güvenlik güçlerinin kendilerini şikâyet edenler hakkında yaptıkları karşı suçlamalar ve bunun sonucunda açılan cezai soruşturmalardır. Misilleme davalarında genellikle TCK’nın 265. maddesinin 1. bendinde yer alan “kamu görevlisine karşı görevini yapmasını engellemek amacıyla cebir veya tehdit kullanmak” gerekçesine başvurulmaktadır.

48.Yaşama hakkının korunmasında devletin sorumluluğunun tartışılır duruma gelmesi ise uzun yıllar vatandaşın Devletle yaşayacağı bir kavga sürecini tetiklemektedir. Polis Vazife ve Salahiyetleri Kanunu ve polis uygulamaları kapsamında meydana gelen ölüm olaylarında, acılı aileler çok ağır ve kendilerince çözemedikleri maddi ve manevi sorunlarla karşı karşıya kalmışlardır. Dolayısıyla yakınlarını kaybeden acılı ailelerin süreç içinde karşılaştıkları misilleme davalar sonucunda kendilerini ağır baskı altında hissetmeleri trajedi halini almaktadır.

49. Polis uygulamaları kapsamında meydana gelen ölüm olaylarında, acılı aileler hakkında olur olmaz davalar açılmakta, açılan davaların çoğunda, “**soruşturmaya ve yargı organlarını etkiledikleri, zanlı polise hakaret ettikleri**” gibi “**polis tutanakları**” esas alınmaktadır. Bu misilleme

14. Ruhat Mengi, Vatan Gazetesi, 29 Kasım 2007.

15. Tesev raporu 2007

davaları, tanıklık yapacak bireylere karşı olabildiği gibi, adil yargılamanın gerçekleşmesi için çabalayan aileler ve hak savunucularına yönelik de açılmaktadır.

50. Çok sayıda tanığın, mağdur ailesinin ve insan hakları örgütünün maruz kaldığı, söz konusu misillemelerden ötürü şikayetçi olmak ya da davalarını takip etme konusunda cesaretlerinin kırıldığı ve tüm bu hususların cezasızlık iklimine dair algıları pekiştirdiği yönünde kanı git gide güçlenmekte ve kimi uluslararası raporlara da konu olmaktadır¹⁶.

51. Uluslararası Af Örgütü'nün Türkiye'de cezasızlık kültürü üzerine 2007 yılında yayımladığı bir rapora göre, asılsız olan bu suçlamalar cezalandırmayla sonuçlanmasa

da mağdur yakınlarının itibarını zedelemekte oldukça etkili olmaktadır. Raporda, açılan soruşturmanın mağdurun ailesi ile yakın çevresini suçlu gösterme amacına hizmet etme olasılığı dikkate alındığında, söz konusu suçlamaların, mahkemeleri yargılanmakta olan güvenlik güçlerine karşı daha hoşgörülü olmaya sevk etme çabası olarak değerlendirilebileceği dile getirilmektedir¹⁷.

52. Misilleme davaları mağdur ailelerle sınırlı olmayıp, aynı zamanda avukatlarına ve bu davaları destekleyen Sivil Toplum Örgütlerine karşı da açılmaktadır. Yakınlarını kaybeden mağdurlar “**davacı**” iken, bir oldubitti ile “**davalı**” duruma düşmektedir. Kimi kilit olaylarda yaşanan misilleme davaları aşağıda kısaca özetlenmektedir.

*
Baran Tursun ailesi: İzmir'de yaşama hakkı ihlal edilen Baran Tursun ailesi, adalet arayışları sürerken, çeşitli polis tutanaklarıyla haklarında 6 dava açılmıştır. Biricik evlatları polis tarafından öldürülen Tursun ailesinin maruz kaldığı ağır insan hakları ihlalleri, misilleme ceza davaları ile sınırlı kalmayıp, icra ve haciz davalarıyla gayrimenkullerin icra dairesi kanallıyla satışa çıkartma tehdidi ile karşı karşıya gelmişlerdir.

Baran Tursun'u öldürmekten ceza alan polis memuru Oral Emre Atar avukatları aracılığıyla İzmir 5.İcra dairesi 2017/1126 sayılı dosya ile, 1000 (Bin) liralık vekalet ücretinin tahsili için, Tursun ailesinin 9 milyon TL değerinde 6 adet gayrimenkullerini haciz etmiştir.¹⁸

*
Sivil Toplum Örgütleri: Baran Tursun olayında yaşama hakkı ihlallerine dikkat çekmek ve ağır insan hakları ihlallerine maruz kalan Tursun ailesini desteklemek amacıyla, duruşma öncesi İzmir Karşıya Adliyesi önünde barışçıl bir şekilde bildiri okuyan, İnsan Hakları Derneği, Mazlum-Der, Çağdaş Hukukçular Derneği'nin üyelerine ve bazı sivil İnisiyatif bireylerine karşı İzmir Karşıyaka 5 Asliye Ceza mahkemesinin 2008/160 sayılı dosya ile dava açılmıştır.¹⁹

*
Çağdaş Gemik ailesi: Antalya'da yaşama hakkı ihlal edilen 17 yaşındaki çağdaş Gemik'in ailesi adalet arayışını sürerken, sanık polisin yargılandığı davada çıkan arbedede kolu incinen bir polis memurunun açtığı tazminat davasında, Gemik ailesi 3.588,00 TL ödemeye mahkum edilmiştir. Bu dava daha sonra Yargıtay tarafından bozulsada, biricik evlatlarını kaybeden Gemik ailesinin maruz

16 BM Hukuk dışı, Keyfi ve Yargısız İnfazlar Türkiye raporu(26-30 Kasım 2012

17 www.amnesty.org.tr

18 İzmir 5.İcra dairesi2017/1126 E sayılı dosya

19 Karşıyaka 5.Asliye Ceza Mahkemesi 2008/160 esas sayılı dosya

kaldığı bu davadan ötürü cesaretleri kırılmış, davalarını takip etmekten korkmuşlardır.²⁰

*

Avukat Münip ermiş:2007 yılında polis kurşunuyla hayatını kaybeden Çağdaş Gemik'in avukatı Münip Ermiş hakkında soruşturma açıldı. Adalet Bakanlığı, Antalya Valiliğinin istemi doğrultusunda Avukat Ermiş hakkında 'Soruşturmanın seyrini etkilemeye çalışarak Antalya Valiliği aleyhine kamuoyu oluşturmaya çalışma' iddiasıyla soruşturma açılmasına karar verdi.

*

Uğur Kurt ailesi: İstanbul'da Cem Evi bahçesinde bir cenaze töreninde iken polisin açtığı ateş sonucu hayatını kaybeden Uğur Kurt'un ailesiyle polis Sezgin Korkmaz ve avukatı Tolga Yurdakul arasında arbede yaşandı. Yurdakul, müvekkilini kurtarmak isterken, 58 yaşındaki anne Kurt'tan yumruk yediğini ve saatinin koptuğunu öne sürdü. Kurt hakkında "kamu görevi sırasında hakaret" suçundan dört buçuk yıla, "kamu görevi sırasında yaralama" suçundan da bir yıldan iki yıla kadar olmak üzere, toplamda altı buçuk yıla kadar hapis istemiyle dava açıldı.²¹

*

Cem Aygün ailesi: Ankara'da polis kurşunu sonucu hayatını kaybetti. Aygün davasında ilk ceza ablarına kesildi. Adalet arayışında bulunan Cem Aygün'ün 6 ablasına, kamu görevlisine hakaret ve devlet malına zarar vermekten dava açıldı. Aygün'ün nün ablarına toplam 54.480 TL ceza verildi.

*

28 **Etem Sarısülük ailesi:** Etem Sarısülük Ankara'da polisin kalabalığa doğru açtığı ateş sonucu öldürüldü.

Ethem Sarısülük'ün annesi Sayfı Sarısülük, kardeşleri İkrar, Cem ve Mustafa Sarısülük hakkında savcılık "hakaret" ve "yaralama" suçunda dava açtı. İddianamede sanık polis Ahmet Şahbaz 'şikayetçi' olarak yer aldı.

*

Fevziye Cengiz: İzmir'de gözaltında iken polis memurlarının işkence ve kötü muamelesine maruz kaldı.

Fevziye Cengiz adalet arayışını sürdürürken, zanlı polislerin misilleme davalarıyla karşı karşıya kaldı. Polislere hakaret etmek suçundan 442 gün hapis cezası karşılığı 8.840 TL adli para cezasına çarptırıldı.

*

Dilek Doğan ailesi: Evinde arama yapıldığı sırada polisin silahıyla öldürüldü.

Dilek Doğan'ın babası Metin Doğan, annesi Aysel Doğan ve kardeşi Mehmet Doğan, olayın meydana geldiği evde 'polise mukavemet' ettikleri iddiasıyla dava açıldı.

C.Polisin Ölümcül Güç Kullanmasının Sonuçları

53.Türkiye'de yaşam hakkı ihlalleri, kişilerin "dur" ihtarına uymadığı gerekçesiyle

20 Baran Tursun Vakfı: Misilleme davaları izleme

21 Kurt ailesi Avukatı Aslı Kazan

öldürülmesinden, barışçıl gösterilerde ve gözaltında ki ölümlere kadar çok geniş bir yelpazede devam etmektedir. Polisler şüpheliyi yargı sürecine dahil etmek yerine, yasal yetkilerini aşarak, 400'den fazla sivil ölümle cezalandırma yolunu seçmişlerdir. Polisin ölümcül güç kullanmasının iki önemli sonucu, yaşam hakkı ihlali ve cezasızlık olarak karşımıza çıkmaktadır.

54. Meydana gelen ve polisin meslek kusurundan kaynaklı ölümlerden sonra idareye açılan tazminat davaları sonunda ölenlerin yakınlarına tazminatlar ödense de, inceleme konusu yapılan 404 vakada, devlet tüzel kişiliğinin memura rücu hakkını kullanarak başvurduğu tek bir örneğe rastlanmamıştır. Devlet, memuruna rücu etse, bu gibi kötüye kullanmaların engellenmesi ve cezasızlıkla mücadele konusunda mesafe alınmasının mümkün olabileceği değerlendirilmelidir.

III.PVSK m.16 Üzerine Hukuki Analiz

A.Mevcut Hukuk

55. Konu üzerine hukuki bir analiz gerçekleştirirken, hukukumuzda “zor ve silah kullanmama yetkisi” konusunda en temel düzenleme olan 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu (PVSK) çerçevesinde de bir değerlendirme yapılması zorunluluğu bulunmaktadır. PVSK'nın 25. maddesinde, diğer önemli bir genel kolluk kuvveti olan jandarmanın da PVSK'daki yetkileri kullanabileceğinin belirtilmektedir. Bu hükme paralel olarak, 2803 sayılı Jandarma Görev ve Teşkilatı Kanunu'nda da “zor ve silah kullanma yetkisi” esaslı olarak düzenlenmiş değildir ve bu konu ilgili yönetmelik içinde düzenlenmektedir. Yaşam hakkı gibi en önemli temel insan hakkını sınırlayan yetkilerin yönetmelikle düzenleniyor olmasındaki gariplik bir yana, kanundaki yetki genişliği de dikkat çekici niteliktedir. Polisin silah kullanma yetkisi, PVSK m.16'da düzenlenmektedir.

29

B.Polis Vazife Salahiyet Kanunu'nun 16. Maddesine Göre Zor ve Silah Kullanma Yetkisi

56.Türkiye hukukunda, kolluk görevlileri görevlerini yerine getirirken direnişle karşılaşmaları halinde veya meşru savunma yapmak zorunda kaldıkları durumlarda zor ve silah (kuvvet) kullanmaya yetkilidir ve bu yetkiler esas itibariyle sadece kolluk görevlileri tarafından kullanılabilir. Bir kolluk görevlisinin hangi durumlarda kuvvet kullanabileceği temel olarak PVSK'nın 16. maddesinde düzenlenmiştir.

57. PVSK m.16'da 02.06.2007 tarih ve 5681 sayılı Yasa ile yapılan değişiklikle daha önce iki ayrı maddede (PVSK, m. 16 ve ek m. 6'da) düzenlenen zor ve silah kullanma yetkileri aynı madde de toplanmıştır.

58. Söz konusu PVSK'nın “Zor ve Silah Kullanma” başlıklı 16. maddesinin 5681 sayılı Kanun ile değişik son hali şöyledir:

“Zor ve silah kullanma

Madde 16- (Değişik: 2/6/2007-5681/4 md.)

Polis, görevini yaparken direnişle karşılaşması halinde, bu direniş kırma amacıyla ve kıracak ölçüde zor kullanmaya yetkilidir.

Zor kullanma yetkisi kapsamında, direnmenin mahiyetine ve derecesine göre ve direnenleri etkisiz hale getirecek şekilde kademeli olarak artan nispette bedenî kuvvet, maddî güç ve kanunî şartları gerçekleştirildiğinde silah kullanılabilir.

İkinci fıkrada yer alan;

a) Bedenî kuvvet; polisin direnen kişilere karşı veya eşya üzerinde doğrudan doğruya kullandığı bedenî gücü;

b) Maddî güç; polisin direnen kişilere karşı veya eşya üzerinde bedenî kuvvetin dışında kullandığı kelepçe, cop, basınçlı ve/veya boyalı su, göz yaşartıcı gazlar veya tozlar, fizikî engeller, polis köpekleri ve atları ile sair hizmet araçlarını,

ifade eder.

Zor kullanmadan önce, ilgililere direnmeye devam etmeleri halinde doğrudan doğruya zor kullanılacağı ihtar yapılır. Ancak, direnmenin mahiyeti ve derecesi göz önünde bulundurularak, ihtar yapılmadan da zor kullanılabilir.

Polis, zor kullanma yetkisi kapsamında direnmeyi etkisiz kılmak amacıyla kullanacağı araç ve gereç ile kullanacağı zorun derecesini kendisi takdir ve tayin eder. Ancak, toplu kuvvet olarak müdahale edilen durumlarda, zor kullanmanın derecesi ile kullanılacak araç ve gereçler müdahale eden kuvvetin amiri tarafından tayin ve tespit edilir.

Polis, kendisine veya başkasına yönelik bir saldırı karşısında, zor kullanmaya ilişkin koşullara bağlı kalmaksızın, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun meşru savunmaya ilişkin hükümleri çerçevesinde savunmada bulunur.

30

Polis;

a) Meşru savunma hakkının kullanılması kapsamında,

b) Bedenî kuvvet ve maddî güç kullanarak etkisiz hale getiremediği direniş karşısında, bu direnişi kırmak amacıyla ve kıracak ölçüde,

c) Hakkında tutuklama, gözaltına alma, zorla getirme kararı veya yakalama emri verilmiş olan kişilerin ya da suçüstü halinde şüphelinin yakalanmasını sağlamak amacıyla ve sağlayacak ölçüde,

d) **(Ek: 27/3/2015-6638/4 md.)** Kendisine veya başkalarına, işyerlerine, konutlara, kamu binalarına, okullara, yurtlara, ibadethanelere, araçlara ve kişilerin tek tek veya toplu halde bulunduğu açık veya kapalı alanlara molotof, patlayıcı, yanıcı, yakıcı, boğucu, yaralayıcı ve benzeri silahlarla saldıran veya saldırıya teşebbüs edenlere karşı, saldırıyı etkisiz kılmak amacıyla ve etkisiz kılacak ölçüde,

silah kullanmaya yetkilidir.

Polis, yedinci fıkranın (c) bendi kapsamında silah kullanmadan önce kişiye duyabileceği şekilde "dur" çağrısında bulunur. Kişinin bu çağrıya uymayarak kaçmaya devam etmesi halinde, önce uyarı amacıyla silahla ateş edilebilir. Buna rağmen kaçmakta ısrar etmesi dolayısıyla ele geçirilmesinin mümkün olmaması halinde ise kişinin yakalanmasını sağlamak amacıyla ve sağlayacak ölçüde silahla ateş edilebilir.

Polis, direnişi kırmak ya da yakalamak amacıyla zor veya silah kullanma yetkisini kullanırken, kendisine karşı silahla saldırıya teşebbüs edilmesi halinde, silahla saldırıya teşebbüs eden kişiye karşı saldırı tehlikesini etkisiz kılacak ölçüde duraksamadan silahla ateş edebilir.²²

59. 5681 sayılı Kanun ile değiştirilirken m.16'nın madde gerekçesinde şu açıklamalara yer verilmiştir:

“Zor kullanma, polisin kolluk kuvveti olması dolayısıyla diğer kamu görevlilerinden farklı olarak sahip olduğu temel yetkisidir. PVSK'nın ek 6. maddesinde öngörülen bu yetki, yeniden ve daha açık şekilde bu maddede düzenlenmiş bulunmaktadır.

İlk fıkrada, polisin, görevini yaparken direnişle karşılaşması halinde, bu direnişi kırmak amacıyla ve kırarak ölçüde zor kullanmaya yetkili olduğu gör- terilmektedir. Buradaki direniş, polisin tüm görevlerinin ifası sırasında kar- şılaşılan direnişi ifade etmektedir. Örneğin durdurulması gereken bir aracın durmayarak kaçtığı durumlarda, bu aracın durdurulması da bu kapsamdadır. Ayrıca zor kullanan polise, aktif şekilde direniş gösteren kişinin bu eylemi, meşru savunma kapsamında değer- lendirilemeyeceğinden, bu aktif direniş, Türk Ceza Kanunu'nun 265. maddesi kapsamında ayrıca suç oluşturacaktır.

İkinci fıkrada, zor kullanma yetkisinin derece ve kademeleri gösterilmektedir. Buna göre zor kul- lanma yetkisi; bedeni kuvvet, maddi güç ve silah kullanmadan oluşmaktadır. Bunlar, direnmenin mahiyetine ve derecesine göre ve direnenleri etkisiz hale getirecek şekilde kademeli olarak artan nispette kullanılacaktır.

Ayrıca zor kullanmanın direnmeyle orantılı olması; aynı nitelik ve derecede değil, direnmeyi etkisiz kılabilecek ölçüde güç kullanımını ifade etmektedir. Diğer bir ifadeyle, zor kullanmada amaç, direnen kişileri etkisiz hale getirmektir. Kullanılacak kuvvetin derecesi, direnmenin ve saldırının derecesine bağlıdır. Direnme ne kadar fazla ise, kullanılacak kuvvetin derecesi de o kadar fazla olacaktır. Polis, etkisiz hale getirme için sahip olduğu metotlara kade- meli olarak başvuracak, polisin seçtiği metodun, her zaman, derece olarak direnmeden üstün olması gerekecektir. Aksi takdirde, saldırı ve direncin etkisiz hale gelmesi söz konusu olamayacaktır. Dolayısıyla bu madde kapsamında zor kullanma yetkisi, direnme veya saldırıda kullanılan ile aynı nitelikte zor veya silah kullanılması an- lamında yorumlanamaz. Polis, direnme veya saldırıyı defedecek üstünlükte zor veya silah kullanır.

31

Maddenin üçüncü fıkrasında, bedeni kuvvet ve maddi gücün ne olduğu gösterilmektedir. Zor kul- lanma sırasında, bedeni kuvvetin dışında; fıkrada be- lirtildiği gibi kelepçe, cop, basınçlı su, göz yaşartıcı gazlar veya tozlar, fiziki engeller, polis kopekleri ve atları ile sair hizmet araçları maddi güç olarak kullanılabilir.

Dördüncü fıkraya göre, zor kullanmadan önce, doğrudan doğruya zor kullanılacağı ihtar yapıla- cak; ancak direnmenin mahiyeti ve derecesi göz önünde bulundurularak, ihtar yapılmadan da zor kullanılabilir.

Polisin, zor kullanma yetkisi kapsamında direnmeyi etkisiz kılmak amacıyla üçüncü fıkranın (b) bendi kapsamındaki araç ve gereçlerden hangisini kullanacağını ve zorun derecesini kendisinin takdir ve tayin edeceği; ancak, toplu kuvvet olarak müdahale edilen durumlarda, zor kullanmanın derecesi ile üçüncü fıkranın (b) bendi kapsamındaki araç ve gereçlerden hangisinin kullanacağını müdahale eden kuvvetin amiri tarafından tayin ve tespit edileceği de besinci fıkrada düzenlenmiştir.

Altıncı fıkrada da, polisin, kendisine veya başkasına yönelik bir saldırı karşısında, zor kullanmaya ilişkin koşullara bağlı kalmaksızın, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun meşru savunmaya ilişkin hü- kümleri çerçevesinde savunmada bulunacağı belirtilmiş bulunmaktadır.

Zor kullanmada olduğu gibi, kolluk kuvveti olarak polisin ayırt edici yetkilerinden birisi olan silah kul- lanma, maddede yeniden düzenlenmektedir.

Yedinci fıkrada üç temel durumda polisin silah kullanma yetkisinin olduğu belirtilmektedir. Bunlardan ilki meşru savunma hakkının kullanılması kapsamında silah kullanma; ikincisi bedeni kuvvet ve maddi güç kullanarak etkisiz hale getiremediği direniş karşısında, bu direnişi kırmak amacıyla ve kırarak ölçüde silah kullanma; üçüncüsü ise yakalanması gereken kişinin yakalanması amacıyla ve yakalanmasını sağlayacak ölçüde silah kullanmadır.

Silah kullanılacak hallerden üçüncüsü olarak gösterilen durumla ilgili olarak sekizinci fıkrada ayrıca

bir sınırlamaya gidilmiş; bu durumlarda öncelikle “dur” çağrısının yapılması, buna rağmen kişinin kaçması halinde uyarı amacıyla silahla ateş edilebilmesi; bu uyarı atışına rağmen hala kaçmakta ısrar etmesi ve kaçması dolayısıyla ele geçirilmesinin mümkün olmaması halinde, yakalanmasının sağlanması amacıyla ve sağlayacak ölçüde silahla ateş edilmesi öngörülmüştür.

Maddenin dokuzuncu fıkrasında da, zor veya silah kullanma yetkisinin kullanılması sırasında, kendisine karşı silahla saldırıya teşebbüs edilmesi halinde, polisin, silahla saldırıya teşebbüs eden kişiye karşı saldırı tehlikesini etkisiz kılacak ölçü ve oranda duraksamadan silahla ateş edebileceği düzenlenmiştir.”²³

60. Maddedeki düzenlemeden hareketle ve gerekçede açıklanan amaçlar doğrultusunda, bir hukuka uygunluk sebebi olarak görevin ifası bağlamında, kolluk görevlileri zor ve silah kullanma yetkisine sahiptir. Hukuk belli bir hususta görev yüklenen kişinin bu görevi yerine getirebilmesini sağlayacak ölçüde yetki ile donatılmasını gerekli kılmaktadır. Keza, kişi yetkili kılındığı ölçüde de sorumluluk altına girmektedir. Bu ilişki kısaca, “ne kadar görev varsa, o kadar yetki; ne kadar yetki varsa, o kadar sorumluluk vardır” şeklinde ifade edilebilir²⁴.

61. Kuvvet kullanmanın amacı hiçbir zaman yakalanan kişiyi cezalandırmak olamayacağı gibi, direnişi yok etmek için kullanılan kuvvet, saldırıyı gerçekleştirmek için kullanılan kuvvete göre orantısız da olmamalıdır. Başka bir ifade ile kişi, zor kullanılarak etkisiz hale getirildikten sonra artık zor kullanma işlemi derhal sona erdirilmelidir. Kullanılan kuvvetin kademeli olmasının gereği olarak kolluk, her aşamada karşı tarafı etkisiz hale getirme amacına ulaşıp ulaşılmadığını kontrol etmelidir. Etkisiz hale getirme işlemi hangi aşamada tamamlanmışsa kuvvet (zor) kullanma işlemi de o aşamada sona erdirilmelidir²⁵.

C.Zor (Kuvvet) Kullanma Çeşitleri ve Bunların Uygulanma Şartları

62. Kolluk, zor kullanma yetkisi kapsamında, direnmenin şekline ve derecesine göre direnenleri etkisiz hale getirecek şekilde kademeli olarak artan nispette bedeni kuvvet, maddi güç ve kanuni şartları gerçekleştiğinde silâh kullanma yetkisi ile donatılmış durumdadır. Zor kullanma şekillerine daha yakından bakmak gerekirse, **ikaz** PVSK'nın 16/4. ve 16/8. maddelerinde belirtildiği gibi, zor kullanmadan önce, ilgililere direnmeye devam etmeleri halinde doğrudan doğruya zor kullanılacağı ihtar yapılmasını ifade etmektedir. Kanuna göre, direnmenin mahiyeti ve derecesi göz önünde bulundurularak, ikaz yapılmadan da zor kullanılabilir. Başta CMK'nın 93. maddesi olmak üzere, PVSK'nın 16/3(b) ve Yakalama Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği (YGİAY)'nin 7. maddelerinde görüleceği gibi, değişik mevzuat metinlerinde **kelepçe takma**, maddi güç kullanmanın ve direnmeyi kırmanın bir çeşidi olarak kabul edilmektedir. Maddi güç kullanma araçlarından kelepçe kullanımında, yakalanan kişinin direnmesi, saldırıya yeltenmesi veya saldırıda bulunması durumlarında bu zor kullanma çeşidine başvurulabilmektedir. Uygulamada pek çok olayda, herhangi bir direniş veya saldırı girişiminde bulunmadığı halde otomatik bir zor kullanma çeşidi olarak kelepçe kullanıldığı görülmektedir. Her yakalanan kişiye kelepçe takılmaz. Kelepçe bir kontrol aracı olduğundan, yakalanan kişinin kaçma ihtimali varsa kelepçe takılması gerekip gerekmediğine karar verilmesi

23 https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem22/yil01/ss1437m.htm?TSPD_101_R0=08ff-cef486ab20001df49813a554cb569080db6da4db4b560e594010b1c774f80cb36bb4e-a2fed5608dd20889f14300065aa15a7be0923b71eaa3ea634bca10d1aa941962da113-4d6d06faf8f06f174d105f5385d736486540e811b55f8e8b35 (26.12.2020).

24 Mesut Bedri Eryılmaz/Ayhan Bozlak, Türk Hukukunda Zor ve Silah Kullanma Yetkisi, <http://mesutbedrieryilmaz.blogspot.com/2010/11/turk-hukukunda-zor-ve-silah-kullanma.html> (26.12.2020).

25 Mesut Bedri Eryılmaz/Ayhan Bozlak, Türk Hukukunda Zor ve Silah Kullanma Yetkisi, <http://mesutbedrieryilmaz.blogspot.com/2010/11/turk-hukukunda-zor-ve-silah-kullanma.html> (26.12.2020).

kolluğun takdirine bırakılmıştır (CMK, m. 93). Kolluk, bu takdir yetkisini kullanırken, yakalananların kaç kişi olduğu, failerin fiziki yapısı, tehlikeliliği, yaşı, psikolojik durumu gibi şüphelilere ait özellikler ile işlenen suçun ağırlığı, failin yakalandığı yerin kalabalık olup olmaması, müdahalede bulunan görevli sayısı ve ekipmanı gibi olaya ve çevresel faktörlere ait özellikleri dikkate almalıdır. Yakalanan kişinin 18 yaşından küçük olması halinde hiçbir şekilde kelepçe takılamamalıdır. PVSK'nın 16/2. ve 16/3(a) maddelerinde belirlendiği gibi **bedeni kuvvet**; polisin direnen kişilere karşı veya eşya üzerinde doğrudan doğruya kullandığı bedeni gücü ifade etmektedir. PVSK'nın 16/2. ve 16/3(b) maddelerinde düzenlenmiş bulunan **maddi güç** kavramı; polisin direnen kişilere karşı veya eşya üzerinde bedeni kuvvetin dışında; kullandığı kelepçe, cop, basınçlı su, göz yaşartıcı gazlar veya tozlar, fiziki engeller, polis köpekleri ve atları ile sair zor kullanma araçlarını genel olarak ifade etmektedir.

63. Kolluğa tanınan zor kullanma yetkisinin en etkili olanı ve en ağır sonuç doğuran şekli PVSK'nın 16/7. maddesinde düzenlenmiş bulunan **silah kullanma** yetkisidir. Yukarıdaki paragrafta açıklanan zor kullanma biçimleri, kademeli olarak artan biçimde kullanılmak durumundadır. Örneğin ikaz etmeden bedeni kuvvet kullanılması kabul edilmemelidir. Bu çerçevede, silah kullanma yetkisi merdivenin en üst basamağında ve son çare olarak başvurulması gereken bir zor kullanma çeşidi olarak algılanmak ve kurgulanmak durumundadır. Belirtilen nedenle ve raporun ana konusunu oluşturduğundan, bu husus aşağıda biraz daha ayrıntılı incelenmiştir.

64. Kolluk kuvvetleri, görevlerinin gereği olarak caydırıcı etki doğurması için zaten görünür şekilde silahla donatılmış bulunmaktadır. Düzenlemede kolluğun silah kullanabileceği durumlar oldukça geniş tutulmaktadır. Burada kolluğun zor kullanma yetkisinin bir görünümü olarak, silah kullanma yetkisini inceleyecek olursak,

PVSK'nın 16/7. maddesine göre;

“Polis;

a) Meşru savunma hakkının kullanılması kapsamında,

b) Bedeni kuvvet ve maddi güç kullanarak etkisiz hale getiremediği direniş karşısında, bu direniş kırmak amacıyla ve kıracak ölçüde,

c) Hakkında tutuklama, gözaltına alma, zorla getirme kararı veya yakalama emri verilmiş olan kişilerin ya da suçüstü halinde şüphelinin yakalanmasını sağlamak amacıyla ve sağlayacak ölçüde, silah kullanmaya yetkilidir.”

65. Yine PVSK'nın 16/9. maddesine göre de;

“Polis, direniş kırmak ya da yakalamak amacıyla zor veya silah kullanma yetkisini kullanırken, kendisine karşı silahla saldırıya teşebbüs edilmesi halinde, silahla saldırıya teşebbüs eden kişiye karşı saldırı tehlikesini etkisiz kılacak ölçüde duraksamadan silahla ateş edebilir.”

66. Görüldüğü gibi, PVSK'ya göre silah kullanma yetkisi, ilk etapta meşru savunma hakkının kullanılması kapsamında tanımlanmıştır (PVSK, m. 16/7-a). 5237 sayılı TCK'nın 25/1. maddesi ile meşru savunmanın alanı, haksız saldırının söz konusu olacağı bütün haklar bakımından uygulanacak şekilde genişlediği için, dolayısıyla silah kullanmanın alanı da genişlemiş bulunmaktadır. Buna göre, kolluk sadece kişilerin ve kendisinin canına ve ırzına karşı değil, mal varlığı (mülkiyet) hakları da dâhil, her türlü hak ve kişilik haklarına yönelik haksız bir saldırı ile gerçekleşmesi veya tekrarı muhakkak haksız bir saldırıyı def etmek için de silah kullanabilecektir. Elbette, yapısı gereği meşru savunmaya elverişli bulunmayan (örneğin hakaret suçu gibi) haksız saldırılarda meşru savunma mümkün olmayacaktır.

67. Meşru savunma dolayısıyla kuvvet kullanmanın şartlarını biraz daha açıklayabilmek amacıyla, TCK'nın meşru savunmayı (müdafaayı) düzenleyen 25/1. Maddesini de kısaca tartışmamız gerekir. TCK'da meşru savunmanın tartışıldığı maddeye göre;

“Madde 25/(1)- Gerek kendisine ve gerek başkasına ait bir hakka yönelmiş, gerçekleşen, gerçekleşmesi veya tekrarı muhakkak olan haksız bir saldırıyı o anda hâl ve koşullara göre saldırı ile orantılı biçimde defetmek zorunluluğu ile işlenen fiillerden dolayı faile ceza verilmez.”

Söz konusu 25/1. maddenin gerekçesinde şu hususlara yer verilmiştir:

“Maddenin birinci fıkrasında bir hukuka uygunluk nedeni olarak meşru savunma düzenlenmiştir. Meşru savunma bakımından Tasarı şu koşulları saptamıştır:

Bir kere her türlü hakka yönelik haksız bir saldırıya karşı meşru savunmanın söz konusu olduğu belirtilmiş ve böylece kurumun, bazen anlamsız ve sosyal gereklere aykırı düşecek derecede dar tutulmasının önüne geçilmesi istenilmiştir.

Ayrıca, şu husus da belirtilmelidir ki, kişileri suç işlemekten caydıracak en etkin araçlardan birisi, suç işlediklerinde karşılık görebilecekleri endişesi olduğundan, meşru savunma hakkının böylece genişletilmesi, kriminolojik yönden caydırıcı etki de yapabilecektir.

İkinci olarak meşru savunmanın “haksız saldırı” koşulu bakımından, “gerçekleşen haksız saldırı” ile “gerçekleşmesi muhakkak haksız saldırı” veya “tekrarı muhakkak haksız saldırı” aynı sayılmıştır. Böylece kişilerin haksız saldırılara karşı kendilerini korumaları olanağı daha da genişletilmiş olmaktadır.

Savunmanın “saldırı ile orantılı biçimde” olması, yani saldırıyı defedecek ölçüde olması, meşru savunmanın temel koşullarından birisi olarak kabul edilmiştir. Saldırıya uğrayan kişi, ancak bu saldırıyı etkisiz kılacak ölçüde bir davranış gerçekleştirdiği takdirde, meşru savunma hukuka uygunluk nedeninden yararlanacaktır.”²⁶

34

68. Meşru savunma bir hukuka uygunluk sebebidir. CMK'nın 223. maddesinin 2. fıkrasının d bendine göre, hukuka uygunluk nedenine dayanan bir kişi hakkında beraat kararı verilmesi gerekmektedir. Beraat kararı verilen kişi için ise disiplin ya da tazminat sorumluluğu da doğmayacaktır²⁷.

69. PVSK'nın 16/7(a) maddesine göre, kolluk görevlileri, kendilerine veya başkalarına karşı gerçekleşen saldırıyı etkisiz kılmak amacıyla silah kullanabilmektedir. Bu durumda herkesin sahip bulunduğu meşru savunma (müdafaa) hukuka uygunluk sebebinin varlığı söz konusudur. **Meşru müdafanın uygulanması açısından kolluk görevlileri ile herhangi bir kişi arasında fark bulunmamaktadır.** Meşru savunmanın söz konusu olduğu durumlarda kolluğun zor ve silah kullanımını düzenleyen mevzuat hükümlerine müracaat etmeden, doğrudan TCK'nın meşru savunmaya ilişkin hükümlerine dayalı olarak değerlendirme yapmak gerekir. Bu durumda, kolluk görevlileri gerek kendine, gerekse sair kişilere karşı gerçekleşen ya da gerçekleşmesi/tekrarı muhakkak olarak öngörülen bir saldırıyı etkisiz kılmak amacıyla ve bu saldırıyı etkisiz kılacak ölçüde savunma hareketi yapabilir, yani TCK'nın 25. maddesine dayalı olarak meşru savunmada bulunabilir ve bu hareket hukuka uygun olur²⁸. Bir başka anlatımla, mevzuattaki genel hükümlerin yeterli oluşuyla, polislin silah kullanırken ayrı bir meşru savunma hukuku yaratılmasına gerek bulunmamaktadır.

70. Meşru savunmayla ilgili konuda göz önünde tutulması gereken çok önemli bir nokta da, kolluğun zor ve silah kullanma yetkisinin aynı zamanda yaşam hakkı bağlamında Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS) m. 2 ve Anayasa m. 17 ile birlikte değerlendirilmesi zorunluluğudur. Bilindiği üzere, AİHS'nin 2. maddesi “mal için değil, sadece cana bağlı (vücut bütünlüğü anlamında hayat) meşru savunmayı” kabul etmektedir. Bu durumda, **sadece cana (yaşam hakkına) yönelik olan saldırılarda** ölüm meydana getirecek şekilde uygulanan meşru savunma AİHS'nin 2. ve Anayasa'nın 17. maddelerine aykırı olmayacaktır. Zor ve silah kullanmaya ilişkin PVSK'nın 16.

26 <https://www.ceza-bb.adalet.gov.tr/mevzuat/maddegereke.doc> (26.12.2020).

27 Günal Kurşun, Ceza Muhakemesinde Hüküm, Seçkin Yayınları, Ankara, 2016, s.134.

28 Mesut Bedri Eryılmaz/Ayhan Bozlak, Türk Hukukunda Zor ve Silah Kullanma Yetkisi, <http://mesutbedrieryilmaz.blogspot.com/2010/11/turk-hukukunda-zor-ve-silah-kullanma.html> (26.12.2020).

maddesindeki hükümde “saldırı tehlikesini etkisiz kılacak ölçüde” şeklindeki ibare konunun böyle yorumlanmasına uygun bulunmaktadır. Aksi halde, hukuka uygunluk sebebinde sınırın aşılması ve yaşam hakkının ihlali söz konusu olacaktır²⁹.

71. Kolluğun silah kullanma yetkisi bağlamında, *ikinci olarak*, PVSK'nın 16/2 ve 16/7(b) maddelerine göre, kolluğun “bedeni kuvvet ve maddi güç kullanarak etkisiz hale getiremediği direniş karşısında, bu direnişi kırmak amacıyla ve kırarak ölçüde” silah kullanılabileceği belirlenmiştir.

72. Bahse konu silah kullanma yetkisi ile ilgili, *üçüncü olarak*, PVSK'nın 16/7(c) maddesine göre, kolluk tarafından, suçun niteliğine bakılmaksızın, hakkında hapis, tutuklama, gözaltına alma, zorla getirme kararı veya yakalama emri verilmiş olan kişilerin ya da suçüstü halinde şüphelinin yakalanmasını sağlamak amacıyla, yakalamayı sağlayacak ölçüde silah kullanabilecektir. Madde kapsamında kolluk ayrıca, -örneğin suçüstü halinde kaçan şüphelinin durumunda olduğu gibi- yakalanması veya yaptığı eylemden men'i gerekip de, yakalanmamak için kaçan bir kişiye karşı da silah kullanma yetkisine sahiptir; ancak böyle bir durumda hukuka uygunluk sebebinde sınırın aşılması için, kaçan kişinin başka türlü yakalanmasının mümkün bulunmaması (Örneğin, kimliğinin belirsiz olması ve silahın hayati noktalara hedef alınmaması) gerekir. Bu durumlarda amacın, kişiyi en fazla yaralama sonucunu doğuracak ölçüde ve canlı şekilde ele geçirmek olması gereklidir³⁰.

73. Doktrinde belli bir netlik oluşturacak şekilde, söz konusu 16/7. maddenin (c) bendinde sayılan bu durumda, silah kullanmanın şartları olduğu takdirde, silah kullanmadan önce kişiye yine bir ön şart olarak duyabileceği şekilde “dur” ihtarında bulunulması, bu ihtara uymayarak kişinin kaçmaya devam etmesi halinde, önce uyarı amacıyla silahla ateş edilmesi, buna rağmen kaçmakta ısrar etmesi dolayısıyla ele geçirilmesinin mümkün olmaması halinde ise, kişinin yakalanmasını sağlamak amacıyla ve sağlayacak ölçüde silahla ateş edilebileceği kabul edilmektedir (PVSK, m. 16/8)³¹.

74. 2007 yılında PVSK m.16'da yapılan değişiklikten sonra, kolluğu gereğinden fazla güçlü kılan ciddi birtakım unsurlar getirildiği de doktrinde kabul edilmektedir. Bunlardan birincisi, eski PVSK m.16, gerek suçüstü gerekse diğer durumlarda, şüphelilerin yakalanmasını sağlamak için silah kullanmayı, suçun ağır cezalı bir suç olmasına bağlamışken, yeni PVSK m.16, adli para cezasını gerektiren suçlar dâhil, her türlü suç için bu yetkiyi kolluğa vermesi noktasıdır. İhlallerin en önemli kaynağı, işte bu aşırı yetkilendirmedir.

75. İkinci olarak, eski PVSK m.16, tutuklu ve mahkûmlar için ikili bir ayırım yapmaktadır; mahkûm ve tutukluların kaçmalarını önlemek amacıyla silah kullanılması her türlü suç için mümkün iken, mahkûm ve tutukluların kaçtıktan sonra tekrar yakalanması aşamasında kolluk güçlerinin silah kullanmaları suçun ağır ceza mahkemesinin görevine giren bir suç olmasına bağlı tutulmuştur. Kanunun 2007 yılında değiştirilmesinden sonra bu ikili ayırım ortadan kaldırılarak her durumda silah kullanımı yetkisi getirilmiştir.

76. PVSK'na göre kolluğun silah kullanma yetkisi ile ilgili, *dördüncü olarak ise*, kolluk tarafından direnişi kırmak ya da yakalamak amacıyla zor veya silah kullanma yetkisi kullanılırken, kendisine karşı silahlı saldırıya teşebbüs edilmesi halinde, böyle bir saldırıya teşebbüs eden kişiye karşı saldırı tehlikesini etkisiz kılacak ölçü ve oranda duraksamadan silahla ateş edebilme yetkisi (PVSK, m. 16/9) sayılabilir. Esasında, bu yetki zaten “meşru savunma” içerisinde bulunmaktadır.

29 Mesut Bedri Eryılmaz/Ayhan Bozlak, Türk Hukukunda Zor ve Silah Kullanma Yetkisi, <http://mesutbedrieryilmaz.blogspot.com/2010/11/turk-hukukunda-zor-ve-silah-kullanma.html> (26.12.2020).

30 Mesut Bedri Eryılmaz/Ayhan Bozlak, Türk Hukukunda Zor ve Silah Kullanma Yetkisi, <http://mesutbedrieryilmaz.blogspot.com/2010/11/turk-hukukunda-zor-ve-silah-kullanma.html> (26.12.2020).

31 Mesut Bedri Eryılmaz/Ayhan Bozlak, Türk Hukukunda Zor ve Silah Kullanma Yetkisi, <http://mesutbedrieryilmaz.blogspot.com/2010/11/turk-hukukunda-zor-ve-silah-kullanma.html> (26.12.2020).

Ayrıca böyle bir düzenlemeye gerek bulunmamasına rağmen, kanunla tekrar bu yetkinin veriliyor olduğundan sonradır ki, kolluğun silah kullanma yetkisindeki kötüye kullanmalar dramatik bir artış göstermiştir.

77. Silah kullanma ile ilgili değinilen hususlar özetlenecek olursa, *bu konudaki temel ilkeler şunlardır*³²:

- Yaşama hakkı tehlikeye girmediği (meşru müdafaa ve zorda kalma hali) başkasının yaşama hakkı tehlikeye sokulmamalıdır,
- Silah öldürmek kastı ile kullanılmamalıdır,
- Başka surette saldırıyı ve direnişi def etmek imkanı varsa, silah asla kullanılmamalıdır,
- Başka türlü saldırıyı ya da direnişi def etme veya kaçan kişiyi yakalama imkanı yoksa sağlığa en az zarar verecek şekilde silah kullanılmalıdır,
- Kaçan kişiler bakımından, anılan kişiler açıkça ve ısrarla ikaz edilmedikçe silah kullanılmamalıdır,
- Mutlaka her olayda ölçülü (orantılılık) olunmalıdır.

78. PVSK'nın 16. Maddesindeki silah kullanma yetkisi, kolluğun istediği doğrultuda, hiçbir durumu dışarıda bırakmayacak şekilde genişletilmişse de, kolluğun gelişigüzel silah kullanmasını engelleyecek ve yönlendirecek en önemli husus "*orantılılık*" prensibi olmak durumundadır. Kişinin yakalanması ile elde edilecek faydanın silah kullanarak kişiye verilen zarardan fazla olması gerekli bulunmaktadır. Orantılılık prensibine göre, kolluk, her olayda silah kullanmaya gerek olup olmadığına karar verme aşamasında, "*suçun ağırlığını*"; "*silah en son çare mi?*", "*silah kullanmadan da kişi etkisiz hale getirilebilir mi?*", "*silah kullanmam gerekli mi?*", "*silah hemen kullanılmalı mı?*", "*elde edilecek fayda ile verilecek zarar arasında bir orantı var mı?*" gibi soruların cevabı ile birlikte değerlendirmek zorundadır³³.

79. Basınçlı su, fiziki engeller, uyuşturucu, göz yaşartıcı, biber gazları gibi imkânların kullanımı ile aynı amaca ulaşılmasının mümkün olmaması, silah kullanma için gerekli bulunmaktadır. AİHM'e göre de, bir kuvvet (zor ve silah) kullanımı "mutlak olarak gerekli ve kesin olarak fiil ile orantılı olmalı, hedeflenen amacın mahiyeti, yaşama yönelik tehlikeler ve kullanılan kuvvetteki risk derecesinin bir yaşama son verip vermeyeceğine bütün olarak bakılmalıdır. Türkiye hakkındaki 1998 tarihli Yaşa ve 1999 tarihli Güleç kararlarında da bu esastan hareket edilerek belirtilen ilkelere riayet edilmesi gerektiği vurgulanmıştır³⁴.

Ç. Kuvvet Kullanma Sırasında ve Öncesinde Kolluğa Direnmenin Yaptırımları

80. Kişilerin, kolluk kuvvetlerinin görevlerini yaparken direnmeleri halinde (Örneğin, dur ihtiarına, kimlik ibrazı talebine, yakalamaya ya da aranmaya rıza göstermedikleri takdirde) ne şekilde hareket edileceği yukarıda tartışılmaktadır. Yakalanan kişinin önceden işlediği iddia edilen suçlar mevcutsa ve zaten bu nedenle yakalanmış bulunmakta ise, hakkında bu suçlardan işlem yapılarak adli mercilere sevk edilecektir. Bundan başka, görev yapan kolluk kuvvetlerine direnme eylemi

32 Mesut Bedri Eryılmaz/Ayhan Bozlak, Türk Hukukunda Zor ve Silah Kullanma Yetkisi, <http://mesutbedrieryilmaz.blogspot.com/2010/11/turk-hukukunda-zor-ve-silah-kullanma.html> (26.12.2020).

33 Mesut Bedri Eryılmaz/Ayhan Bozlak, Türk Hukukunda Zor ve Silah Kullanma Yetkisi, <http://mesutbedrieryilmaz.blogspot.com/2010/11/turk-hukukunda-zor-ve-silah-kullanma.html> (26.12.2020).

34 ECtHR, Yaşa v. Turkey, Application No:22495/93, 02.09.1998, para.89, <http://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-58238> ; ECtHR, Güleç v.Turkey, Application No: 21593/93, 27.07.1998, para.70-72, <http://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-58207> .

TCK'nın 265. maddesinde suç olarak tanımlanmıştır.

81. Söz konusu TCK'nın 265. maddesine aşağıda gerekçesi ile birlikte yer verilmiştir:

“Görevi Yaptırmamak İçin Direnme

Madde 265 - (1) Kamu görevlisine karşı görevini yapmasını engellemek amacıyla, cebir veya tehdit kullanan kişi, altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Suçun yargı görevi yapan kişilere karşı işlenmesi hâlinde, iki yıldan dört yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(3) Suçun, kişinin kendisini tanınmayacak bir hâle koyması suretiyle veya birden fazla kişi tarafından birlikte işlenmesi hâlinde, verilecek ceza üçte biri oranında artırılır.

(4) Suçun, silâhla ya da var olan veya var sayılan suç örgütlerinin oluşturdukları korkutucu güçten yararlanılarak işlenmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(5) Bu suçun işlenmesi sırasında kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hâllerinin gerçekleşmesi durumunda, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.”

82. Bu maddenin gerekçesinde şu hususlara yer verilmiştir:

“Madde metninde, görevini yaptırmamak için kamu görevlisine direnme fiilleri suç olarak tanımlanmıştır.

Birinci fıkrada, kamu görevlisine karşı görevini yapmasını engellemek amacıyla, cebir veya tehdit kullanılması hâlinde verilecek ceza belirlenmiştir. Bu suçun oluşması için kullanılan cebirin kasten yaralama suçunun temel şekli veya daha az cezayı gerektiren hâli kapsamında değerlendirilebilecek boyutta olması (yani TCK'nın 86. maddesinin 1. ve 2. fıkraları kapsamında olması) gerekir. Aksi takdirde (yani TCK'nın 87. maddesi kapsamındaki kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hâllerinin gerçekleşmesi durumunda), dördüncü (bu beşinci olmalı) fıkra hükmüne göre uygulama yapmak gerekir.

Maddenin ikinci fıkrasında ise, direnilen kamu görevlisinin yargı görevi yapan kişi olması, bu suç açısından daha ağır cezayı gerektiren nitelikli unsur olarak kabul edilmiştir.

Üçüncü fıkraya göre, suçun, kişinin kendisini tanınmayacak bir hâle koyması suretiyle veya birden fazla kişi tarafından birlikte işlenmesi hâlinde, verilecek ceza artırılabilecektir. Keza, dördüncü fıkrada, suçun, silâhla ya da var olan veya var sayılan suç örgütlerinin oluşturdukları korkutucu güçten yararlanılarak işlenmesi hâli, cezanın artırılması sebebi olarak kabul edilmiştir.

Son fıkraya göre, bu suçun işlenmesi sırasında kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hâllerinin gerçekleşmesi durumunda, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanacaktır.”³⁵

83. Görüldüğü üzere, memura cebirle direnme açık bir biçimde suç olarak kabul edilmektedir. Bunların yanında yine, örneğin kamu malına zarar vermek gibi, ayrı bir suç daha işlenmişse, pek tabii ki bu yeni suçlardan da işlem yapılabilecektir. Duru ihtarına uymadığı iddia edilen kişinin kolluk tarafından hedef gözetilmeden açılan ateş sonucunda öldürülmesi örneği, tüm bu hukuki düzenlemeleri de boşa çıkarmaktadır.

84. Kolluğun zor ve silah kullanmasıyla ilgili başarısı maddi anlamda ölçülebilir ve birtakım ölçütlere bağlanabilir. Doktrindeki bu somut ölçütlere ve somut olaylara uygulanabilecek zor ve silah kullanımıyla ilgili değerlendirme kriterlerine raporun sonundaki ek bölümlerinde yer verilmiştir.

Sonuçlar

85. 02.06.2007 tarihinde; “terör eylemlerinin yaygınlaşması, şikayetlerin çoğalması ve suç oranlarındaki hızlı artış” gibi gerekçelerle, 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyetleri kanununda bazı değişiklik yapılarak başta “zor ve silah kullanma” olmak üzere, ilk defa kanunla düzenlenen “durdurma ve kimlik sorma” yetkisi de, kolluğa verilmiştir. Aslında mülga 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu zamanında da, örneğin 2003 yılında ilk defa düzenlenen Adli ve Önleme Aramaları Yönetmeliği’nde durdurma düzenlenmekteydi. Hukuk dünyasındaki tartışmalar ve “kanuni dayanaksızlık” eleştirilerinden sonra anılan PVSK değişikliği ile kanuni dayanak hazırlanmış oldu. 27.03.2015 tarihinde yürürlüğe giren, tam adı “Polis Vazife Ve Salâhiyet Kanunu, Jandarma Teşkilat, Görev Ve Yetkileri Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” olan, ancak kamuoyunda İç Güvenlik Kanunu olarak bilinen 6638 sayılı kanunda yapılan bazı değişikliklerle de konuya ilişkin “makul şüphe, öngörü ve takdir” gibi kavramlar yeniden düzenlenmiştir.

86. Bu değişikliklerin, Türkiye’de başta polis olmak üzere tüm kolluk güçlerine ölümcül güç kullanma konusunda geniş takdir yetkisi tanıdığı görülmektedir. Bu takdir yetkisi ile keyfi durdurmalar, aramalar ve tereddüt etmeden ölümcül güç kullanma eylemlerinin artarak devam ettiği gözlemlenmekte, polisin her an silahını çekebileceği, ateş edebileceği ve şiddet kullanabileceğine dair toplumda ciddi kaygılar oluşmaktadır.

38

87. Gerek yaşam hakkı ihlallerinde gerekse toplumda gelişen hak arama bilinci ve toplumsal reflekslere karşı polisin uyguladığı orantısız kuvvetin cezasız kaldığı yönünde de toplumda kuvvetli bir algı bulunmaktadır. Bu algıların oluşmasında, kolluğun uluslararası insan hakları hukukunun “ölçülülük ve gereklilik” ölçütlerine uyma zorunluluğunun idari mekanizmalar tarafından önemsenmeyişi ve yönetici pozisyonunda bulunan bürokratların demeçleriyle yarattıkları suçluyu koruma ve kollama algısı önemli rol oynamaktadır.

88. Durdurma ve kimlik sormanın nedenlerini, işlemin süresini, makul şüphe, öngörü ve takdir gibi soyut kavramlara, her polis kendi algısına ve kendine göre bir anlam yüklemiştir. Yüklenen bu anlamlara göre de, her polisin kendine göre bir değerlendirme yapması sonucunda, kabahatler kanununa göre işleme tabii tutulması gereken 400’den fazla vaka ölümle sonuçlanmıştır. Türkiye’de, özellikle barışçıl gösteriler ve toplumsal reflekslere karşı, polisin orantısız güç kullanımı, makul olmayan ölçüde silah kullanımı veya kötüye kullanımı yaptırım altında değildir. Bu durum da AİHS m.2/1 bağlamında devletin üzerine düşen “yaşamı yasayla koruma yükümlülüğünü” işlevsiz hale getirmektedir.

89. Uygulanan orantısız kuvvetin cezasız kaldığı yönünde toplumda çok ciddi algılar oluşmuştur. Bu algıların oluşmasında, polisin uluslararası insan hakları **hukukunun “ölçülülük ve gereklilik”** ölçütlerine uyma zorunda olmadığına inanması *önemli rol oynamış*, polis şiddetini artırmış ve olağan hale getirmiştir.

90. Uluslararası insan hakları hukukunun “ölçülülük ve gereklilik” ölçütlerine uyma yükümlülüğü idari mekanizmalar tarafından önemsenmemektedir. Medya organlarında yer bulan söylemler ile suçluyu koruma ve kollama algısı oluşturduğu gibi, yargı süreçleri de olumsuz anlamda etkilenmekte ve böylelikle cezasızlığa da zemin hazırlanmaktadır. Kollukça yeterince anlaşılmamış

makul şüphe, öngörü ve takdir gibi soyut kavramlara dayalı kolluğun uygulamalarına maruz kalan mağdurlar ve ailelerine karşı olur olmaz misilleme davaları açılmakta, mağdurlar ve yakınları kötü ve küçültücü muamelelere maruz bırakılmaktadır.

Tavsiyeler

91. Görevli polis hakkında yaşam hakkı ihlaline ilişkin bir soruşturmanın olduğu durumlarda, söz konusu kişinin aktif görevde kalmasına müsaade edilmemeli ve terfi verilmemelidir.

92. Hukuka aykırı öldürme vakalarında savcılar daha hafif suçlar yerine daima öldürme suçundan dava açmalıdır. Açılan davalar bağımsız, tarafsız ve etkili yargı organlarınınca görülmeli, olası cezasızlık algısının önüne geçilmelidir.

93. Polisin taraf olduğu yaşama hakkının ihlal edildiği davalarda, başta delilleri toplama ve muhafaza olmak üzere tüm iş ve işlemlerin yanı sıra soruşturmaya esas alınacak olay yeri inceleme görevi polis gücünden alınıp Jandarma gücüne verilmeli, böylelikle delil yaratma ve delil karartma iddialarının önüne geçilmelidir.

39

94. Yakınlarını kaybeden ve şikâyetinde bulunan kişilere karşı misillemede bulunulmamasına yönelik adımlar atılmalıdır. Ağır insan hakları ihlallerine maruz kalan birey ve ailelerine, tanıklar, avukatlar ve sivil toplum örgütlerine yönelik her türlü tehdit ve baskıyı yapanlar için soruşturmalar açılmalı ve hesap verebilirlik sağlanmalıdır. Şikâyetinde bulunan kişilere karşı uygulanan karşı suçlama uygulamalarına son verilmelidir.

95. Tehdit altında bulduklarını ifade eden tanıkların, mağdurların, mağdur ailelerinin ve üçüncü tarafların kendilerini emniyette hissetmelerini sağlayacak daha güçlü ve etkili koruma programlarının uygulanması bir öncelik olarak ele alınmalıdır.

96. Polis Vazife ve Salahiyetleri Kanunu'nun 4.maddesine (2559 sayılı yasanın 16.maddesine) eklenen "Makul şüphe, öngörü ve takdir" gibi kavramları konusu, polise verilen eğitimlerde ayrıntılı şekilde işlenmelidir. Bu kavramlara her polisin kendince bir anlam yüklemesi ve bu yüklemeye göre silah kullanması önlenmelidir. Ölümcül güç kullanımının son çare olarak ve yalnızca gerektiğinde, hayat kurtarmak için kullanılabileceğinin yasalarda soyut kavramlarla değil, somut kavramlarla ve net olarak ifade edilmesi, mevzuatın uluslararası standartlara uygun hale getirilmesi sağlanmalıdır. Mevzuattaki soyut ve son derece geniş yorumlanan yetkiler yerine, polisin silah kullanma yetkisi daraltılmalı ve kriterlere bağlanmalıdır.

97. Başta durdurma, arama ve kuvvet kullanma yetkisi olmak üzere, Polis Vazife ve Salahiyetleri Kanunu'nun nasıl uygulandığını izleyecek ve değerlendirecek, aralarında Sivil Toplum Örgütlerinin de olduğu, bağımsız ve güvenilir mekanizmalar kurulmalıdır.

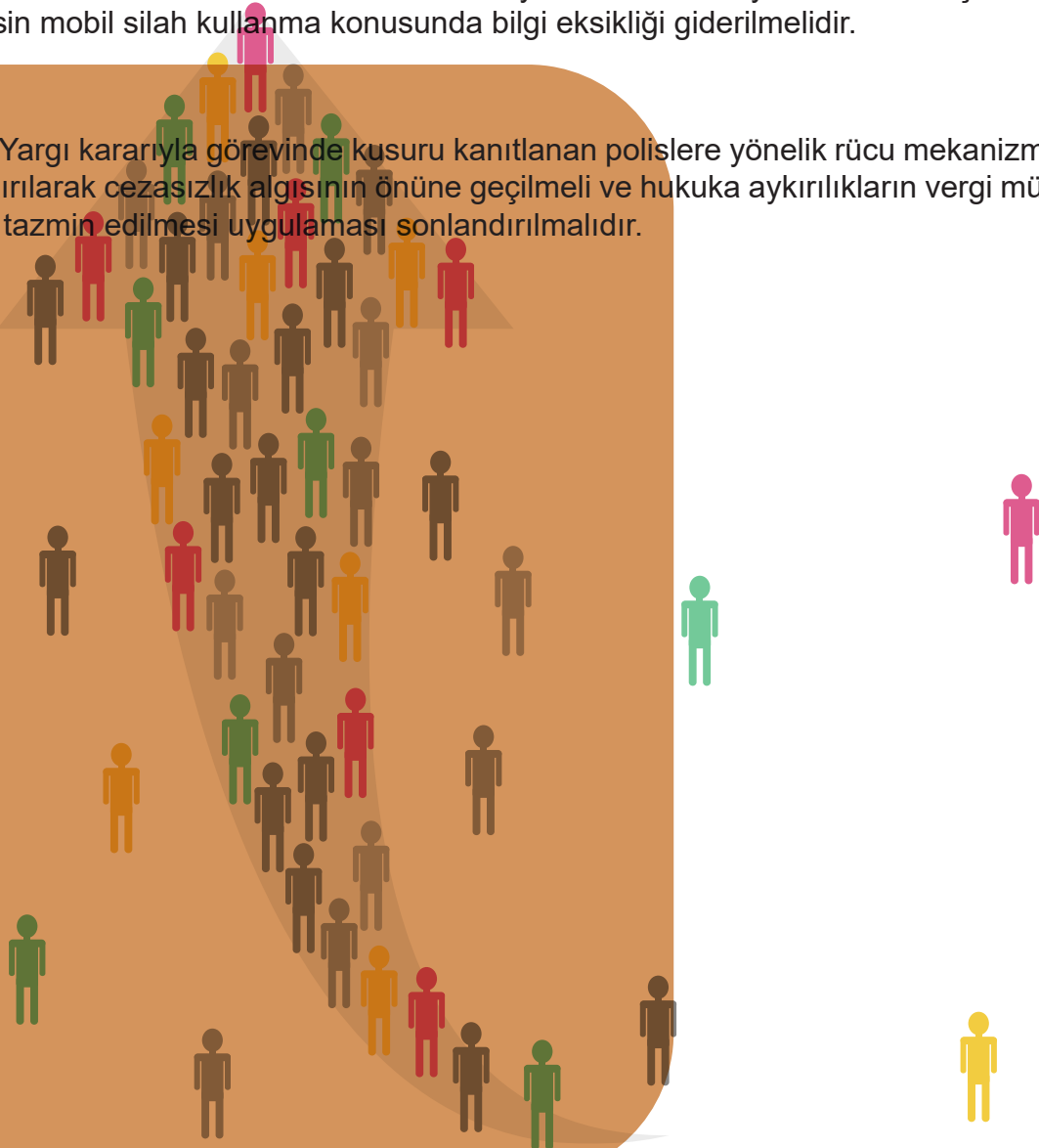
98. Başta Kamu Denetçiliği Kurumu, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK) ve TBMM İnsan Hakları Komisyonu olmak üzere, yaşanan olayların incelenmesi ve izlenmesinde alternatif kamu kurumlarının cesaretle olayın üzerine gidebilmelerini sağlayacak imkanlar geliştirilmelidir.

99. Güç kullanmada sıklıkla telaffuz edilen orantılı veya kademeli güç kullanma aşamaları arasındaki sınırlar belirsizlikler taşımaktadır. Özellikle silah kullanma ile alakalı hangi noktada bu yöneme başvurulabileceği konusunda kafa karışıklığı yaşanmakta; kimi kolluk personeli sıcak bir silahlı çatışmada bile silahını kullanmakta tereddüt ederken, kimi polis ise dur ihtarına uymayıp kaçan ve -ehliyetsiz araç kullanma gibi- muhtemelen başka sebepleri de olabilecek bir kişinin ardından silahına davranarak ateşleyebilmektedir. Ölümcül ve yaşamsal çizgiler kafa karışıklığa neden olmayacak şekilde yeniden belirlenmelidir.

100. Gözaltındaki şüphelilerin sorgusu sırasında ve polis karakollarının her yerindeki video ve ses kayıt sistemlerinin sürekli çalışıyor olması garanti altına alınmalıdır. Bu kayıtlarla oynanmamalı, silinmemeli ve gözaltında insan hakları ihlalleri iddialarının soruşturmasında kullanılabilmesi için derhal ve düzenli olarak savcılığa teslim edilmelidir.

40 101. Polis okullarında ve polisin meslek içi eğitiminde, ölümcül sonuç doğuran silah kullanma tekniklerine “**Mobil silah**” kullanma teknikleri ve yetki sınırlarını ayrıntılı olarak açıklanmalı, eğitim yoluyla polisin mobil silah kullanma konusunda bilgi eksikliği giderilmelidir.

102. Yargı kararıyla görevinde kusuru kanıtlanan polisler için rücu mekanizması etkili biçimde çalıştırılarak cezasızlık algısının önüne geçilmeli ve hukuka aykırılıkların vergi mükelleflerinin kesesinden tazmin edilmesi uygulaması sonlandırılmalıdır.

Ek 1- 2007-2020 yılları arasında Baran Tursun Vakfı'nca Tespit Edilen 404 Vaka

<p>404 - ALİCAN RAZI (20) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 25.05.2020 Olay Yeri: Ankara OLAY: Polisin dur ihtarına uymadığı gerekçesi ile öldürüldü.</p>	<p>403 - ALİ HEMDAN (19) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 27.04.2020 Olay yeri: Adana/Seyhan OLAY: Polisin dur ihtarına uymadığı gerekçesiyle öldürüldü.</p>	<p>402 - MUSTFA ALINÇ (17) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 05.02.2020 Olay yeri: Bursa OLAY: Polisin açtığı ateş sonucu öldü.</p>	<p>401 - MİLEN BAHCHEVANOVA (33) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 19.01.2020 Olay yeri: İstanbul OLAY: Polisin açtığı ateş sonucu öldü.</p>
<p>400-Yaşar A. Savaş (17) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 23.12.2019 Olay Yeri: Samsun OLAY: Polisin dur ihtarına uymadığı gerekçesiyle öldürüldü.</p>	<p>399-Cihan Can (33) Ölüm Şekli: Panzer çarpması Olay Tarihi:28.12.2019 Olay Yeri: D.Bakır OLAY: Çevik kuvvet polislerine ait zırhlı aracın çarpması sonucu öldü.</p>	<p>398-Ayhan GÖRGÜLÜ (39) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi:19.12.2019 Olay Yeri: Ankara OLAY: Polis memuru Kamil. E tarafından 12 el ateş ederek öldürüldü</p>	<p>397-YAKUP BAYTAR (22) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi:08.10.2019 Olay Yeri: Aksaray OLAY: Polisin dur ihtarına uymadığı gerekçesiyle öldürüldü.</p>
<p>396-CAN KELEŞ (27) Ölüm Şekli: Polis kurşunu Olay Tarihi: 2019 Olay Yeri: Tekirdağ-Çorlu OLAY: Polisin dur ihtarına uymadığı gerekçesiyle öldürüldü.</p>	<p>395-MERVE ÜNAL (23) Ölüm Şekli: Polis kurşunu Olay Tarihi:26.05.2019 Olay Yeri: Diyarbakır OLAY: Polis memuru, meslektaşı Merve Ünal'ı tabancasıyla vurarak öldürdü</p>	<p>394-RECEP HANTAŞ (20) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Yeri: D.Bakır Olay Tarihi: 13.04.2019 OLAY: Hurdacılık yapan Hantaş polis tarafından öldürüldü</p>	<p>393-HANDE ŞEKER (22) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Ölüm Tarihi:10.01.2019 Ölüm Yeri: İzmir OLAY: Alsancak'ta trans bireyin evine giren polis tarafından vuruldu</p>
<p>392-MEHMET DOĞAN (33) Ölüm Şekli: Polis kurşunu Olay Tarihi:24.12.2018 Olay Yeri: Şanlıurfa OLAY: Polis, öğretmen Mehmet Doğan'ı öldürdü.</p>	<p>391-CİHAN SEYHAN (17) Ölüm Şekli: Polis kurşunu Ölüm Tarihi:12.12.2018 Ölüm Yeri: İstanbul OLAY: Polisin dur ihtarına uymadığı gerekçesiyle öldürüldü</p>	<p>390-ABDULLAH ARAT (25) Ölüm şekli: Polis kurşunu Ölüm Tarihi: 11.12.2018 Olay Yeri: D.Bakır OLAY: Polisin dur ihtarına uymadığı gerekçesiyle öldürüldü.</p>	<p>389-ALTUĞ VERDİ (46) Ölüm şekli: Polis kurşunu Olay Tarihi: 11.12.2018 Olay Yeri: Rize OLAY: Polis, Emniyet Müdürü Altuğ Verdi'yi öldürdü.</p>
<p>388-SEDAT POLAT (32) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 21.11.2018 Olay Yeri: Ş.Urfa/Bilecik OLAY: Otobüste kimlik kontrolü yapılırken öldürüldü</p>	<p>387-RAHMAN KAPLAN (34) Ölüm Şekli: Polis kurşunu Ölüm Tarihi: 04.10.2018 Ölüm Yeri: Ankara OLAY: Polis tarafından vurularak öldürüldü</p>	<p>386-İSMAİL KARAKAŞ (34) Ölüm Şekli: Polis kurşunu Olay Tarihi: 30.06.2018 Olay Yeri: Ardahan OLAY: Dur ihtarına uymadığı gerekçesiyle öldürüldü.</p>	<p>385-ELİF KAYA (38) Ölüm Şekli: :Polis kurşunu Ölüm Tarihi: 25.06.2018 Ölüm Yeri: Kocaeli/Körfez OLAY: Polis memuru boşanmak isteyen eşini öldürdü.</p>
<p>384-ALİ SEZER (92) Vurulduğu tarih:13.06.2018 Vurulduğu yer: Tunceli Ölüm şekli: Panzer çarpması OLAY: Aşırı hız yapan polis aracın çarpması sonucu öldü</p>	<p>383-MEHMET TEKTEKİN (85) Ölüm şekli: Panzer çarpması Olay Tarihi: 06.06.2018 Olay Yeri: Tunceli OLAY: Polise ait TOMA'nın çarpması sonucu öldü.</p>	<p>382-ÜMRAN YETİŞGEN (28) Ölüm Şekli: Polis kurşunu Ölüm Tarihi: 14.00.201 Ölüm Yeri: Antalya OLAY: Polis kendi meslektaşını öldürdü</p>	<p>381-E. GÖRKEM KARAKAN (16) Ölüm Şekli: Polis kurşunu Olay Tarihi: 14.1.2018 Olay Yeri: G. Antep OLAY: Dur ihtarına uymadığı iddiasıyla öldürüldü</p>

380-VOLKAN T. (32) Ölüm şekli: Polis kurşunu Olay Tarihi: 13.01.2018 Olay Yeri: İstanbul OLAY: Dur ihtarına uymadığı gerekçesiyle öldürüldü.	379-ÇOCUK. (04) Ölüm Şekli: Panzer çarpması Olay Tarihi: 28.12.2017 Olay Yeri: D.Bakır OLAY: Hızlı giden Polis aracının çarpması sonucu	378-HAKAN CAN (28) Ölüm Şekli: Polis kurşunu Olay Tarihi: 19.12.2017 Olay Yeri: Ankara OLAY: Polis memuru meslektaşını öldürdü.	377-EMİNE SABAN (21) Ölüm şekli: Polis aracı Olay Tarihi: 17.12.2017 Olay Yeri: Sakarya OLAY: Polis aracının çarpması sonucu öldü.
376-MURAT ARAÇ (19) Ölüm şekli: Karakolda ölüm Olay Tarihi: 15.12.2017 Olay Yeri: Antalya OLAY: Gözaltında, Emniyet müdürlüğü binasından atladı.	375-FELEK BATUR (7) Ölüm şekli: Panzer çarpması Olay Tarihi: 21.10.2017 Olay Yeri: Siirt OLAY: Zırhlı aracın çarpması sonucu öldü	374- GÜLTEN YARAŞLI (55) Ölüm şekli: Panzer çarpması Olay Tarihi: 19.10.2017 Olay Yeri: Bitlis OLAY: Zırhlı aracın çarpması sonucu öldü.	373-YİĞİTCAN CAMGÖZ (14) Ölüm şekli: Polis işkence Olay Tarihi: 25.09.2017 Olay Yeri: İzmir OLAY: Polislerin darp etmesi sonucu öldü.
370-TAHA KILIÇ (4) Ölüm Şekli: Polis panzeri Olay Tarihi: 24.07.2016 Olay Yeri: Van OLAY: Van'da zırhlı aracının çarpmasıyla öldü.	369-NECMETTİN FENDİK (31) Ölüm Şekli: Polis kurşunu Olay Tarihi: 17.07.2017 Olay Yeri: Yüksekova OLAY: Operasyon yapıldığı evde öldürüldü	368-REMZİYE MENTEŞE (29) Ölüm Şekli: Panzer çarpması Olay Tarihi: 19.06.2017 Olay Yeri: D.Bakır OLAY: Zırhlı polis aracı çarpması sonucu öldü.	367-MAHMUT ÖNER (74) Ölüm Şekli: Polis panzeri Olay Tarihi: 19.06.2017 Olay Yeri: Lice OLAY: Zırhlı polis aracının çarpması sonucu öldü.
366-MEVLÜT DAĞTAŞ (64) Ölüm Şekli: Polis panzeri Olay Tarihi: 19.06.2017 Olay Yeri: Lice OLAY: Lice'de zırhlı polis aracının çarpması sonucu öldü	365-A.HAMİT DAĞTAŞ (63) Ölüm Şekli: Polis panzeri Olay Tarihi: 19.06.2017 Olay Yeri: Lice OLAY: Zırhlı polis aracının çarpması sonucu öldü.	364-FİKRİ DEMİRBAŞ (53) Ölüm Şekli: Polis panzeri Olay Tarihi: 19.06.2017 Olay Yeri: Lice OLAY: Zırhlı polis aracının çarpması sonucu öldü.	363-ZEYNEL DEMİRBAŞ (76) Ölüm Şekli: Polis panzeri Olay Tarihi: 19.06.2017 Olay Yeri: Lice OLAY: Zırhlı polis aracının çarpması sonucu öldü.
362-PAKİZE HAZAR (85) Ölüm Şekli: Polis aracı Olay Tarihi: 15.06.2017 Olay Yeri: D.Bakır-Lice OLAY: Zırhlı polis aracı çarpması sonucu öldü.	361-R.CAN AYDOĞMUŞ (20) Ölüm şekli: Polis aracı Olay Yeri: Antalya Olay Tarihi: 27.05.2017 OLAY: Polis aracının çarpması sonucu öldü.	360-FATMA EROĞLU (54) Ölüm Şekli: Polis kurşunu Olay Yeri: Hatay Olay Tarihi: 24.05.2017 OLAY: Polis memuru anne ve babasını öldürdü.	359-MUSTAFA EROĞLU (60) Ölüm Şekli: Polis kurşunu Olay Yeri: Hatay Olay Tarihi: 24.05.2017 OLAY: Polis memuru anne ve babasını öldürdü
358-MERT ATAR (19) Ölüm Şekli: Polis kurşunu Olay Yeri: Bursa Olay Tarihi: 20.05.2017 OLAY: Polis noktasında çıkan arbede de öldü	357-FURKAN YILDIRIM (6) Ölüm Şekli: Polis panzeri Olay Yeri: Silopi Olay Tarihi: 02.05.2017 OLAY: Panzerin eve çarpması sonucu öldü	356-MUHAMMET YILDIRIM (7) Ölüm Şekli: Polis panzeri Olay Yeri: Silopi Olay Tarihi: 02.05.2017 OLAY: Panzerin eve çarpması sonucu öldü	355-SAMİ UÇAN (40) Ölüm Şekli: Polis panzeri Olay Yeri: Van Olay Tarihi: 28.04.2017 OLAY: Polis panzeri çarpması sonucu öldü.
354-OĞUZHAN ERKUL (18) Ölüm Şekli: Polis kurşunu Olay Yeri: İstanbul Olay Tarihi: 14.04.2017 OLAY: Polisin dur ihtarına uymadığı iddiasıyla öldürüldü.	353-BARIŞ KEREM (19) Ölüm Şekli: Polis kurşunu Olay Tarihi: 14.04.2017 Olay Yeri: İstanbul OLAY: Polisin dur ihtarına uymadığı iddiasıyla öldürüldü.	352-KEMAL KUKURT (26) Ölüm Şekli: Polis kurşunu Olay Tarihi: 21.03.2017 Olay Yeri: D.Bakır OLAY: Nevruz kutlamasında polisin açtığı ateş sonucu öldü.	351-OKAN İNCE (33) Ölüm Şekli: Polis panzeri Olay Tarihi: 21.03.2017 Olay Yeri: Şırnak OLAY: Zırhlı araç çarpması sonucu öldü.

<p>350-BAHADIR BEYAZLIOĞLU (38) Ölüm Şekli: Polis panzeri</p> <p>Olay Tarihi: 21.03.2017 Olay Yeri: Şırnak</p> <p>OLAY: Zırhlı araç çarpması sonucu öldü.</p>	<p>349-KEREM ARSLAN (35) Ölüm Şekli: Polis panzeri</p> <p>Olay Tarihi: 04.03.2017 Olay Yeri: Siirt</p> <p>OLAY: Zırhlı araç çarpması sonucu öldü.</p>	<p>348-ÖMER BARIŞ (16)</p> <p>Ölüm Şekli: Polis kurşunu Olay Yeri: İstanbul Olay Tarihi: 16.02.2017 OLAY: Sağlık kontrolüne götürülürken öldürüldü.</p>	<p>347-BERFİN DİLEK (7)</p> <p>Ölüm Şekli: Polis panzeri</p> <p>Olay Tarihi: 09.02.2017 Olay Yeri: Mardin OLAY: Zırhlı araç çarpması sonucu öldü.</p>
<p>346- ANDREY KARLOV (Rus Elçi)</p> <p>Ölüm Şekli: Polis kurşunu Olay Yeri: Ankara Vurulma tarihi:19.12.2016 OLAY: Konuşma yaparken polis tarafından öldürüldü.</p>	<p>345-SEYİD DEMİR (36)</p> <p>Ölüm Şekli: Polis kurşunu Olay Yeri: Adana/Ceyhan Olay Tarihi: 29.11.2016 OLAY: Tartıştığı polis tarafından öldürüldü.</p>	<p>344-HÜSEYİN DEMİR (41)</p> <p>Ölüm Şekli: Polis kurşunu</p> <p>Olay Yeri: Adana/Ceyhan Olay Tarihi: 29.11.2016 OLAY: Tartıştığı polis tarafından öldürüldü</p>	<p>343-TUFAN PANCAR (36)</p> <p>Ölüm Şekli: Polis kurşunu</p> <p>Olay Yeri: İzmir/ Bergama Olay Tarihi: 23.11.2016 OLAY: Polisin dur ihtarına uymadığı için öldürüldü.</p>
<p>342-İYEÇ ÇAKIR (25)</p> <p>Ölüm Şekli: Polis kurşunu</p> <p>Olay Yeri: Van Ölüm tarihi:25.10.2016 OLAY: Dur ihtarına uymadığı gerekçesiyle öldürüldü.</p>	<p>341-HAKAN SARAK (5)</p> <p>Ölüm Şekli: Polis panzeri</p> <p>Olay Tarihi: 24.10.2016 Olay Yeri: Cizre OLAY: Zırhlı polis aracı çarpması sonucu öldü.</p>	<p>340-SERHAT BULDAN</p> <p>Ölüm Şekli: Polis kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 07.10.2016 Olay Yeri: Yüksekova OLAY: Polis aracından açılan ateş sonucu öldü.</p>	<p>339-NEJDET İŞYÜZÜ</p> <p>Ölüm Şekli: Polis kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 07.10.2016 Olay Yeri: Yüksekova OLAY: Polis aracından açılan ateş sonucu öldü.</p>
<p>338-RAHMİ SEFALİ</p> <p>Ölüm Şekli: Polis kurşunu</p> <p>Olay Yeri: Yüksekova Olay Tarihi: 07.10.2016 OLAY: Polis aracından açılan ateş sonucu öldü.</p>	<p>337-AYDIN TÜMEN</p> <p>Ölüm Şekli: Polis kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 07.10.2016</p> <p>Olay Yeri: Yüksekova OLAY: Polis aracından açılan ateş sonucu öldü.</p>	<p>336-YALÇIN ÇAKIR (32)</p> <p>Ölüm Şekli: Polis kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 12.09.2016 Olay Yeri: İzmir OLAY: Hastanede polis kurşunu sonucu öldü.</p>	<p>335-NACİYE ÖZDEMİR (73)</p> <p>Ölüm Şekli: Polis panzeri</p> <p>Olay Tarihi: 06.09.2016 Olay Yeri: Tunceli</p> <p>OLAY: Zırhlı araç çarpması sonucu öldü.</p>
<p>334-MUSTAFA DUMAN (17)</p> <p>Ölüm Şekli: Polis kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 30.08.2016 Olay Yeri: Van</p> <p>OLAY: Zırhlı araçtan açılan ateş sonucu öldü.</p>	<p>333-BÜNYAMİN BAYRAM (28)</p> <p>Ölüm Şekli: Polis panzeri</p> <p>Olay Tarihi: 24.07.2016 Olay Yeri: Van OLAY: Polis panzeri çarpması sonucu öldü.</p>	<p>332-FERİT İLİ (17)</p> <p>Ölüm Şekli: Polis kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 18.07.2016 Olay Yeri: Antalya OLAY: Polisin dur ihtarı sonucu öldü.</p>	<p>331-ZELİHA CUMA (7)</p> <p>Ölüm Şekli: Polis kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 19.05.2016 Olay Yeri: İstanbul</p> <p>OLAY: Polis ateşi sonucu öldü.</p>
<p>330-PINAR GEMSİZ (28)</p> <p>Ölüm Şekli: Polis kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 15.05.2016 Olay Yeri: İstanbul</p> <p>OLAY: Zırhlı araçtan açılan ateş sonucu öldü.</p>	<p>329-NECMİYE CEREN (20)</p> <p>Ölüm şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi:10.05.2016 Olay Yeri: Ankara</p> <p>OLAY: Polis kız arkadaşı Necmiye Ceren'i öldürdü.</p>	<p>328-MURAT AKMELEZ (32)</p> <p>Ölüm şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 29.04.2016 Olay Yeri: Adapazarı</p> <p>OLAY: Polisin tabancasıyla öldürüldü.</p>	<p>327-GÖNÜL ÇAKI (45)</p> <p>Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 29.04.2016 Olay Yeri: İstanbul</p> <p>OLAY: Polis eşi tarafından öldürüldü.</p>
<p>326-ÇAĞATAY ÇAKI (26)</p> <p>Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 29.04.2016 Olay Yeri: İstanbul</p> <p>OLAY: Polis tarafından öldürüldü.</p>	<p>325-TANSU ÇAKI (18)</p> <p>Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 29.04.2016 Olay Yeri: İstanbul</p> <p>OLAY: Polis Veli Çakı tarafından öldürüldü.</p>	<p>324-NAİL MAVUŞ (57)</p> <p>Ölüm Şekli: Zırhlı araç çarpması</p> <p>Olay Tarihi: 01.05.2016 Olay Yeri: İstanbul</p> <p>OLAY: Zırhlı araç çarpması sonucu öldü.</p>	<p>323-HATUN ELHUN (55)</p> <p>Ölüm Şekli: Zırhlı araç çarpması</p> <p>Olay Tarihi: 24.04.2016 Olay Yeri: D.Bakır</p> <p>OLAY: Zırhlı araç çarpması sonucu öldü.</p>

<p>322-HÜSEYİN BARUT (8) Ölüm Şekli: : Zırhlı araç çarpması</p> <p>Olay Tarihi: 24.04.2016 Olay Yeri: D.Bakır OLAY: Zırhlı araç çarpması sonucu öldü.</p>	<p>321-HAMİT ÖNCÜ (30) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 20.04.2016 Olay Yeri: İzmir OLAY: Denizi seyrederken, polis tarafından öldürüldü.</p>	<p>320-SEMRA ÇELİK (17) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 05.04.2016 Olay Yeri: D.Bakır OLAY:: Polisin ateş açması sonucu öldü.</p>	<p>319-YILMAZ ÖZTÜRK (20) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 20.02.2016 Olay Yeri: İstanbul OLAY: Polisin ateş açması sonuncu öldü.</p>
<p>318-GÜLŞAH AK (59) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 19.02.2016 Olay Yeri: Mardin/Nusaybin OLAY: zırhlı araçtan açılan ateş sonucu öldü.</p>	<p>316-MUĞDAT AY (12) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 14.02.2016 Olay Yeri: Mardin/Nusaybin OLAY: Polis aracından açılan ateş sonucu öldü.</p>	<p>315-MAHMUT BULAK (16) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 09.02.2016 Olay Yeri: D.Bakır OLAY: Gösterilerde polis kurşunu sonucu öldürüldü.</p>	<p>314-MAHMUT ÇAKIR (16) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 03.02.2016 Olay Yeri: Adana OLAY: Gösterilerde polis kurşunu sonucu öldürüldü.</p>
<p>313-SERAP ÇINAR (33) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 20.01.2016 Olay Yeri: Antalya Olay: Polis kurşunu sonucu öldürüldü.</p>	<p>312-HAYRETTİN ŞINIK (11) Ölüm Şekli: Gaz bombası</p> <p>Olay Tarihi: 16.01.2016 Olay Yeri: Cizre/Şırnak</p>	<p>310-YAKUP ISIRGAN (18) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 15.01.2016 Olay Yeri: Cizre/Şırnak</p>	<p>309-CENGİZ ERDEM (33) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 12.01.2016 Olay Yeri: Kızıltepe/Mardin Olay: Özel hareket polisleri tarafından öldürüldü.</p>
<p>308-HALİS SÜMER (45) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 07.01.2016 Olay Yeri: Cizre/Şırnak</p>	<p>307-NİDAR SÜMER (17) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi:07.01.2016 Olay Yeri: Cizre/Şırnak</p>	<p>306-HASAN YAĞMUR (42) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 07.01.2016 Olay Yeri: Silopi/Şırnak</p>	<p>305-OSMAN TEKİN (50) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 07.01.2016 Olay Yeri: Cizre/Şırnak Olay: Polisin açtığı ateşle sonucu öldürüldü.</p>
<p>304-BİŞENG GORAN (12) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 05.01.2016 Olay Yeri: Cizre/Şırnak Olay: Özel hareket polislerin ateşi sonucu öldü.</p>	<p>303-ÇETİN TAŞAR (19) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 05.01.2016 Olay Yeri: Şırnak Olay: Zırhlı araçtan açılan ateş sonucu öldü.</p>	<p>302-ALİ TEKİN (28) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi::05.01.2016 Olay Yeri: Cizre/Şırnak</p>	<p>301-SEZAI BURÇİN (43) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 03.01.2016 Olay Yeri: Cizre/Şırnak Olay: Özel hareket polislerin ateşi sonucu öldü.</p>
<p>300-ÖMER MASLU (70) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 02.01.2016 Olay Yeri: Silopi/Şırnak</p>	<p>299-RAMAZAN ÖĞÜT (16) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 31.12.2015 Olay Yeri: D.Bakır Olay: Polisin açtığı ateş sonucu öldü.</p>	<p>298-CABBAR TAŞKIN (40) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 31.12.2015 Olay Yeri: Cizre/Şırnak Olay: Polisin açtığı ateş sonucu öldü.</p>	<p>297-AZİZ YULAR (33) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 30.12.2015 Olay Yeri: Cizre/Şırnak Olay: Evinin yakınlarında açılan ateş sonucu öldü.</p>
<p>296-HÜSEYİN ERTENE (16) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 28.12.2015 Olay Yeri: Cizre/Şırnak Olay: Özel hareket polislerince açılan ateşle öldü.</p>	<p>295-SEDAT BARAN (21) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 27.12.2015 Olay Yeri: Mersin Olay: Eylemcilere müdahale eden polisin ateşi ile öldü.</p>	<p>294-HASAN SANIR (75) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 26.12.2015 Olay Yeri: Silopi/Şırnak Olay: sokağa çıkma yasağı sırasında öldürüldü.</p>	<p>293-RAMAZAN İNCE (68) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 26.12.2015 Olay Yeri: Cizre/Şırnak Olay: Sokağa çıkma yasağı sırasında öldürüldü.</p>

<p>292-MİRAY İNCE (3 aylık) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 25.12.2015 Olay Yeri: Cizre/Şırnak</p> <p>Olay: Özel hareket polisin açtığı ateş sonucu öldü.</p>	<p>291-SALİH BAYGIN (70) Ölüm Şekli: Gaz bombası</p> <p>Olay Tarihi: 12.12.2015 Olay Yeri: D.Bakır</p> <p>Olay: Protestoculara açılan ateş sonucu öldü.</p>	<p>290-DİKRAN SAYACA (45) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 23.12.2015 Olay Yeri: Cizre</p> <p>Olay: Protestoculara açılan ateş sonucu öldü.</p>	<p>289-ADİLE KARADUMAN (55) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 23.12.2015 Olay Yeri: Cizre</p> <p>Olay: Protestoculara açılan ateş sonucu öldü.</p>
<p>288-AZİME AŞAN (46) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 22.12.2015 Olay Yeri: Cizre</p> <p>Olay: Protestoculara açılan ateş sonucu öldü.</p>	<p>287-MEHMET SAÇAN (38) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 22.12.2015 Olay Yeri: Cizre</p> <p>Olay: Protestoculara açılan ateş sonucu öldü.</p>	<p>286-MEHMET TEKİN (35) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 22.12.2015 Olay Yeri: Cizre</p> <p>Olay: Protestoculara açılan ateş sonucu öldü.</p>	<p>285-DAVUT ÖZER (15) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 22.12.2015 Olay Yeri: Tarsus/Adana</p> <p>Olay: Protestoculara açılan ateş sonucu öldü.</p>
<p>284-ŞİYAR BARAN (13) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 22.12.2015 Olay Yeri: Diyarbakır</p> <p>Olay: Protestoculara açılan ateş sonucu öldü.</p>	<p>283-YUSUF İNAN (40) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 21.12.2015 Olay Yeri: Silopi/Şırnak</p> <p>Olay: Protestoculara açılan ateş sonucu öldü.</p>	<p>282-TAYBET İNAN (57) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 21.12.2015 Olay Yeri: Silopi/Şırnak</p> <p>Olay: Özel hareket timlerinin açtığı ateş sonucu öldü.</p>	<p>281-(Bebek) YAMALAK (Anne karında 8 aylık) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 20.12.2015 Olay Yeri: Protestoculara açılan ateş sonucu öldü.</p>
<p>280-ZEYNEP YILMAZ (45) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Vurulma Tarihi: 20.12.2015 Olay Yeri: Cizre/Şırnak</p> <p>Olay: Protestoculara açılan ateş sonucu öldü.</p>	<p>279-EMİRE GÖK (39) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 20.12.2015 Olay Yeri: Nusaybin/Mardin</p> <p>Olay: Protestoculara açılan ateş sonucu öldü.</p>	<p>278-AYŞE BURUNTEKİN (40) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 19.12.2015 Olay Yeri: Silopi/Şırnak</p> <p>Olay: Evinin damında polisin ateşiyle öldü.</p>	<p>277-SELAHATTİN BOZKURT (70) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 19.12.2015 Olay Yeri: Cizre/Şırnak</p> <p>Olay: Protestoculara açılan ateş sonucu öldü.</p>
<p>276-İBRAHİM AKAN (15) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 18.12.2015 Vurulduğu yer: Cizre/Şırnak</p> <p>Olay: Protestoculara açılan ateş sonucu öldü.</p>	<p>275-DOĞAN ASLAN (22) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 18.12.2015 Olay Yeri: Cizre/Şırnak</p> <p>Olay: Evine giderken açılan ateş sonucu öldü.</p>	<p>274-HEDİYE ŞEN (30) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 17.12.2015 Olay Yeri: Cizre/Şırnak</p> <p>Olay: Protestoculara açılan ateş sonucu öldü.</p>	<p>273-ŞERDİL CENGİZ (21) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 15.12.2015 Olay Yeri: D.Bakır</p> <p>Olay: Protestoculara açılan ateş sonucu öldü.</p>
<p>272-ŞİYAR SALMAN (18) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 15.12.2015 Olay Yeri: D.Bakır</p> <p>Olay: Protestoculara açılan ateş sonucu öldü.</p>	<p>271-TAKYEDDİN ORAL (24) Ölüm Şekli: Polis kurşunu</p> <p>Olay Yeri: Dargeçid/Mardin Olay Tarihi: 13.12.2015</p> <p>Olay: Protestoculara açılan ateş sonucu öldü.</p>	<p>270-FEHİME ATKI (56) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 07.12.2015 Olay Yeri: Nusaybin/Mardin</p> <p>Olay: Sokağa çıkma yasağına uymadığı için öldürüldü.</p>	<p>269-MAHSUN AKDOĞAN (23) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Vurulma Tarihi: 07.12.2015 Olay Yeri: Nusaybin/Mardin</p> <p>Olay: Sokağa çıkma yasağına uymadığı için öldürüldü.</p>
<p>268-HATİCE ŞAHİN (31) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 2015 Olay Yeri: Gebze/Kocaeli</p> <p>Olay: Gebze ilçesinde ailevi tartışma sonucu öldü.</p>	<p>267-CUDİ TEBER (23) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 07.12.2015 Vurulduğu yer: Nusaybin/Mardin</p> <p>Olay: Sokağa çıkma yasağına uymadığı için öldürüldü.</p>	<p>266-HAKAN DOĞAN (15) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 07.12.2015 Olay Yeri: Nusaybin/Mardin</p> <p>Olay: Sokağa çıkma yasağına uymadığı için öldürüldü.</p>	<p>265-M.EMİN İNAN (28) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 05.12.2015 Olay Yeri: Nusaybin/Mardin</p> <p>Olay: Sokağa çıkma yasağına uymadığı için öldürüldü.</p>
<p>264-DİLAN KOTAK (20) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 03.12.2015 Olay Yeri: İstanbul</p> <p>Olay: Evin içinde polis kurşunu ile hayatını kaybetti.</p>	<p>263-ÇEKVAR ALİ ÇUBUK (16) Ölüm Şekli: Polis kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 02.12.2015 Olay Yeri: D.Bakır</p> <p>Olay: "terörist" denilerek öldürüldü.</p>	<p>262-SELMAN AĞAR (10) Ölüm Şekli: Polis kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 02.12.2015 Olay Yeri: Cizre/Şırnak</p> <p>Olay: Sokağa çıkma yasağına uymadığı için öldürüldü.</p>	<p>261-MERT M. TİLEY (24) Ölüm Şekli: Polis kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 24.10.2014 Olay Yeri: İstanbul</p> <p>Olay: Polise tartıştığı için öldürüldü.</p>

<p>260-HACI SASUR (27) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 29.11.2015 Olay Yeri: Cizre/Şırnak Olay: Protestoculara açılan ateş sonucu öldü.</p>	<p>259-NASİP YEŞİL (18) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 27.11.2015 Olay Yeri: Silopi/Şırnak Olay: Polisler tarafından açılan ateş sonucu öldü.</p>	<p>258-SEDAT GÜNGÖR (22) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 24.11.2015 Olay Yeri: Nusaybin/Mardin Olay: Sokağa çıkma yasağına uymadığı için öldürüldü.</p>	<p>257-MURAT AKTAR (22) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 23.11.2015 Olay Yeri: Silvan/D.Bakır Olay: Dur ihtarına uymadıkları gerekçesiyle öldürüldü.</p>
<p>256-RAFET AŞU (23) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 23.11.2015 Olay Yeri: Cizre/Şırnak Olay: Dur ihtarına uymadıkları gerekçesiyle öldürüldü.</p>	<p>255-NURHAN KAPLAN (45) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 19.11.2015 Olay Yeri: Nusaybin/Mardin Olay: Dur ihtarına uymadıkları gerekçesiyle öldürüldü.</p>	<p>254-MUHAMMET ALTUNKAYNAK (23) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 19.11.2015 Olay Yeri: Nusaybin/Mardin Olay: Dur ihtarına uymadıkları gerekçesiyle öldürüldü.</p>	<p>253-MUSUR ASLAN (19) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 19.11.2015 Olay Yeri: Nusaybin/Mardin Olay: Dur ihtarına uymadıkları gerekçesiyle öldürüldü.</p>
<p>252-HASAN DAL (45) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 18.11.2015 Olay Yeri: Nusaybin/Mardin Olay: Sokağa çıkma yasağına uymadığı için öldürüldü.</p>	<p>251-RIDVAN US (45) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 16.11.2015 Olay Yeri: Silvan/D.Bakır Olay: Sokağa çıkma yasağına uymadığı için öldürüldü.</p>	<p>250-MEHMET YAVUZ (45) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 11.11.2015 Olay Yeri: Silvan/D.Bakır Olay: Sokağa çıkma yasağına uymadığı için öldürüldü.</p>	<p>249-YAKUP SİNBAĞ (20) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Vurulma Tarihi: 11.2015 Olay Yeri: Silvan/D.Bakır Olay: Düzenlenen operasyonda açılan ateş sonucu öldü.</p>
<p>248- İSMET GEZİCİ (55) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 11.2015 Olay Yeri: Silvan/D.Bakır Olay: Sokağa çıkma yasağına uymadığı için öldürüldü.</p>	<p>247-SELAMET YEŞİLMEN (45) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 15.11.2015 Olay Yeri: Nusaybin Olay: Bahçeye inerken zırhlı araçtan açılan ateş sonucu öldü.</p>	<p>246-FATMA YİĞİT (20) Ölüm şekli: Gaz bombası</p> <p>Olay Tarihi: 11.11.2015 Olay Yeri: Şırnak Olay: "Bomba atar" şarapneli sonucu öldü.</p>	<p>245-SÜLEYMAN GÜLEÇ (24) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 10.11.2015 Olay Yeri: Silvan Olay: Düzenlenen operasyonda açılan ateş sonucu öldü.</p>
<p>244-ENGİN GEZİCİ (24) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 06.11.2015 Olay Yeri: D.Bakır Olay: Sokağa çıkma yasağına uymadığı için öldürüldü.</p>	<p>243-FERHAT DOĞRU (18) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 06.11.2015 Olay Yeri: D.Bakır Olay: Sokağa çıkma yasağına uymadığı için öldürüldü.</p>	<p>242-DİLEK DOĞAN (25) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 25.10.2015 Vurulduğu yer: İstanbul Olay: Evinin içinde polis tarafından öldürüldü.</p>	<p>241-MUSTAFA AŞLIĞ (16) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 25.10.2015 Olay Yeri: Şırnak Olay: Düzenlenen operasyonda açılan ateş sonucu öldü.</p>
<p>240-İDRİS CEBE (18) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 12.10.2015 Olay Yeri: Mardin Olay: Polisler tarafından açılan ateş sonucu öldü.</p>	<p>239-HELİN ŞEN (12) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 10.10.2015 Olay Yeri: D.Bakır Olay: Düzenlenen operasyonda açılan ateş sonucu öldü.</p>	<p>238-ÖMER KOÇ (16) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 04.10.2015 Olay Yeri: Diyarbakır Olay: Girne Caddesinde polisler tarafından öldürüldü.</p>	<p>237-REZAN KAYA (20) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 04.10.2015 Olay Yeri: Diyarbakır Olay: Polisin açtığı ateş sonucu yaşamını yitirdi.</p>
<p>236-ŞAHİN TURAN (27) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 02.10.2015 Olay Yeri: Nusaybin Olay: Sokağa çıkma yasağına uymadığı için öldürüldü.</p>	<p>235-AHMET SÖNMEZ (50) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 02.10.2015 Olay Yeri: Nusaybin Olay: Düzenlenen operasyonda açılan ateş sonucu öldü.</p>	<p>234-BERAT GÜZEL (12) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 02.10.2015 Olay Yeri: Bismil-D.Bakır Olay: Düzenlenen operasyonda açılan ateş sonucu öldü.</p>	<p>233-BİLAL MENGİL (16) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 28.09.2015 Olay Yeri: Silvan-D.Bakır Olay: Polis kurşunu sonucu öldürüldü.</p>
<p>232-BÜNYAMİN İRCİ (14) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 10.09.2015 Olay Yeri: Cizre-Şırnak Olay: Evine giderken polisler tarafından öldürüldü.</p>	<p>231-SELMAN AĞAR (10) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 09.09.2015 Olay Yeri: Cizre-Şırnak Olay: Sokağa çıkma yasağına uymadığı için öldürüldü.</p>	<p>230-EŞREF EDİN (60) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 07.09.2015 Olay Yeri: Cizre-Şırnak Olay: Zırhlı araçtan atılan kurşunla yaşamını yitirdi.</p>	<p>229-MAŞALLAH EDİN (55) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 07.09.2015 Olay Yeri: Cizre-Şırnak Olay: Sokağa çıkma yasağına uymadığı için öldürüldü.</p>

<p>228-ZEYNEP TAŞKIN (17) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 07.09.2015 Olay Yeri: Cizre- Şırnak</p> <p>Olay: Düzenlenen operasyonda açılan ateş sonucu öldü.</p>	<p>227-SAİT NAİCİ (16) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 07.09.2015 Olay Yeri: Cizre- Şırnak</p> <p>Olay: Çıkan olaylar esnasında açılan ateş sonucu öldü.</p>	<p>226- MEHMET EMİN LEVENT (21) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 07.09.2015 Olay Yeri: Cizre- Şırnak</p> <p>Olay: Düzenlenen operasyonda açılan ateş sonucu öldü.</p>	<p>225- OSMAN ÇAĞLI (18) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Vurulma Tarihi:07.09.2015 Olay Yeri: Cizre-Şırnak</p> <p>Olay: Çıkan olaylar esnasında açılan ateş sonucu öldü.</p>
<p>224- CEMİLE ÇAĞIRGA (10) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi:07.09.2015 Olay Yeri: Cizre-Şırnak</p> <p>Olay: Çıkan olaylar esnasında açılan ateş sonucu öldü.</p>	<p>223- MURAT ÖZDEMİR (28) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi:07.09.2015 Olay Yeri: Tarsus-Mersin</p> <p>Olay: Dur ihtarına uymadığı gerekçesiyle öldürüldü.</p>	<p>222- SAİT ÇAĞDAVUL (19) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi:06.09.2015 Olay Yeri: Cizre</p> <p>Olay: Sokağa çıkma yasağına uymadığı için öldürüldü.</p>	<p>221-AYTEN GÜLHAN (32) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 05.09.2015 Olay Yeri: Tunceli</p> <p>Olay: Çıkan olaylar esnasında açılan ateş sonucu öldü.</p>
<p>220- LOKMAN SÜNE (22) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Vurulma Tarihi:05.09.2015 Olay Yeri: Mardin</p> <p>Olay: Çıkan olaylar esnasında açılan ateş sonucu öldü.</p>	<p>219-TRACEY LYNN BROWN (48) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 04.04 201 Olay Yeri: İstanbul</p> <p>Olay: Havaalanında polisin sıkıştığı gaz sonucu öldü</p>	<p>218- ALİ ÖDÜK (20) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 29.08.2015 Olay Yeri: Silopi- Şırnak</p> <p>Olay: Dur ihtarına uymadığı gerekçesiyle öldürüldü.</p>	<p>217-HALİT CAN (22) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 29.08.2015 Olay Yeri: Silopi- Şırnak</p> <p>Olay: Polisin dur ihtarına uymadığı gerekçesiyle öldürüldü.</p>
<p>216-BARAN ÇAĞLI (7) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi:...08.2015 Olay Yeri: Cizre Şırnak</p> <p>Olay: Çıkan olaylarda açılan ateş sonucu öldü.</p>	<p>215-YAKUB BABAT (26) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi:29.08.2015 Olay Yeri: Yüksekova</p> <p>Olay: Çıkan olaylar esnasında açılan ateş sonucu öldü.</p>	<p>214-FETTAH ES (28) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 28.08.2015 Olay Yeri: Yüksekova</p> <p>Olay: Çıkan olaylar esnasında açılan ateş sonucu öldü.</p>	<p>213-GÜLAY MEMİŞ (38) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 28.08.2015 Olay Yeri: Manisa</p> <p>Olay: Polis memuru nişanlısı tarafından öldürüldü.</p>
<p>212-MMAZLUM TURAN (16) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 28.08.2015 Olay Yeri: Kızıltepe-Mardin</p> <p>Olay: Yapılan operasyonda polis kurşunu sonucu öldü.</p>	<p>211-ADEM İRTEGÜN (16) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 27.08.2015 Olay Yeri: Şırnak</p> <p>Olay: Protestoculara açılan ateş sonucu öldü.</p>	<p>210-EYÜP ERGEN (35) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 27.08.2015 Olay Yeri: Cizre-Şırnak</p> <p>Olay: Çatışma ortasında evine giden vuruldu.</p>	<p>209-MESUT SANRI (39) Ölüm Şekli: Polis ihmali</p> <p>Olay Tarihi: 26.08.2015 Olay Yeri: Şırnak</p> <p>Olay: Yapılan operasyonda polis kurşunu sonucu öldü.</p>
<p>208-SERHAT BİNEN (25) Ölüm Şekli: Polis kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 19.08.2015 Olay Yeri: Silvan</p> <p>Olay: Protestoculara açılan ateş sonucu öldü.</p>	<p>207-CEBBAR ACAR (21) Ölüm Şekli: Polis kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 19.08.2015 Olay Yeri: İdil</p> <p>Olay: Protestoculara açılan ateş sonucu öldü.</p>	<p>206-ALİ AKPINAR (19) Ölüm Şekli: Polis kurşunu</p> <p>Vurulduğu tarih:19.08.2015 Olay Yeri: Mardin</p> <p>Olay: Protestoculara açılan ateş sonucu öldü.</p>	<p>205-FIRAT ELMA (16) Ölüm Şekli: Polis kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 18.08.2015 Olay Yeri: İstanbul</p> <p>Olay: Korsan göstericilere açılan ateş sonucu öldü.</p>

<p>204-GÜLGÜN TUNA (72) Ölüm Şekli: Polis aracı çarpması</p> <p>Olay Tarihi: 17.08.2015 Olay Yeri: İzmir</p> <p>Olay: Polis aracı çarpması sonucu öldü.</p>	<p>203-AHMET SÜ- LÜŞOĞLU (32) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 17.08.2015 Olay Yeri: İstanbul</p> <p>Olay: Emniyet müdürü, trafikte tartıştığı Sülüsoğlu'nu öldürdü.</p>	<p>202-MAZLUM KAYNAK (19) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 13.08.2015 Olay Yeri: Sakarya</p> <p>Olay: Dur ihtarına uymadığı gerekçesiyle öldürüldü</p>	<p>201-FAHRETTİN BUDAK (40) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 13.08.2015 Olay Yeri: Diyarbakır</p> <p>Olay: Protestoculara açılan ateş sonucu öldü.</p>
<p>200-HAVZULLAH DOĞAN (29) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 12.08.2015 Olay Yeri: Mardin/Nusaybin</p> <p>Olay: Operasyon esnasında polis kurşunu sonucu öldü.</p>	<p>1 9 9 - M U H A M - MET AYDEMİR (15) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 12.08.2015 Olay Yeri: Ağrı/Diyadin</p> <p>Olay: İşyerinde özel hareket timleri tarafından vuruldu.</p>	<p>198-ORHAN ASLAN (16)</p> <p>Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 12.08.2015 Olay Yeri: Ağrı/Diyadin</p> <p>Olay: İşyerinde özel hareket timleri tarafından vuruldu.</p>	<p>197-KAMURAN BİLİN (27) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 07.08.2015 Olay Yeri: Şırnak-Silopi</p> <p>Olay: Göstericilere açılan ateş sonucu öldü.</p>
<p>196-HIDIR TAMBOĞA (17) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 07.08.2015 Olay Yeri: Şırnak-Silopi</p> <p>Olay: Göstericilere açılan ateş sonucu öldü.</p>	<p>195-HAMİDİ ULAŞ (58) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 07.08.2015 Olay Yeri: Şırnak-Silopi</p> <p>Olay: Göstericilere açılan ateş sonucu öldü.</p>	<p>194-MİRZETTİN GÖRTÜRK Ölüm Şekli: Polis Kurşunu</p> <p>Olay Tarihi: 30.07.2015 Olay Yeri: Ağrı-Diyadin</p> <p>Olay: Göstericilere açılan ateş sonucu öldü.</p>	<p>193 - SEZAI YAŞAR (26) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 30.07.2015 Olay yeri: Diyadin / Ağrı OLAY: Polis tarafından vurularak öldü</p>
<p>192 -HASAN NERE (17) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 29.07.2015 Olay yeri: Cizre / Şırnak OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.</p>	<p>191 - GÜNAY ÖZARSLAN (31) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 25.07.2015 Olay yeri: İstanbul OLAY: Polis tarafından vurularak öldü</p>	<p>190 - SERHAT SAVAŞ (23) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 25.07.2015 Olay yeri: Cizre / Şırnak OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.</p>	<p>189 - ÇAĞATAY ERDEM (46) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 26.06.2015 Olay yeri: Adana OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.</p>
<p>188 -AYŞE ŞAHİN (75) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 17.06.2015 Olay yeri: Bursa OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.</p>	<p>187 - SEVDA UYSAL (42) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 17.06.2015 Olay yeri: Bursa OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.</p>	<p>186 - SERHAT SAVAŞ (15) Ölüm Şekli: Gaz Bombası Olay Tarihi: 10.2014 Olay yeri: İstanbul OLAY: Polisin kullandığı gaz bombası fişegi ile öldürüldü.</p>	<p>185 - NİHAT KAZANHAN (12) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 13.01.2015 Olay yeri: Cizre / Şırnak OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.</p>
<p>184 - ÜMİT KURT (14) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 06.01.2015 Olay yeri: Cizre / Şırnak OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.</p>	<p>183 - RAMAZAN ÇAĞLI (32) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 03.01.2015 Olay yeri: Cizre / Şırnak OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.</p>	<p>182 - KADRİ ÇAKMAK (16) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 16.12.2014 Olay yeri: Diyarbakır OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.</p>	<p>181 - EMRAH DEMİR (21) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 15.12.2014 Olay yeri: Menemen / İzmir OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.</p>
<p>180 - ROJHAT ÖZDEL (18) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 06.12.2014 Olay yeri: Yüksekova OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.</p>	<p>179 - RAMAZAN ÇAĞLI (28) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 04.12.2014 Olay yeri: Van OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.</p>	<p>178 - FATMA ZAİM (21) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 10.11.2014 Olay yeri: Trabzon OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.</p>	<p>177 - SALİH YİĞİT (25) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 28.10.2014 Olay yeri: Silopi / Şırnak OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.</p>
<p>176 - HAKAN BUKSUR (25) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 07.10.2014 Olay yeri: Varto / Muş OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.</p>	<p>175 - CENK YAZICIOĞLU (28) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 30.07.2014 Olay yeri: İzmir OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.</p>	<p>174 - FURKAN ÇAVUŞ (14) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 17.07.2014 Olay yeri: Erzurum OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.</p>	<p>173 - ŞENGÜL ÖZEK (-) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 01.07.2014 Olay yeri: Ankara OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.</p>

172 - NURAY ATAY (-) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 01.07.2014 Olay yeri: Ankara OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	171-BİRCANTANYELİ(-) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 01.07.2014 Olay yeri: Ankara OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	170 - İBRAHİM ARAS (15) Ölüm Şekli: Gaz Bombası Olay Tarihi: 15.06.2014 Olay yeri: Adana OLAY: Polisin kullandığı gaz bombası sonucu öldü.	169 - RAMAZAN ERTAŞ (80) Ölüm Şekli: Gaz Bombası Olay Tarihi: 09.06.2014 Olay yeri: Siirt OLAY: Polis kullandığı gaz bombası fişeği ile öldü.
168 - LÜTFULLAH TACİK (17) Ölüm Şekli: Darp Olay Tarihi: 31.05.2014 Olay yeri: Van OLAY: Polis tarafından karakolda darp edilerek öldü.	167 - HAKKI ORHAN (64) Ölüm Şekli: Gaz Bombası Olay Tarihi: 30.05.2014 Olay yeri: İstanbul OLAY: Polisin kullandığı gaz bombası sonucu öldü.	166 - AYHAN YILMAZ (42) Ölüm Şekli: Gaz Fişeği, Şarapnel Olay Tarihi: 22.05.2014 Olay yeri: İstanbul OLAY: El yapımı patlayıcıdan çıkan şarapnel parçalarıyla öldü.	165 - UĞUR KURT (30) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 22.05.2014 Olay yeri: İstanbul OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.
164 - MEHMET İSTİF (36) Ölüm Şekli: Gaz Bombası Olay Tarihi: 12.05.2014 Olay yeri: Mersin OLAY: Polisin kullandığı gaz bombasından etkilenerek öldü.	163 - HAKKI ORHAN (-) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 22.04.2014 Olay yeri: Karaman OLAY: Polisin dur ihtiarına uymadığı gerekçesiyle vuruldu.	162 - VEDAT SABUNCU (43) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 07.04.2014 Olay yeri: İzmir OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	161 - CAFER TURGUT (25) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 06.04.2014 Olay yeri: İstanbul OLAY: Polisin dur ihtiarına uymadığı gerekçesiyle vuruldu.
160 - AHMET KÜÇÜKTAĞ (30) Ölüm Şekli: Gaz Bombası Olay Tarihi: 12.03.2013 Olay yeri: Tunceli OLAY: Polis olan kendisi ve arkadaşlarının kullandığı gaz bombasından etkilenerek öldü.	159 - BERKİN ELVAN (16) Ölüm Şekli: Gaz Bombası Olay Tarihi: 11.03.2014 Olay yeri: Karaman OLAY: Polisin kullandığı gaz bombası fişeği ile öldürüldü.	158 - BEMAL TOKÇU (25) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 06.12.2013 Olay yeri: Yüksekova / Hakkari OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	157 - VEYSEL İŞBİLİR (34) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 06.12.2013 Olay yeri: Yüksekova / Hakkari OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.
156 - MEHMET REŞİT İŞBİLİR (34) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 06.12.2013 Olay yeri: Yüksekova / Hakkari OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	155 - AYŞE UĞUR (70) Ölüm Şekli: Polis Aracı Çarpması Olay Tarihi: 03.11.2013 Olay yeri: Karaman OLAY: Polisin kullandığı aracın çarpması sonucu öldü.	154 - AYŞE KANAT (72) Ölüm Şekli: Polis aracı çarpması Olay Tarihi: 27.10.2013 Olay yeri: Hakkari OLAY: Polisin kullandığı aracın aşırı hız ile çarpması sonucu öldü.	153-VEYSELALBAYRAK(43) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 05.10.2013 Olay yeri: İstanbul OLAY: Polisin dur ihtiarına uymadığı gerekçesi ile vurularak öldürüldü.
152-BAYRAMSÖNMEZ(51) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 27.09.2013 Olay yeri: Elazığ OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	151 - ZELİHAMERAL(23) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 27.09.2013 Olay yeri: Elazığ OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	150 - AYTEN SÖNMEZ (42) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 27.09.2013 Olay yeri: Elazığ OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	149 -İSMAİL DERE (-) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 20.09.2013 Olay yeri: Bursa OLAY: Polisin dur ihtiarına uymadığı gerekçesi ile vurularak öldürüldü.
148 - SERDAL KADAKAL (35) Ölüm Şekli: Gaz Bombası Olay Tarihi: 13.09.2013 Olay yeri: İstanbul OLAY: Polisin kullandığı gaz bombasından etkilenerek öldü.	147-AHMETATAKAN(22) Ölüm Şekli: Gaz Bombası Olay Tarihi: 09.09.2013 Olay yeri: Hatay OLAY: Polisin kullandığı gaz bombası fişeği ile öldürüldü.	146 - SİNAN SALTIKALP (17) Ölüm Şekli: Zırhlı Araç Çarpması Olay Tarihi: 25.08.2013 Olay yeri: Cizre / Şırnak OLAY: Polisin kullandığı zırhlı aracın çarpması sonucu öldü.	145 -ALİ ÇELEBİ (32) Ölüm Şekli: İşkence / Darp Olay Tarihi: 04.08.2013 Olay yeri: Saray / Tekirdağ OLAY: Polis tarafından orantısız güç kullanılarak öldürüldü.
144 - ALİ İSMAİL KORKMAZ (19) Ölüm Şekli:OrantısızGüç/Darp Olay Tarihi: 10.07.2013 Olay yeri: Eskişehir OLAY: Polis tarafından orantısız güç kullanılarak öldürüldü.	143 - ETHEM SARISÜLÜK (26) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 14.06.2013 Olay yeri: Ankara OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	142 - İRFAN TUNA (47) Ölüm Şekli: Gaz Bombası Olay Tarihi: 05.06.2013 Olay yeri: Ankara OLAY: Polisin kullandığı gaz bombasından etkilenerek öldü.	141 -TUĞRUL CİMLİ (17) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 14.05.2013 Olay yeri: Ayvalık / Balıkesir OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.
140 - ABDULLAH CÖMERT (22) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 30.06.2013 Olay yeri: Antakya / Hatay OLAY: Polisin kullandığı gaz bombası fişeği ile öldürüldü.	139 - SELİM ÖNDER (88) Ölüm Şekli: Gaz Bombası Olay Tarihi: 31.05.2013 Olay yeri: İstanbul OLAY: Polisin kullandığı gaz bombasından etkilenerek öldü.	138-MUHAMMEDÖYKE(21) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 16.04.2013 Olay yeri: Gebze / Kocaeli OLAY: Polisin dur ihtiarına uymadığı gerekçesi ile vurularak öldürüldü.	137 -VEYSİ ULUĞ (30) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 01.03.2013 Olay yeri: İstanbul OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.

<p>136 - VEZİR ULUĞ (40) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 01.03.2013 Olay yeri: İstanbul OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.</p>	<p>135 - ŞAHİN ÖNER (19) Ölüm Şekli: Zırhlı Polis Aracı Çarpması Olay Tarihi: 11.02.2013 Olay yeri: Diyarbakır OLAY: Polisin kullandığı zırhlı aracın çarpması sonucu öldü.</p>	<p>134 - MEHMET KIRMA (22) Ölüm Şekli: Polis Aracı Çarpması Olay Tarihi: 05.01.2013 Olay yeri: İstanbul OLAY: Polis aracı çarpması sonucu öldü.</p>	<p>133 -ÖZGÜR ARDA (22) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 22.12.2012 Olay yeri: Diyarbakır OLAY: Polisin dur ihtarına uymadığı gerekçesi ile vurularak öldürüldü.</p>
<p>132 - KENAN KAPISIZ (28) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 24.11.2012 Olay yeri: Uşak OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.</p>	<p>131 - İSMAİL CESUR (44) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 10.10.2012 Olay yeri: Ankara OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.</p>	<p>130 - MELEK DANIŞMAN (32) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 04.10.2012 Olay yeri: Antalya OLAY: Polis tarafından vurularak öldürüldü.</p>	<p>129 -BURAK TOPÇU (23) Ölüm Şekli: Emniyet Aracı Çarpması Olay Tarihi: 27.09.2012 Olay yeri: Eskişehir OLAY: Polisin aşırı hız ile kullandığı aracın çarpması sonucu öldü.</p>
<p>128 - ALİ AKIN (26) Ölüm Şekli: Gözaltında Ölüm Olay Tarihi: 23.09.2012 Olay yeri: İstanbul OLAY: Karakolda gözaltındayken öldü</p>	<p>127 - MERVE ERÇETİN (24) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 21.09.2012 Olay yeri: Erzurum OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.</p>	<p>126 - HASAN LA-TİF KAPLAN (35) Ölüm Şekli: Gözaltında Ölüm Olay Tarihi: 29.09.2012 Olay yeri: Diyarbakır OLAY: Karakolda gözaltındayken öldü.</p>	<p>125 -CEM AYGÜN (24) Ölüm Şekli: Zırhlı Araç Çarpması Olay Tarihi: 30.08.2012 Olay yeri: Ankara OLAY: Polisin dur ihtarına uymadığı gerekçesi ile vurularak öldürüldü.</p>
<p>124 - EMRAH BARLAK (26) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 12.08.2012 Olay yeri: İzmir OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.</p>	<p>123 -MAZLUMAKAY (11) Ölüm Şekli: Gaz Bombası Olay Tarihi: 29.07.2012 Olay yeri: Adana OLAY: Polisin kullandığı gaz bombasından etkilenerek öldü.</p>	<p>122 - NURHAK ÇANTAY (-) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 17.07.2012 Olay yeri: Diyarbakır OLAY: Polisin dur ihtarına uymadığı gerekçesi ile vurularak öldürüldü.</p>	<p>121 -YUSUF YILAN (9) Ölüm Şekli: Zırhlı Araç Çarpması Olay Tarihi: 14.06.2012 Olay yeri: Erzurum OLAY: Polisin kullandığı zırhlı aracın çarpması sonucu öldü.</p>
<p>120 - ÖZGÜR TAŞAR (17) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 04.06.2012 Olay yeri: Yüksekova / Hakkari OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.</p>	<p>119 -KENANYILMAZ (25) Ölüm Şekli: Gözaltında Ölüm Olay Tarihi: 22.05.2012 Olay yeri: İstanbul OLAY: Karakolda gözaltındayken öldü.</p>	<p>118 - ÇAYAN BİRBEN (31) Ölüm Şekli: Gaz Bombası Olay Tarihi: 28.05.2012 Olay yeri: Yalova OLAY: Polisin kullandığı gaz bombasından etkilenerek öldü.</p>	<p>117 - SELMAN PINAR (22) Ölüm Şekli: Gözaltında Ölüm Olay Tarihi: 01.05.2012 Olay yeri: Batman OLAY: Karakolda gözaltındayken öldü.</p>
<p>116 - HACI ZENGİN (58) Ölüm Şekli: Gaz Bombası Olay Tarihi: 19.02.2012 Olay yeri: İstanbul OLAY: Polisin kullandığı gaz bombası kapsülü sonucu öldü.</p>	<p>115 - AYŞE AL (75) Ölüm Şekli: Zırhlı Araç Çarpması Olay Tarihi: 11.03.2012 Olay yeri: Diyarbakır OLAY: Polis tarafından kullanılan zırhlı aracın çarpması sonucu öldü.</p>	<p>114 - MAHİR ZORBEY (21) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 04.03.2012 Olay yeri: Aydın OLAY: Polisin dur ihtarına uymadığı gerekçesi ile vurularak öldürüldü.</p>	<p>113 - PERİHAN AKTAŞ (53) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 21.02.2012 Olay yeri: Manisa OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.</p>
<p>112 - FIRAT KIRTEKİN (26) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 25.01.2012 Olay yeri: İstanbul OLAY: Polisin dur ihtarına uymadığı gerekçesi ile vurularak öldürüldü.</p>	<p>111 - ALİ SAPAN (21) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 02.11.2011 Olay yeri: Diyarbakır OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.</p>	<p>110 - YASEMİN AKPAN (-) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 20.11.2011 Olay yeri: Ankara OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.</p>	<p>109 - KAMİLE ÖZBEK (-) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 14.09.2011 Olay yeri: Adana OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.</p>
<p>108 - WİLLEM TYAS (-) Ölüm Şekli: Gözaltında Ölüm Olay Tarihi: 02.10.2011 Olay yeri: Antalya OLAY: Karakolda gözaltındayken öldü.</p>	<p>107 - ALİ SAPAN (12) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 12.11.2011 Olay yeri: Ankara OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.</p>	<p>106 - YEŞİM ÇELİK (23) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 20.11.2011 Olay yeri: İstanbul OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.</p>	<p>105 - DOĞAN TEYBOĞA (13) Ölüm Şekli: Gaz Bombası Olay Tarihi: 24.07.2011 Olay yeri: Silopi / Şırnak OLAY: Polis tarafından kullanılan gaz bombası fişegi ile öldürüldü.</p>
<p>104 - HAMEDU LOUF SAİD (60) Ölüm Şekli: Gözaltında Ölüm Olay Tarihi: 29.07.2011 Olay yeri: Mersin OLAY: Karakolda gözaltındayken öldü.</p>	<p>103 - M.ŞİRİNÇİFTÇİ (20) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 29.07.2011 Olay yeri: Diyarbakır OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.</p>	<p>102 - YILDIRIM AYHAN (32) Ölüm Şekli: Gaz Bombası Olay Tarihi: 28.08.2011 Olay yeri: Şırnak OLAY: Polis tarafından kullanılan gaz bombası fişegi ile öldü.</p>	<p>101 - METİN LOKUMCU (54) Ölüm Şekli: Gaz Bombası Olay Tarihi: 31.05.2011 Olay yeri: Artvin / Hopa OLAY: Polis tarafından kullanılan gaz bombasından etkilenerek öldü.</p>

100 - KAZIM ŞEKER (60) Ölüm Şekli: Gaz Bombası Olay Tarihi: 27.04.2011 Olay yeri: Diyarbakır OLAY: Polis tarafından kullanılan gaz fişegi sonucu öldü.	099- İBRAHİM ORUÇ (17) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 20.04.2011 Olay yeri: Diyarbakır OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	098 - TUBA KORKMAZ (21) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 17.03.2011 Olay yeri: Tunceli OLAY: Polis olan nişanlısı tarafından vurularak öldürüldü.	097 - ÇİĞDEM ŞAHİN (20) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 11.11.2010 Olay yeri: İzmir OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.
096- ONURYASERCAN (28) Ölüm Şekli: İşkence / İntihar Olay Tarihi: 23.10.2010 Olay yeri: İstanbul OLAY: Polis tarafından ahlak dışı işkence gördükten sonra intihar etti.	095 - SİNAN ÖZKILINÇ (30) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 04.05.2010 Olay yeri: İzmir OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	094 - ÖZCAN KURTULUŞ (24) Ölüm Şekli: Gözaltında Ölüm Olay Tarihi: 14.09.2010 Olay yeri: İzmir OLAY: Karakolda gözaltındayken öldü.	093 - SABİRE YAMAN (29) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 27.07.2010 Olay yeri: İstanbul OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.
092 - EROL POSTACI (49) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 27.07.2010 Olay yeri: İstanbul OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	091 - MURAT KONUŞ (35) Ölüm Şekli: Gözaltında Ölüm / İşkence Olay Tarihi: 07.01.2010 Olay yeri: İşkence OLAY: Karakolda işkence yapılarak öldürüldü.	090 - CEMAL YALIN (19) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 05.08.2010 Olay yeri: Diyarbakır OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	089 - FUAT BAYOĞLU (32) Ölüm Şekli: Gözaltında Ölüm Olay Tarihi: 24.01.2010 Olay yeri: İstanbul OLAY: Karakolda gözaltındayken öldü.
088 - ERHAN TURAN (23) Ölüm Şekli: Gözaltında Ölüm Olay Tarihi: 01.03.2010 Olay yeri: İstanbul OLAY: Karakolda gözaltındayken öldü.	087 - ŞERZAN KURT (21) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 12.05.2010 Olay yeri: Muğla OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	086 - DİREN BASAN (10) Ölüm Şekli: Zirhli Araç Ezmesi Olay Tarihi: 04.06.2010 Olay yeri: Şırnak OLAY: Polis tarafından kullanılan zirhli aracın altında ezilerek öldü.	085 - AYDIN ERDEM (8) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 06.12.2009 Olay yeri: Diyarbakır OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.
084 - İBRAHİM ÖZKAYMAK (40) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 19.10.2009 Olay yeri: Gaziantep OLAY: Polisin dur ihtarına uymadığı gerekçesi ile vurularak öldürüldü.	083 - ALAETTİN KARADAĞ (28) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 19.11.2009 Olay yeri: İstanbul OLAY: Polisin dur ihtarına uymadığı gerekçesi ile vurularak öldürüldü.	082 - EMRAH GEZER (18) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 23.08.2008 Olay yeri: Ankara OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	081 - MAZİYE ASLAN (8) Ölüm Şekli: Zirhli Araç Ezmesi Olay Tarihi: 29.04.2009 Olay yeri: Van OLAY: Polisin kullandığı zirhli araç altında ezilerek öldü.
080 - ÖZGE KEYİKÇİ (13) Ölüm Şekli: Gaz Bombası Olay Tarihi: 19.10.2009 Olay yeri: Kütahya OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	079 - MURAT KOKU (28) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 28.10.2009 Olay yeri: Hatay OLAY: Polisin dur ihtarına uymadığı gerekçesi ile vurularak öldürüldü.	078 - MUSTAFA USLU (41) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 23.08.2008 Olay yeri: Sakarya OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	077 - OSMAN ASLI (20) Ölüm Şekli: Gözaltında Ölüm Olay Tarihi: 20.12.2009 Olay yeri: İstanbul OLAY: Karakolda gözaltındayken öldü.
076 - MEHMET UYTUM (2) Ölüm Şekli: Gaz Bombası Olay Tarihi: 10.12.2009 Olay yeri: Şırnak / Cizre OLAY: Polis tarafından kullanılan gaz fişegi sonucu öldü.	075 - AHMET AKBAŞYAŞI (43) Ölüm Şekli: Gözaltında Ölüm Olay Tarihi: 01.08.2009 Olay yeri: İstanbul OLAY: Karakolda gözaltındayken öldü.	074 - MUSTAFA USLU (38) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 09.07.2009 Olay yeri: Tokat / Turhal OLAY: Polisin dur ihtarına uymadığı gerekçesi ile vurularak öldürüldü.	073 - ABDURAHMAN SÖZEN (24) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 21.07.2009 Olay yeri: İzmir OLAY: Polis tarafından karakolda öldürüldü.
072 - RESUL İLÇİL (52) Ölüm Şekli: Gözaltında Ölüm Olay Tarihi: 22.10.2009 Olay yeri: Şırnak / İdil OLAY: Karakolda gözaltındayken öldü.	071 - AHMET CÖMERT (23) Ölüm Şekli: Gözaltında Ölüm Olay Tarihi: 02.11.2009 Olay yeri: Kocaeli / Darıca OLAY: Karakolda gözaltındayken öldü.	070 - ENVER TURAN (15) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 16.09.2009 Olay yeri: Hakkari OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	069-İBRAHİMSEVİNDİK(75) Ölüm Şekli: Gaz Bombası Olay Tarihi: 01.05.2007 Olay yeri: İstanbul OLAY: Polisin kullandığı biber gazından etkilenerek öldü.
068 - SİNAN AYDIN (-) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 30.03.2007 Olay yeri: Diyarbakır OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	067 - ABDULSAMET ERİP (14) Ölüm Şekli: Gaz Bombası Olay Tarihi: 23.04.2009 Olay yeri: Hakkari OLAY: Polisin kullandığı gaz bombası sonucu öldü.	066 - MAHDUM KARAĞLAN (-) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 04.04.2008 Olay yeri: Şanlıurfa OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	065 - EMRE GÜNAY (30) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 05.04.2009 Olay yeri: İskenderun OLAY: Polisin dur ihtarına uymadığı gerekçesi ile vurularak öldürüldü.

064 - SİNAN AYDIN (-) Ölüm Şekli: Gaz Bombası Olay Tarihi: 2006 Olay yeri: Diyarbakır OLAY: Polis tarafından kullanılan biber gazından etkilenerek öldü.	063 - İBRAHİM HALİL ÇOBAN (17) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 27.10.2008 Olay yeri: Şanlıurfa OLAY: Polisin dur ihtarına uymadığı gerekçesi ile vurularak öldürüldü.	062 - FEVZİ ABİK (15) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 12.08.2008 Olay yeri: Adana OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	061 - METİN YÜKSEL (38) Ölüm Şekli: Gözaltında Ölüm Olay Tarihi: 02.07.2008 Olay yeri: Zonguldak OLAY: Karakolda gözaltındayken öldü.
060 - GÖKHAN ERGÜN (21) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 2006 Olay yeri: Antalya OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	059 - ÇAĞDAŞGEMİK (17) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 27.10.2008 Olay yeri: Antalya OLAY: Polisin dur ihtarına uymadığı gerekçesi ile vurularak öldürüldü.	058 - FATİH CEM İNCİ (12) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 06.08.2008 Olay yeri: İstanbul OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	057 - TURAN ÖZDEMİR (41) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 25.08.2008 Olay yeri: Sivas OLAY: Polisin dur ihtarına uymadığı gerekçesi ile vurularak öldürüldü.
056 - NARİN BÖĞÜR (32) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 2008 Olay yeri: Antalya OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	055 - YAHYA ME-NEKŞE (16) Ölüm Şekli: ZIRHLI ARAÇ ÇARPMASI Olay Tarihi: 15.02.2008 Olay yeri: Şırnak / Cizre OLAY: Polis zırhlı aracı ile ezilerek öldü.	054 - FURKAN AKŞİL (12) Ölüm Şekli: Orantısız / Güç Olay Tarihi: 2008 Olay yeri: Şırnak / Silopi OLAY: Polis tarafından öldürüldü.	053 - ABBAS İNAN (39) Ölüm Şekli: Gözaltında Ölüm Olay Tarihi: 01.12.2008 Olay yeri: Çanakkale OLAY: Karakolda gözaltındayken öldü.
052 - EMRAH DER-VİŞOĞLU (17) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 08.01.2008 Olay yeri: İstanbul OLAY: Polisin dur ihtarına uymadığı gerekçesi ile vurularak öldürüldü.	051 - MEHMETDENİZ (36) Ölüm Şekli: Orantısız Güç / Darp Olay Tarihi: 05.03.2008 Olay yeri: Van / Erciş OLAY: Polisin tarafından darp ile öldü.	050 - MUHSİN KASAPOLİ (29) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 19.12.2008 Olay yeri: Hatay OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	049 - YAŞAR KARAĞLAN (-) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 2008 Olay yeri: İstanbul OLAY: Polisin dur ihtarına uymadığı gerekçesi ile vurularak öldürüldü.
048 - AHMET ÖZHAN (20) Ölüm Şekli: Gaz Bombası Olay Tarihi: 20.10.2008 Olay yeri: Ağrı / Doğubeyazıt OLAY: Gaz bombası kapsülü sonucu öldü.	047 - CENGİZ KOÇ (24) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 27.08.2008 Olay yeri: Bursa / Nilüfer OLAY: Polisin dur ihtarına uymadığı gerekçesi ile vurularak öldürüldü.	046 - ORHAN CANER (-) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 11.08.2008 Olay yeri: Hatay OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	045 - GÜRSEL VAROL (33) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 15.07.2008 Olay yeri: Ankara OLAY: Polisin dur ihtarına uymadığı gerekçesi ile vurularak öldürüldü.
044 - HÜSEYİN TUGUT (53) Ölüm Şekli: Gözaltında Ölüm Olay Tarihi: 2008 Olay yeri: Antalya OLAY: Karakolda gözaltındayken öldü.	043 - ERDAL KO-LOĞLU (34) Ölüm Şekli: Gözaltında Ölüm Olay Tarihi: 21.10.2008 Olay yeri: İstanbul OLAY: Karakolda gözaltındayken öldü.	042 - VİSUALE SÜ-LEYMANOVA (22) Ölüm Şekli: Gözaltında Ölüm Olay Tarihi: 2008 Olay yeri: Kocaeli OLAY: Karakolda gözaltındayken öldü.	041 - RAMZAN DAL (-) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 22.03.2008 Olay yeri: Van OLAY: Polisin tarafından vurularak öldü
040 - ORHAN OFLAZ (28) Ölüm Şekli: Gözaltında Ölüm Olay Tarihi: 2008 Olay yeri: Antalya OLAY: Karakolda gözaltındayken öldü.	039 - AHMET LAÇİN (30) Ölüm Şekli: Gözaltında Ölüm Olay Tarihi: 21.10.2008 Olay yeri: İstanbul OLAY: Karakolda gözaltındayken öldü.	038 - Selcuk YILDIR (32) Ölüm Şekli: Gözaltında Ölüm Olay Tarihi: 2008 Olay yeri: Kocaeli OLAY: Karakolda gözaltındayken öldü.	037 - ZEKİ ERİNÇ (35) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 22.03.2008 Olay yeri: Van OLAY: Polisin tarafından vurularak öldü
036 - MURAT KUR-TARAN (40) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 17.01.2008 Olay yeri: Adana OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	035 - MEH-MET BALIKÇI (-) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 05.01.2008 Olay yeri: Adana / Karataş OLAY: Polisin tarafından vurularak öldü.	034 - ERCAN CEYLAN (-) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 16.06.2008 Olay yeri: Ankara OLAY: Polisin dur ihtarına uymadığı gerekçesi ile vurularak öldürüldü.	033 - İBRAHİMTINAZ YAŞI (-) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 05.01.2008 Olay yeri: Hasırcılar / Adapazarı OLAY: Polisin dur ihtarına uymadığı gerekçesi ile vurularak öldürüldü.
032 - KEYSER MIZRAK (38) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 08.12.2007 Olay yeri: Ankara OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	031 - EMRAH GEZER (25) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 23.10.2007 Olay yeri: İzmir OLAY: Polisin tarafından vurularak öldü.	030 - YÜKSEL NERGİZ (-) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 22.10.2007 Olay yeri: Malatya OLAY: Polisin dur ihtarına uymadığı gerekçesi ile vurularak öldürüldü.	029 - AZİZ YARGI (-) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 30.08.2007 Olay yeri: İzmir OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.

028 -UĞUR ÇETİN (17) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 12.12.2007 Olay yeri: Adana / Seyhan OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	027 -NARİN BULUT (35) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 03.08.2007 Olay yeri: Antalya / Alanya OLAY: Polisin dur ihtarına uymadığı gerekçesi ile öldürüldü.	026 - FAHRETTİN ŞEDAL(16) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 10.04.2007 Olay yeri: Hakkari OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	025 -BARAN TURSUN (20) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 24.11.2007 Olay yeri: İzmir OLAY: Polisin dur ihtarına uymadığı gerekçesi ile vurularak öldürüldü.
024 -FEYZULLAH ETE (26) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 21.11.2007 Olay yeri: İstanbul OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	019 -HALİL BULUT () Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 2007 Olay yeri: Balıkesir OLAY: Polisin dur ihtarına uymadığı gerekçesi ile öldürüldü.	022 - MURAT KASAP (-) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 2007 Olay yeri: Adana / Ceyhan OLAY: Polisin dur ihtarına uymadığı gerekçesi ile öldürüldü.	021 -FESTUS OKEY (35) Ölüm Şekli: Göz Altında Ölüm Olay Tarihi: 20.08.2007 Olay yeri: Diyarbakır OLAY: Karakolda gözaltındayken Polis tarafından vurularak öldü.
020 -AYTEKİN AR-NAVUTOĞLU (23) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 2007 Olay yeri: İstanbul OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	019 -ALİ DEMİR (20) Ölüm Şekli: Gözaltında Ölüm/İşkence Olay Tarihi: 2007 Olay yeri: Aydın / Didim OLAY: Karakolda gözaltındayken öldü.	018 - MAHSUN MIZRAK (14) Ölüm Şekli: Gözaltında Ölüm Olay Tarihi: 2007 Olay yeri: Diyarbakır OLAY: Karakolda gözaltındayken öldü.	017 -SONER CANKAL (17) Ölüm Şekli: Gaz Bombası Olay Tarihi: 2007 Olay yeri: Ankara OLAY: Polisin, gösteri yapmak isteyen guruba kullandığı gaz fişegi ile öldü.
016 -TUNCAY CÜZDAN (-) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 22.07.2007 Olay yeri: Antakya / Hatay OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	015 -SERKAN ÇEDİK (25) Ölüm Şekli: Gözaltında Ölüm/İşkence Olay Tarihi: 2007 Olay yeri: Bursa OLAY: Karakolda gözaltındayken öldü.	014 - HAKKI CANGI (26) Ölüm Şekli: Gözaltında Ölüm Olay Tarihi: 04.06.2007 Olay yeri: Çanakkale OLAY: Karakolda gözaltındayken öldü.	013-MEHMETAKBULUT(17) Ölüm Şekli: Gaz Bombası Olay Tarihi: 2007 Olay yeri: Diyarbakır OLAY: Gösteri yapmak isteyen guruba kullandığı gaz fişegi sonucu öldü.
012 -DARIUSZ WİTEK (-) Ölüm Şekli: Orantısız Güç Olay Tarihi: 18.09.2007 Olay yeri: İstanbul OLAY: Karakolda gözaltındayken öldü.	011 - GÖKHAN BELGÜZAR (19) Ölüm Şekli: Gözaltında Ölüm Olay Tarihi: 2007 Olay yeri: İstanbul OLAY: Karakolda gözaltındayken öldü.	010 - METE ERGÜN (20) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 26.06.2007 Olay yeri: İstanbul / Bağcılar OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	009 -E.T. (26) Ölüm Şekli: Gözaltında Ölüm Olay Tarihi: 06.06.2007 Olay yeri: İzmir OLAY: Karakolda gözaltındayken öldü.
008 -ZÜHTÜ AVŞAR (38) Ölüm Şekli: Orantısız Güç Olay Tarihi: 04.07.2007 Olay yeri: Artvin / Mungul OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	007 - SÜLEYMAN KAYGISIZ (31) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 04.07.2007 Olay yeri: Artvin / Mungul OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	006 - İSKENDER ÖZPOLAT (51) Ölüm Şekli: Gaz Bombası Olay Tarihi: 13.07.2007 Olay yeri: Diyarbakır OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.	005 - MEHMET ÖZPOLAT (-) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 13.07.2007 Olay yeri: Diyarbakır OLAY: Polis tarafından vurularak öldü.
004 -HALİL SÖĞÜT (78) Ölüm Şekli: Orantısız Güç Olay Tarihi: 28.03.2007 Olay yeri: Diyarbakır OLAY: Polisin, gösteri yapmak isteyen guruba kullandığı gaz fişegi sonucu öldü.	003-MUSTFAKÖKÇE(36) Ölüm Şekli: Gözaltında Ölüm Olay Tarihi: 13.06.2007 Olay yeri: İstanbul OLAY: Karakolda gözaltındayken öldü.	002 -İBRAHİMSEVİNDİK(75) Ölüm Şekli: Gaz Bombası Olay Tarihi: 01.05.2007 Olay yeri: İstanbul OLAY: 1 Mayıs kutlamalarında polisin kalabalığa kullandığı biber gazından etkilenecek öldü.	001 - VOLKAN POLAT (22) Ölüm Şekli: Polis Kurşunu Olay Tarihi: 2007 Olay yeri: İstanbul OLAY: Polisin dur ihtarına uymadığı gerekçesi ile öldürüldü.

Ek 2-Kolluğun Zor ve Silah Kullanma ile İlgili Başarı Ölçütleri

a. Kolluk tarafından kullanılan bir yetkiye muhatap olan kişi, kollukça sorulan sorulara cevap vermek zorunda değildir ve sorulan sorulara cevap vermeme kolluğun görevini yerine getirmesine mukavemet suçu teşkil etmez. Bununla birlikte bu kişi, kolluğun işlemini bitirene kadar, kolluğun öz-gürlüğünü sınırlamasına müsaade etmek zorundadır.

b. Kaçmaya çalışma, yetkinin kullanılmasına rıza göstermeyerek direnme, cebir ve tehdit gibi eylemler “görevini yerine getiren kolluk görevlisine mukavemet” suçunu oluşturur. Bu suçun oluşması için, önce-likle, kolluğun görev alanına giren bir yetkinin hukuka uygun olarak kullanıldığıının ispatı gerekir. Bu anlamda, örneğin, kolluk görevlisi, ismini ve bağlı bulunduğu birimi açıklamadan arama yapıyorsa “görevini yerine getiren” bir görevli olarak algılanmaz. Bu durumda, kendisi- ne karşı yetki kullanılan kişinin meşru müdafaa yetkisi doğacaktır.

c. Kendisine karşı kuvvet kullanılan kişinin, meşru müdafaa hakkını kullanabilmesi için kullanılan yetkinin hukuka uygun olup olma- dığını iyi değerlendirmesi gerekir. Ancak, kullanılan yetkinin hukuka aykırı olduğundan emin olunmasından sonra bu yola başvurulmalıdır. Emin olunmayan, durumlarda, direnmeyerek, daha sonra kolluk görevlisi hakkında ihbarda veya şikâyetle bulunmak daha mantıklı bir yol olabilir. Çünkü hukuk, kişinin yetkini kullanılma şartlarını yanlış değerlendir-medeki iyi niyetini korumamaktadır. Kişi, karşısındakinin kolluk görevlisi olduğunu bilmediğini de mazeret olarak ileri süre- mez.

d. Kolluğa direnen kişinin de, hukuka aykırı yetkiye karşı direnmek için kullanacağı kuvvetin makul olması gerekir. Aksi takdirde, kolluğa mukavemetten yargılanacaktır.

54

e. Kolluk da, görevinin yapılmasını engelleyen kişilere karşı bu engellemeleri etkisiz hale getirmek için “makul kuvvet” kullanabilir. Böyle bir yetkinin olmaması, kolluğa direnen kişilerin durdurulup aranama- ması veya kaçmasına müsaade edilmesi anlamı taşıyacaktır.

f. Hangi durumda ne kadar kuvvet kullanılması gerektiğini net olarak formüle etmek mümkün değildir. Kullanılan kuvvetin makul- lüğü her olayın şartlarına göre farklılık gösterecektir. Kullanılan yet- kinin makullüğüne olayın şartlarına bakılarak karar verilebilecektir. Kolluk açısından, buradaki önemli şart, kolluğun görevini hukuka uygun olarak yerine getiriyor olmasıdır. Bu nedenle, kolluğun, kuvvet kullanma yetkisini kullanmaya karar vermeden önce, kullandığı bir yetkinin maddi ve şekli şartlarını yerine getirdiğinden emin olması gerekir. Ancak hukuka uygun olarak bir yetkili kullanan kolluk, yet- kisini kullanmaya engellemeye çalışan kişiyi kuvvet kullanarak etkisiz hale getirebilir.

g. Kolluk, kullanacağı kuvvetin derecesini ayarlarken, kuvvet kullanacağı kişinin vücut yapı- sını ve cinsiyetini dikkate almalıdır. İri yapılı bir erkeğe uygulanan bir kuvvet aynı durumdaki ince bir kadına uygulanması halinde makul olmayabilir. Örneğin, bir diğer kolluk görevlisi de hazır olduğu halde, arabasından çıkan içkili bir kadın şoförün kontrolü amacı ile kolunun kıvrılması sırasında kırılması olayında kullanılan kuvvetin makullüğünden söz edilemez.

h. Zor kullanma yetkisi kullanılırken kolluğa yardımcı olacak iki temel kavram vardır; Birincisi kullanılan kuvvetin “makul” olması, ikincisi, kuvvet kullanmanın amaca ulaşmak için “gerekli” olması. “Makullük” kullanılan kuvvetin ölçüsü hakkında kolluğa bir fikir verirken, “gereklilik” diğer alternatifle- rin amaca ulaşmada başarısız olması gerektiği mesajı vermektedir.

i. Makullük için kullanılan kuvvet ile elde edilmek istenen amaç arasında bir orantı olması gerekir.

j. Ayrıca, müdahale edilen olayda, zorun “hemen” kullanılması gerekmektedir. Olayın şartlarına göre, hemen zor kullanılması gerekmiyorsa, gerek kalmayabilir düşüncesi ile zor kullanma geciktiril- melidir. Gerekirse, bu arada, kuvvet kullanmayı, gereksiz kılacak tedbirler alınmalıdır. Yine aynı ge- rekçe ile toplumsal olaylar sırasında suç işleyenler varsa, kalabalığın içine girip bu kişileri yakalama- ya çalışma yerine, bu kişiler kamera ile tespit edilip daha sonra evinden, işyerinden, üniversiteden

alınmalıdır.

k. Olaylara müdahale sırasında, zor kullanılma ihtimali varsa, kişilerin yaşama hakkına ve vücut bütünlüğüne duyulan bir saygının ifadesi olarak, olay yerine önceden ambulans çağrılmalıdır.

l. Medya, olaylara müdahale noktasında, olay olgunlaşmadan müdahale edilmesi gerektiği noktasında, kolluk üzerinde baskı oluş- turacağından, olay yerine medya çağrılmamalı, her nasılsa gelmişse, olay yerinden olabildiğince uzak tutulmalıdır. Olayın hemen sonrası, medya bilgilendirilerek, haber alma ve haber verme hakkına duyulan saygı gösterilmelidir.

m. Zor kullanmada yakalanacak şahsa ve etrafa en az zarar verecek yöntem benimsenmelidir. Kolluk, zor kullanmadan önce, gereksiz zor kullanmayı lüzumsuz kılacak ve üçüncü kişilerin zarar görmesini engelleyici her türlü tedbiri almalıdır.

n. Zor, sadece direnen şahsı *etkisiz hale getirmek amacıyla* kullanılmalıdır. Bazen, özellikle meşru müdafaa halinde, ilgili kişinin ölümcül noktalarının seçilerek zor kullanılması etkisiz hale getirmenin tek yolu olabilir. Bu durumda dahi, ölüm, etkisiz hale getirme isteğinin/amacının istenmeyen sonucudur.

o. Makullüğün değerlendirilmesinde, bu değerlendirmeyi yapacak merci (genellikle hakim) kendisini kolluk görevlisinin yerine koyacak, orta zekada makul bir kişinin kolluk görevlisinin karşılaştığı durumda, içinde bulunduğu kısa zaman dilimi içerisinde, kendisi veya başkalarının can güvenliğinin tehlikede olup olmadığına, zor ve silah kullanmanın gerekli olup olmadığına ve saldırı ile tehdit arasında orantı bulunup bulunmadığına karar verecektir.

ö. Kolluk bir olaya yeterli sayıda kolluk görevlisi ile müdahale etmelidir. Yeterli kolluk görevlisi bulunması, kişinin direnme ihtimalini ve dolayısıyla aşırı kuvvet kullanmasını engelleyecektir. Kolluk acil olmayan hallerde, aşırı kuvvet kullanmamak için arkadaşlarından yardım isteyebilir.

p. Bir olayda kolluğun kullandığı kuvvetin, değerlendirmeyi yapacak merci tarafından, makul olup olmadığı değerlendirilirken, yaklaşımın gerçekçi olması gerekir; Her şeyden önce, kolluğun kuvvet kullanma kararını ve seçtiği metodu, sakin bir ortamda belirleme imkanı olmadığı dikkate alınmalıdır. İkinci olarak, kolluğun olay anındaki bilgisi ve olayı algılamasına ve olayın şartlarına ve kolluğun gereğini yapması için sahip olduğu zaman dilimine göre, kullanılan kuvvetin kişiye verdiği zararın, kişinin durdurulmaması, aranmaması veya kaçması ile başkalarına vereceği zarara göre haklı ve yerinde bulunması gerekir. Olayın şartlarını yanlış değerlendirdiği sonradan ortaya çıksa bile, makul bir kişinin olayın şartlarına göre daha farklı davranması mümkün olmayacağı ortaya konduğunda (ki bu durumda, sonradan gereksiz yere başvurulduğu anlaşılan ceza muhakemesi tedbirleri açısından, tedbirin başvurulduğu andaki şartlara bakılarak, görünüşte haklılık prensibi gereği hukuka uygunluk sebebi olduğunun kabul edildiği de göze alınarak), kolluğun (devletin) hukuki sorumluluğu olsa bile, cezai bir sorumluluğu söz konusu olmayacaktır.

r. Zor kullanma yetkisi her olayda en son çare olarak kullanılmalıdır. Zor kullanmadan önce, kişi, daha önce, işbirliğine davet edilmeli ve zor kullanmamak için her yol denenmelidir. Kişinin işbirliğine yanaşmaması halinde zor kullanılmalıdır.

s. Yakalanan ve tutuklanan kişilere kelepçe takmak kural değildir. Yakalanan veya tutuklanarak bir yerden diğer bir yere nakledilen kişilere, ancak, kaçacaklarına ya da kendisi veya başkalarının hayat ve beden bütünlükleri bakımından tehlike arz ettiğine ilişkin belirtilerin varlığı hâllerinde kelepçe takılabilir.

ş. Kolluk, gerekirse, kendisini başkalarının saldırısından korumak ve saldırganı etkisiz hale getirmek için "*polis köpeği*" kullanabilir.

t. Zor kullanma ihtiyacının silah kullanma olarak ortaya çıkması halinde, 1) meşru savunma hakkının kullanılmasının şartlarının doğ- muş olması, 2) direnişin, bedeni kuvvet ve maddi güç kullanarak etkisiz hale getirilememiş olması veya 3) hakkında tutuklama, gözaltına alma, zorla

getirme kararı veya yakalama emri verilmiş olan kişilerin ya da suçüstü halinde şüphelinin yakalanmasını gerektiren bir durum olmalıdır. Kolluk, üçüncü ve son durumda, silah kullanmadan önce kendi hayatı için bir tehlike doğurmayacaksa, şartların imkansız ve istenmez kılmadığı durumlarda, pozitif bir amaca hizmet edecek ise, sözlü olarak silah kullanılacağı yönünde uyarmalı ve “teslim ol” çağrısında bulunmalıdır. Kişi, bu çağrıya uymayarak kişinin kaçmaya devam etmesi halinde, önce uyarı amacıyla silahla ateş etmeli, buna rağmen kaçmakta ısrar etmesi dolayısıyla ele geçirilmesinin mümkün olmaması halinde ise, kişinin yakalanmasını sağlamak amacıyla ve sağlayacak ölçüde silahını kullanmalıdır.

u. Ateşli silah kullanılabilmesi için ateşli silah kullanılması noktasında “mutlak zorunluluk” olması gerekir. Diğer bir anlatımla, diğer metotlarla amaca ulaşamaması veya olayın şartlarına göre diğer metotların belirlenen amaca ulaşmada başarılı olmayacağına açıkça anlaşılmış olması gerekir. Ortamı daha da gergin hale getirecek ve şüphelinin de silahını kullanmaya tahrik edecek olması halinde uyarı atışından kaçınmak gerekir.

ü. Kolluk bir olaya müdahale ederken, şüphelileri öldürme ön düşüncesi ile hareket edemez. Çok tehlikeli bir suç örgütü ile mücadele edilirken dahi, şüpheli ölünceye kadar ateş edilemez. Yine, şüphelinin etkisiz hale geldiği belli iken, şüphelinin etkisiz kaldığından emin olmak için ateş etmeye devam edemez.

v. Polis, direnişi kırmak ya da yakalamak amacıyla zor veya silah kullanma yetkisini kullanırken, kendisine karşı silahla saldırıya teşebbüs edilmesi halinde, silahla saldırıya teşebbüs eden kişiye karşı, saldırı tehlikesini etkisiz kılacak ölçü ve oranda duraksamadan silahla ateş edebilir.

Ek 3-Zor ve Silah Kullanma ile İlgili Değerlendirme Kriterleri

- a. Kolluk tarafından kullanılan bir yetkiye muhatap olan kişi kollukça sorulan sorulara cevap vermeye zorlanıyor mu?
- b. Kolluk kolluğa mukavemet suçunun ne zaman oluştuğunu biliyor mu?
- c. Kolluk genel olarak, durdurma, arama, yakalama gibi direnilmesi halinde zor kullanma yetkisi veren yetkilerinin sınırlarını biliyor mu?
- ç. Kolluk, kendisine karşı zor kullanılan kişinin ne zaman meşru müdafaa hakkının doğduğunu biliyor mu?
- d. Kolluk zor ve silah kullanma yetkisinin sınırlarını genel olarak biliyor mu?
- e. Belli bir olayda, kolluk faaliyetlerinde direnen kişilere karşı kullanılan kuvvet “makul” mü?
- f. Belli bir olayda, kolluk faaliyetlerinde direnen kişilere karşı kullanılan kuvvet “gerekli” mi?
- g. Belli bir olayda, kolluk faaliyetlerinde direnen kişilere karşı kullanılan kuvvet “hemen” kullanılmalı mı?
- hi. Zor kullanma yetkisine, sadece direnen şahısları etkisiz hale getirmek amacıyla mı başvuruluyor?
- j. Kuvvete, en son çare olarak mı başvuruluyor?
- k. Zor kullanılmasını gerektiren olaylarda, müdahale öncesi, ambulans ve itfaiye çağrılıyor mu?
- l. Zor kullanılmasını gerektiren olaylarda medya olay yerinden uzak tutuluyor mu?
- m. Zor kullanmada yakalanacak şahsa ve etrafa en az zarar verecek yöntemler seçiliyor mu?

- n. Kolluk zor kullanılması ihtimali bulunan olaylara yeterli sayıda kolluk görevlisi ile müdahale ediyor mu?
- o. Yakalanan ve tutuklanan kişilere kelepçe takmak kural mı?
- ö. Ateşli silah kullanma, kanunda sayılan belirli durumlar ve şart- lar için de mi kullanılıyor?
- p. Ateşli silah kullanıldığı durumlarda, silah “*mutlak zorunluluk*” sonucu mu kullanılmış?
- r. Kolluk bir olaya müdahale ederken, şüphelileri öldürme ön düşüncesi ile mi hareket ediliyor?
- s. Kolluğun kontrolündeki bir kişinin vücuduna bir zarar verilmemesi için her türlü tedbir almış mıdır?

//****

Baran Tursun Vakfı

57

İletişim Bilgileri _____ :

Tel&Fax : 232 365 90 51

GSM : 533 440 45 79

Web : www.barantursunvakfi.org.tr
www.baransav.com

e-mail : barantursunvakfi@gmail.com
mehmettursun100@gmail.com

Adres : 1870 sokak Baran Tursun Apartmanı
No: 42/1 Karşıyaka-İzmir-Türkiye

Notlar:

58

